

แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด
ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

โดย

พลตรี สักดา เปรุनावิน
ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ 3
กองทัพภาคที่ 2
กองทัพบก
กระทรวงกลาโหม

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 26
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2556-2557

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด
ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย พลตรี ศักดา เปรมนาวิน **นักศึกษา** ปรอ. รุ่นที่ 26

การวิจัย แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี นั้น เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ตามกรอบของแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดปี 2557 ของ ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ

ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับที่ดีและสามารถควบคุมได้ โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนดังนี้ การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ต่อเนื่อง จะต้องกำหนดเป็นวาระเร่งด่วนของจังหวัด เพื่อให้มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาเสพติดร่วมกันกับทุกภาคส่วน ด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย “จุดแตกหัก” ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน และสร้างระบบหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง โดยสร้างกองกำลังภาคประชาชนเป็นเครือข่ายพลังแผ่นดินเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในทุกหมู่บ้าน/ชุมชน การปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมและสังคมสำหรับยุทธศาสตร์ป้องกัน จะต้องให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขยาเสพติด สร้างทัศนคติที่เหมาะสมตามวัย รวมทั้งทักษะในการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ การระวังป้องกันพื้นที่โดยเน้นงานด้านการข่าว การสนธิกำลังจากหน่วยกำลังในพื้นที่ พร้อมทั้งประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ตลอดจนการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งยุทธศาสตร์เสริมสร้างจะต้องบูรณาการหน่วยกำลังในพื้นที่อำเภอชายแดน เพื่อสกัดกั้นยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่ด่านถาวรและจุดผ่อนปรน ช่องทางธรรมชาติ และพัฒนาเครื่องมือที่มีเทคโนโลยีทันสมัย อาทิ เครื่องสแกนคอนเทนเนอร์ รวมทั้งบุคคลต้องสงสัย การพัฒนางานการข่าวทั้งในและนอกประเทศ และการแสวงหาความร่วมมือจากต่างประเทศ

ผลการวิจัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานได้ในพื้นที่ชายแดนด้านอื่นๆ ซึ่งยังคงมีปัญหายาเสพติดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ ตลอดจนการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยต่อไป

คำนำ

แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่
รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี เป็นเรื่องที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์ให้บังเกิดผลขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหาร
ราชการแผ่นดินของรัฐบาล ที่มุ่งประสงค์ให้เกิดการบริหารจัดการในพื้นที่มีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยในฐานะผู้บัญชาการกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี จึงได้ให้ความสำคัญและ
ดำเนินการดังกล่าวเพื่อให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัย สามารถประเมินผลจากตัวชี้วัดภาพรวมของแผนปฏิบัติการพลัง
แผ่นดินเอาชนะยาเสพติดของรัฐบาล ปี 2557 ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยวัดจากการสังเกตการณ์และ
การสัมภาษณ์ ของหัวหน้าส่วนราชการและผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ ได้ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในพื้นที่รับผิดชอบ
ของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีสูงขึ้น ทั้งนี้วัดจากคดีที่เกิดกับชีวิต ร่างกายและเพศ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน
และคดียาเสพติด มีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปี 2556 ที่ผ่านมา

ตัวชี้วัดที่ 2 สามารถควบคุมและลดปัญหายาเสพติดได้มากกว่าปี 2556 ที่ผ่านมา
ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ทั้งนี้วัดจากการตรวจยึดปริมาณยาเสพติดและผู้ที่เกี่ยวข้อง
มีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปี 2556

ตัวชี้วัดที่ 3 ความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นของประชาชน ในการแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดของในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้งหมดสูงขึ้นเมื่อเทียบกับ
ปี 2556 ที่ผ่านมา

การวิจัยได้รับความเอื้อเฟื้อสนับสนุนอย่างยิ่ง จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านความมั่นคง
ในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ได้
ให้การสนับสนุนอย่างดียิ่งมาโดยตลอด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อ
หน่วยงานหรือบุคคล ที่เกี่ยวข้องในอนาคตสืบไป

พลตรี

(ศักดิ์ดา เปรมนาวิน)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ 26

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
คำอธิบายคำย่อ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
คำจำกัดความ	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดทฤษฎีเครือข่ายชุมชน	6
ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน	10
นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550-2554	13
กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พ.ศ.2551	28
คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 154/2554 เรื่อง ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน	
เอาชนะยาเสพติด	30
คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 155/2554 เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการ	
พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศพส.)	37
คำสั่งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 19 / 2556	
เรื่อง แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ปี 2557	41
กรอบความคิด	43
กลไกและโครงสร้างการบริหารจัดการ	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
กระบวนการจัดทำแผน กำกับ ติดตาม รายงาน และประเมินผลการจัดทำแผน	
ปฏิบัติการบูรณาการ	71
ตัวชี้วัดภาพรวมของแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดปี 2557	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	76
สรุปกรอบแนวคิดของการวิจัย	81
บทที่ 3 สถานการณ์ยาเสพติด	83
กล่าวทั่วไป	83
สถานการณ์ยาเสพติด	85
การดำเนินการด้านการลดความต้องการ (DEMAND)	90
บทสัมภาษณ์	97
แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี	98
บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหา : กรอบความคิดการแก้ไขปัญหา	101
การดำรงความต่อเนื่อง	101
การปรับระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม	102
การเฝ้าระวังและควบคุมปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน	103
การแก้ไขผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดแบบครบวงจร	103
การใช้มาตรการทางเลือก	105
การสร้างชุมชนอุ่นใจ	106
การทำลายโครงสร้างการค้าและวงจรการเงิน	106
การใช้เทคโนโลยี	106
ยุทธศาสตร์เชิงรุกกับประเทศเพื่อนบ้าน	106
บทสัมภาษณ์	107
สรุปแนวทางการขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด	
ในพื้นที่รับผิดชอบของ กก.ล.สุรศักดิ์มนตรี	109
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	112
สรุป	112
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	116

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	119
ผนวก แบบสัมภาษณ์	120
ประวัติย่อผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1-1	จำนวนคดีการจับกุมยาเสพติดทั่วประเทศปี 54-56	3
3-1	สถิติการนำเข้ายาเสพติด ปี 56	86
3-2	สถิติการนำเข้ายาเสพติด ปี 57	86
3-3	การตรวจพบ / จับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด ปี 2556	87
3-4	การตรวจพบ / จับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด ประจำปี 2557	88
3-5	สรุปการตรวจพบ / จับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด ปี 56	89
3-6	สรุปการตรวจพบ / จับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด ปี 57	89
3-7	จำนวนนักเรียนที่รับสารภาพว่าเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ในห้วง ค.ศ.55 – ก.พ. 56	93
3-8	รายชื่อผู้เข้ารับการบำบัดศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดธัญญารักษ์อุดรธานี ปี 56	94
3-9	สรุปการตรวจพบ / จับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด ประจำปี 2556	95
3-10	สรุปการตรวจพบ / จับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด ประจำปี 2557	96

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่	
2-1 แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ปี 2557	73
2-2 แผนยุทธศาสตร์	74
4-1 สรุปผลการตรวจพบ/จับกุมการกระทำผิด(ยาบ้า) พรบ.ยาเสพติด ต.ค.55-ก.พ.57	101
4-2 จำนวนคดีที่ได้ดำเนินการจับกุม ห้วง ต.ค.55-ก.พ.56	102
4-3 สรุปการตรวจยึดของกลาง ห้วง ต.ค.55-ก.พ.56	103
4-4 สรุปจำนวนผู้รับสารภาพว่ายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	104
4-5 สรุปผู้รับสารภาพว่ายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ห้วง ต.ค.55-ก.พ.57 แยกตามพื้นที่	105

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัญหาของยาเสพติด พื้นที่แหล่งผลิตยาเสพติด ทั้งยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อิทธิพลของชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของประเทศเพื่อนบ้าน มีศักยภาพในการผลิตยาเสพติดได้อย่างไม่จำกัด ส่วนการผลิตในประเทศยังมีจำนวนน้อยไม่ส่งผลโดยรวมต่อสถานการณ์ยาเสพติดภายในประเทศ ยังคงมีความพยายามลักลอบส่งออกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ประเภทซูโดอีเฟดรีน ไปยังแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่จะนำเข้ามาจากประเทศอินเดีย เนื่องจากอินเดียเข้มงวดกับซูโดอีเฟดรีนที่เป็นผง แต่ไม่เข้มงวดในรูปแบบเม็ด ขณะเดียวกันก็พบว่ามีการลักลอบนำคาเฟอีนจำนวนมากจาก สปป.ลาว ลำเลียงเข้าสู่พื้นที่ของแหล่งผลิต เนื่องจากปัญหาความมั่นคงในเมียนมาร์ กลุ่มผู้ผลิตยังคงเร่งผลิตและระบายยาเสพติดทั้งยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน ลักลอบนำเข้ายาเสพติดเข้าสู่ตลาดในไทย ทั้งที่ผ่านชายแดนเมียนมาร์โดยตรงมากกว่าร้อยละ 90 และนำอ้อมไปผ่านชายแดน สปป.ลาว ในช่วงปี 2556 ปรากฏข่าวสารการลักลอบลำเลียงยาบ้าและไอซ์ ทางชายแดนไทยเข้ามาพื้นที่ตอนใน โดยกลุ่มบุคคล 3 สัญชาติ และกลุ่มชนเผ่าพื้นที่สูง ได้แก่ กลุ่มว่า ชาวม้ง มูเซอ จีนฮ่อ อาข่า และลีซอ นอกจากนี้ยังพบการลักลอบส่งยาเสพติดผ่านทางพัสดุไปรษณีย์ บริษัทขนส่งต่างๆ รถประจำทาง รถไฟ หรือซ่อนพรางมากับวัสดุต่างๆ เช่น การพรางมากับสินค้าการเกษตร เป็นต้น

กลุ่มนักค้ายาเสพติดยังคงมีศักยภาพในการค้ายาเสพติดในปริมาณมาก การจับกุมส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้ลำเลียง หรือผู้ประสานงานเท่านั้น ด้วยที่มีการค้าและแพร่ระบาดหลัก ยังคงเป็นยาบ้า และไอซ์แหล่งเก็บพักยาเสพติดที่สำคัญยังคงอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มนักค้ายาเสพติดที่มีบทบาทสำคัญในปัจจุบัน ได้แก่ เครือข่ายนักโทษในเรือนจำ กลุ่มนักค้ารายเก่า นอกจากนั้นยังมีเจ้าหน้าที่รัฐจำนวนไม่น้อยที่เข้าไปมีผลประโยชน์ และเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด การแพร่ระบาดยังคงเป็นยาบ้า ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 83.8 ขณะที่ไอซ์มีสถานการณ์ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น กลุ่มอายุหลักที่เข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ในช่วง 25-25 ปี พื้นที่แพร่ระบาดยาเสพติด พบว่ามีหมู่บ้าน/ชุมชนที่ยังคงต้องเฝ้าระวังปัญหาเสพติด จำนวน 50,902 หมู่บ้าน/ชุมชนหรือคิดเป็นร้อยละ 62 ของหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ

ปัญหายาเสพติด จึงเป็นปัญหาที่ได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและทวีความรุนแรงของปัญหาเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้มีปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยเสริมที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม และกระทบรุนแรงต่อชีวิตและความปลอดภัยของประชาชนอย่างยิ่ง ซึ่งปัจจัยพื้นฐานเดิมก่อให้เกิดวงจรปัญหาเสพติด ได้แก่ การมีผู้เสพในพื้นที่จำนวนมาก สะสมและขยายตัว การกระทำผิดซ้ำของผู้เสพและผู้ค้า การกระทำผิดรายใหม่ และกลไกการแก้ปัญหายังไม่เหมาะสมเพียงพอ ปัจจัยเสริมที่ทำให้สถานการณ์มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเกิดจากสถานการณ์ภายนอกประเทศ มีการลักลอบนำยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่อย่างต่อเนื่อง หรือข่ายการค้ายาเสพติดในพื้นที่ที่มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น การเพิ่มขึ้นของปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่ ความเป็นชุมชนเมือง สภาพปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และมีผู้ใช้แรงงานแฝงในพื้นที่ จำนวนมาก มีการเวียนเข้าออกในพื้นที่ตลอดเวลา และผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานและเป็นผู้ว่างงาน จากผลการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ในรอบปี 2556 มีจำนวน 3 แสนกว่าคดี ผู้ต้องหกว่า 3 แสนกว่าคน ของกลางยาบ้า 43.85 ล้านเม็ด ไอซ์ 18,610 กิโลกรัม เฮโรอีน 173 กิโลกรัม โคเคน 3 กิโลกรัม กัญชาแห้ง 19,727 กิโลกรัม พืชกระท่อม 62,355 กิโลกรัม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผลการจับกุมย้อนหลัง 2 ปี พบว่าสถานการณ์ยาเสพติดโดยภาพรวม มีแนวโน้มระดับความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยาเสพติดที่สำคัญมีปริมาณของกลางเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในกลุ่มเดิม คือ ยาบ้า ไอซ์ กัญชาแห้ง และพืชกระท่อม

และจากสถิติผลการปราบปรามยาเสพติดประจำปี 2555 ที่ผ่านมาพบว่า การจับกุมยาเสพติดสำคัญ คือยาบ้า และไอซ์ มีจำนวนคดีลดลง แต่จำนวนปริมาณของกลางโดยรวมกลับสูงมากกว่าปี 2554 อันอาจเป็นข้อบ่งชี้หนึ่งได้ว่า กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดเริ่มกลับมาลักลอบนำเข้ายาเสพติดต่อครั้งในปริมาณที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งเห็นได้ว่าการจับกุมยาเสพติดตั้งแต่หนึ่งแสนเม็ด ไปจนถึงหลักล้านเม็ดอย่างต่อเนื่องหลายคดี ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าจำนวน Supply มีมากและยังไม่ส่งผลกระทบต่อขนาดความสมดุลกับความต้องการด้าน Demand ส่วนการลักลอบนำเข้าแบบกองทัพมดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการกระจายความเสี่ยงด้วยการว่าจ้างผู้ล่าเสี่ยงจำนวนมากแต่ปริมาณยาที่นำเข้าต่อคนอยู่ที่หลักพันถึงหลักหมื่นเม็ดมีจำนวนลดลง แต่หากการสกัดกั้นชายแดนยังคงประสิทธิภาพได้อย่างต่อเนื่อง ก็มีความเป็นไปได้ว่ากลุ่มผู้จัดหา ยาเสพติดอาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ช่องทางและเส้นทางการนำเข้ายาเสพติดในอนาคต โดยเปรียบเทียบจำนวนคดีการจับกุมยาเสพติดทั่วประเทศ แสดงได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1-1 จำนวนคดีการจับกุมยาเสพติดทั่วประเทศปี 54-56

ยาเสพติด	ข้อมูล	2554	2555	2556
ยาบ้า	จำนวนคดี	190,690	163,927	313,835
	ของกลาง(ล้านเม็ด)	55.12	95.50	43.85
ไอซ์	จำนวนคดี	22,478	21,716	18,610
	ของกลาง(กก.)	1,2413.9	1,606.57	417
เฮโรอีน	จำนวนคดี	1,032	867	820
	ของกลาง(กก.)	547.58	127.52	173
เอ็กซ์ตาซี	จำนวนคดี	172	120	154
	ของกลาง(กก.)	21,436	7,620	8,427
กัญชาแห้ง	จำนวนคดี	13,087	10,834	21,078
	ของกลาง(กก.)	12,915.09	24,398.47	19,727
กัญชาสด	จำนวนคดี	578	595	893
	ของกลาง(กก.)	1,512.36	2,625.11	770
คีตามีน	จำนวนคดี	199	141	193
	ของกลาง(เม็ด)	78.14	21.02	435
โคเคน	จำนวนคดี	63	64	50
	ของกลาง(กก.)	31.80	17.93	3
พืชกระท่อม	จำนวนคดี	6,297	6,970	18,512
	ของกลาง(กก.)	24,574.59	32,414.83	62,355
ฝิ่น	จำนวนคดี	-	-	763
	ของกลาง(กก.)	-	-	57

ที่มา : สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม, 2557

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ โดยการประกาศเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลได้ออกคำสั่งที่สำคัญ จำนวน 2 คำสั่ง และศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด แห่งชาติ 1 คำสั่ง ดังนี้

1. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 154/2554 (ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2554) เรื่อง ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด เพื่อให้การดำเนินงานเอาชนะยาเสพติดตามนโยบาย

ของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว จึงกำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ให้ทุกหน่วยถือปฏิบัติเป็นแนวทางการปฏิบัติราชการ

2. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 155/2554 (ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2554) เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า ศพส.เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรอำนวยการระดับชาติ ในการแก้ไขปัญหาเสพติดต่อไป

3. คำสั่งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติที่ 19/2556 เรื่อง แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ปี 2557 เพื่อเป็นกรอบ และทิศทางในการปฏิบัติงาน โดยให้หน่วยงานหลักที่เป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละแผนงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานร่วม เพื่อออกแผนปฏิบัติการรองรับปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ปี 2557 และให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการในภาพรวม

ผู้วิจัยในฐานะผู้บัญชาการกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี จึงได้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดปี 2557 ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อม และเพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ให้ กองทัพภาคที่ 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการขับเคลื่อน แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
2. เพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่ รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ต่อกองทัพภาคที่ 2

ขอบเขตของการวิจัย

พิจารณาเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดเลย, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดบึงกาฬ, จังหวัดนครพนม และ จังหวัดมุกดาหาร เท่านั้น โดยศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดปี 2557 ของศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ 2 ส่วน คือ ข้อมูลจากการรายงานตามหัวระยะเวลาของหน่วยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของบุคคลเป้าหมาย รวมทั้งการสังเกตการณ์ และการสอบถามของผู้วิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้รับทราบสภาพแวดล้อมและแนวทางการขับเคลื่อน แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดปี 2557 ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
2. ได้แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดต้นแบบเสนอแนะต่อกองทัพภาคที่ 2 ในการประยุกต์ใช้ในพื้นที่กองกำลังป้องกันชายแดนอื่นๆ ได้ต่อไป

คำจำกัดความ

<p>ภัยคุกคามรูปแบบใหม่</p>	<p>หมายถึง ภัยคุกคามที่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมั่นคงในทุกมิติ ได้แก่ การเมืองเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้มีการพัฒนารูปแบบ แตกต่างไปจากในอดีต ที่มีความหลากหลายและมีความสลับซับซ้อนในการเข้ามาเพิ่มมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศฝ่ายตรงข้าม</p>
<p>เครือข่ายชุมชน</p>	<p>หมายถึง เครือข่ายที่มีการรวมตัวของกลุ่มองค์กร ชุมชน สมาคม ประชาชนในชุมชน โดยจัดตั้งแบบแนวราบ มีระบบการพึ่งตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ ติดต่อกันแลกเปลี่ยน สื่อสารกัน มีจิตสำนึก ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรผูกพัน มีส่วนร่วมในการจัดการด้านสาธารณูปโภค เพื่อคุณภาพ ชีวิตในสังคม</p>
<p>กองกำลังป้องกันชายแดน</p>	<p>หมายถึง หน่วยกองกำลังที่กองทัพกจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ยามปกติ เพื่อเป็นหน่วยพร้อมเผชิญสถานการณ์ในขั้นต้น และเป็นหน่วยเตรียมกำลัง เพื่อให้เกิดความพร้อมในการ ปฏิบัติในขั้นต่อไป</p>
<p>กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี</p>	<p>หมายถึง กองกำลังป้องกันชายแดนของกองทัพกรับผิดชอบพื้นที่ 5 จว.ชายแดน ได้แก่ จังหวัดเลย, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดบึงกาฬ, จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร</p>

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาเสพติด เป็นภาระที่ทุกประเทศให้ความสำคัญในปัจจุบัน จากการที่ประชาชนมีการเสพยาเสพติดกันอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหาค้นอย่างจริงจัง ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาค้นต้องร่วมมือในรูปแบบต่างๆ ดังนั้นในบทที่ 2 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเครือข่ายชุมชน
2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550-2554
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ.2556-2560
5. กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พ.ศ.2551
6. คำสั่งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 19 / 2556 เรื่อง แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ปี 2557
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเครือข่ายชุมชน

การมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นตะวันตก เพื่อให้ทันสมัยกับประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมีการเปิดการค้าเสรี การกระจายอำนาจในระบบราชการ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การปรับลดกฎระเบียบต่างๆ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการเคลื่อนย้ายทุนข้ามชาติและการเกิดขึ้นขององค์กรระหว่างประเทศ เป็นตัวอย่างของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิชาการ และวิทยาศาสตร์ ที่มีอิทธิพลต่อการควบคุม จัดการและครอบงำที่เข้ามากำหนดวิถีชีวิตของผู้คนในระบบโลก และเมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกในปี ค.ศ.1997 ทำประเทศทั่วโลกต้องประสบชะตากรรมอันเลวร้ายทั่วหน้า ทั้งประเทศในแถบยุโรป อเมริกา และเอเชีย ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกทำให้เกิดปัญหาสังคมด้านอื่นๆ ตามมาอย่างมากมายและรุนแรง และผลกระทบต่อประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540 อย่างรุนแรงเช่นเดียวกัน ดังนั้นกระแสการพัฒนาประเทศไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจจึงต้องหันมาเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนเพราะการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญยิ่ง

ในการพัฒนาสังคมไทย (โกวิทย์ พวงงาม, 2545 : 129) จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. (2545 - 2549) ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเน้นการเสริมสร้างฐานรากทางสังคมให้เข้มแข็ง การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่สมดุลมีคุณภาพการเน้นการพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมที่มีความพร้อมที่จะตั้งรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจในยุคใหม่

ดังนั้นการดำเนินการให้ฐานรากทางสังคมไทยมีความเข้มแข็ง จำเป็นต้องให้ “ชุมชน” เข้ามาเป็นหลักในการดำเนินการจัดการเครือข่ายที่เกิดจากการรวมตัวของปัจเจกกลุ่ม องค์กรเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน การประสานงาน การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมเสมอภาคกัน เมื่อเครือข่ายมีการบริหารจัดการที่ดีโดยชุมชนแล้วจะเป็นการสนับสนุนการเสริมพลังอำนาจในชุมชน

นอกจากนี้ยังมีความสำคัญของปัจจัยและเงื่อนไขที่สามารถช่วยกำหนดความเข้มแข็งของชุมชนได้ จากการศึกษาของ ดร.อุทัย คุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์ (2540:11-34) สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. **โครงสร้างสังคมแบบแนวนอน (Horizontal)** ชุมชนจะมีความเข้มแข็งได้นั้น โครงสร้างทางสังคมของชุมชนจะต้องอยู่ในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ อยู่ในแนวนอนหรือแนวนอน เนื่องจากโครงสร้างเหล่านี้ เป็นเงื่อนไขให้เกิดความร่วมมือ และเกิดการมีส่วนร่วมร่วมมือ และเกิดการมีส่วนร่วมของคนทั้งหมดได้อย่างกว้างขวาง อีกทั้งเป็นโครงสร้างที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้เรียนรู้จะแสดงศักยภาพได้อย่างอิสระ อันเป็นปัจจัยหนุนให้เกิดความรักสามัคคี ซึ่งเป็นฐานะของความเข้มแข็งและพลังของส่วนรวม โครงสร้างทางสังคมที่ความสัมพันธ์ในแนวนอน เห็นได้จากวิถีชีวิตและกิจกรรมภายในชุมชน

2. **ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง (แบบยังชีพ)** ที่เป็นปัจจัยแห่งความเข้มแข็งของชุมชนจะมีลักษณะที่พึ่งตนเองและมุ่งตอบสนองความต้องการ เพื่อการยังชีพของชุมชนเป็นหลัก ชุมชนจึงสามารถกำหนดความต้องการ และวิถีจัดการทางเศรษฐกิจได้ด้วยตนเอง และไม่ต้องการพึ่งพิงผู้อื่นมีผลให้ชุมชนมีอำนาจและมีความเป็นอิสระ ไม่ต้องถูกบีบบังคับให้ยอมตามความต้องการที่ผู้อื่นกำหนด

3. **ค่านิยมจากศาสนา** ชุมชนจะเข้มแข็งมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับค่านิยมที่สมาชิกในชุมชนยึดถือ เพราะค่านิยมเป็นปัจจัยที่กำหนดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตในด้านต่างๆ ชุมชนที่เข้มแข็งคือ ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นหรือความสัมพันธ์ต่อชุมชน สนับสนุนการพึ่งตนเอง และสร้างความสัมพันธ์กับมนุษย์ในเชิงพึ่งพา

4. **กระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิต** การศึกษาเป็นปัจจัยที่กำหนดระดับความเข้มแข็งของชุมชนเพราะเป็นกลไกหลักในการทำหน้าที่ถ่ายทอด และพัฒนาระบบค่านิยมและกิจกรรมของคนใน

ชุมชนจะดำรงลักษณะความเข้มแข็งได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการศึกษาเรียนรู้ชุมชน ความหมายของการศึกษาในที่นี้ หมายถึง การเรียนรู้ของบุคคลในลักษณะของ “กระบวนการ” ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ตลอดชีวิตอย่างไม่หยุดนิ่งเกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง หรือการเรียนรู้จากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ช่วยให้เกิดศักยภาพมากขึ้นในการดำรงชีวิต มีทักษะของการแก้ไขปัญหาสามารถพัฒนาตนเองและสังคม

5. กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ กลุ่มผู้นำคือกลไกรูปธรรมในการนำชุมชนไปตามค่านิยมและความต้องการของชุมชน รวมทั้งแก้ไขและคลี่คลายปัญหาหรือวิกฤตการณ์ในชุมชนโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนที่เข้มแข็งจะต้องมีผู้นำที่มีอิสระในการตัดสินใจ มีค่านิยมตามที่ชุมชนยึดถือและมีทักษะในการจัดการ

6. ระบบความสัมพันธ์เชิงสังคม (Social Relation) ที่แน่นแฟ้นในโครงสร้างสังคมแบบแนวราบ ระบบเศรษฐกิจพึ่งตนเองกระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิตระบบเครือข่าย รวมทั้งระบบอุปถัมภ์ที่เอื้อเพื่อช่วยเหลือกันตามค่านิยมจาก ศาสนาธรรมที่กล่าวมาเป็นตัวกำหนดให้ชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงสังคม เป็นปัจจัยหนึ่งของความเข้มแข็งภายในชุมชน เนื่องจากเป็นระบบความสัมพันธ์ที่ให้ความสำคัญกับคนมากกว่าผลประโยชน์ และเป็นระบบความมั่นคงและสวัสดิการในแบบของชุมชนคือ ไม่มีรูปแบบหรือตัวสถาบันหน้าที่ หากแต่ความสัมพันธ์กันเองของสมาชิก คือ ปัจจัยสร้างความรู้สึกมั่นคงอบอุ่นทางจิตใจและหลักประกันของสวัสดิภาพและสวัสดิการของกันและกัน ส่งผลต่อเนื้อให้ชุมชนเข้มแข็งมั่นคง

7. กลไกที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสารที่ต่อเนื่องตลอดเวลา ชุมชน จะเข้มแข็งได้จำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลาระหว่างสมาชิกในชุมชน เพื่อถ่ายเทและแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร การเรียนรู้ ทักษะคิดและเพื่อปรึกษาหารือในปัญหาของชุมชน ในวิถีชีวิตและกิจกรรมในด้านต่างๆ ของชุมชนแต่เดิมนั้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การปกครอง การศึกษา ซึ่งการปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกันนี้ จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเรียนรู้และเกิดความร่วมมือร่วมระหว่างกันสร้างความเป็นปึกแผ่นและจิตวิญญาณของชุมชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ประการสำคัญยังพบว่าในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งนั้นยังได้ประยุกต์การใช้เครือข่ายทางสังคม ที่ได้มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในยุโรป อเมริกา และในประเทศทางเอเชีย เพราะแนวคิดดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างสังคม ที่แสดงเส้นสายโยงใยความสัมพันธ์กับของเครือข่ายทางสังคมในชนบทจะเชื่อมต่อกันในกลุ่มเข้าด้วยกัน เป็นสายสัมพันธ์ทางโครงสร้างของกลุ่มการติดต่อสื่อสารพึ่งพิงอาศัยเป็นการตอบสนองที่ทุกคนในกลุ่มมีให้กัน ที่อาจเรียกได้ว่าเป็นเครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงต่อกันสูง “Highly Connected Network” ซึ่งก็มีความหมายเดียวกับ “กลุ่มทางสังคม” และการก่อตัวของเครือข่าย (Network Forming) นั้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2537 : 62) กล่าวว่า “กลุ่มทางสังคม” อาจเกิดได้สองแนวทางใหญ่ๆ แนวทางแรกคือเครือข่ายที่เกิดจากรัฐเข้าไปมีส่วนเป็นผู้ริเริ่ม (State Initiative) กล่าวคือ หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ริเริ่มเข้าไปกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักในปัญหา สร้างความตื่นตัวให้เกิดความสนใจรวมตัวกัน และผลักดันให้เกิดการรวมตัวของประชาชน ตัวอย่างเช่น การที่ส่วนราชการพยายามผลักดันการสร้างหน่วยเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง อีกแนวทางหนึ่งคือ เครือข่ายที่ประชาชนเป็นแกนนำจัดตั้ง โดยเกิดจากการริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มประชาชนเอง (Citizen Initiative) กล่าวคือ ประชาชนเกิดความตระหนักและตื่นตัวในปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วลงมือริเริ่มในการรวมตัวเข้าเป็นกลุ่มเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ลุกล่วงหรือบรรเทาลงไป โดยที่องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรวิชาการหรือสื่อมวลชนอาจมีส่วนเข้ามาสนับสนุนก็ได้ แต่ภาคประชาชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน

การสร้างเครือข่ายชุมชน (Community Networking) เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นมากในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพราะการสร้างเครือข่ายชุมชน เป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารการประสานงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในด้านความคิดจิตสำนึก ความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน แต่ละชุมชนย่อมมีที่มาของการรวมตัวกันที่หลากหลาย ได้แก่ ลักษณะการจัดตั้งเป็นองค์กรรูปแบบต่างๆ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน มูลนิธิ สมาคม ชมรม สมัชชา องค์กรประชาชน เป็นต้น ในแต่ละรูปแบบของชุมชนเหล่านั้น จะมีการกำหนดโครงสร้างขององค์กรและวัตถุประสงค์ การกำหนดนโยบาย และแผนงานการจัดกิจกรรมหรือบริหาร การติดตามประเมินผลงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เห็นความแตกต่างกันและเมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับส่วนของตน จะมีผลทำให้ชุมชนเกิดการตระหนักรู้ในความเป็นตัวตนของตนเอง (Self-Awareness) มากขึ้น ก่อให้เกิดจิตสำนึก (Consciousness) ร่วมกันภายในชุมชนกลายเป็นพลังชุมชน (Community Power) ในการจัดกิจกรรมหรือบริการร่วมกัน (Collective Action) เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมมากขึ้น การสร้างเครือข่ายชุมชนจึงเป็นการช่วยให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว (สคส คุ่มทรัพย์อนันต์ ,2551)

วิธีการจัดการเครือข่ายชุมชน คือการจัดความสัมพันธ์ใหม่ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนกับธรรมชาติรอบตัว ระหว่างชุมชนกับชุมชน ระหว่างชุมชนกับอำนาจรัฐ อำนาจธุรกิจ โดยใช้เครือข่ายเป็นเครื่องมือประชาสังคมซึ่งประชาสังคมหมายถึงกลุ่มบุคคลจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อคานอำนาจในรัฐและธุรกิจเอกชนให้อำนาจในสังคม เกิดความสมดุลเกิดความโปร่งใสและกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมละรับผิดชอบร่วมกัน (เสรี พงศ์พิศ,2548:27) การสร้างการมีส่วนร่วมให้ภาคประชาสังคมทำกิจกรรมในชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ เป็นการ

สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าถึงทรัพยากรซึ่งเป็นทุนของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรที่ดิน แหล่งน้ำ ปุ๋ย แหล่งวัตถุดิบ วัฒนธรรม ค่านิยมต่างๆ ในชุมชน ฯลฯ นอกจากนี้การพยายามเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐและประชาชนโดยใช้ระบบความร่วมมือและค้ำจุนมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคมในรูปแบบของประชาสังคม

สรุปได้ว่าเครือข่ายชุมชนจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีการสร้างเสริมพลังชุมชน ซึ่งได้จากการรวมตัวเป็นเครือข่ายของกลุ่ม องค์กร ชุมชน สมาคม ประชาชน ภายในชุมชน โดยจัดตั้งรูปแบบแนวราบ มีระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ติดต่อแลกเปลี่ยนสื่อสารกัน มีจิตสำนึก ร่วมกัน มีความเอื้ออาทร ผูกพัน มีส่วนร่วมจัดการด้านสาธารณูปโภคเพื่อคุณภาพชีวิตในชุมชน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ใช้เครือข่ายเป็นเครื่องมือสร้างประชาสังคม ดังนั้นคำว่า เครือข่ายชุมชน และเครือข่ายประชาสังคมจึงเป็นเครือข่ายเดียวกัน

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดค้นวิธีการ แก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชน ร่วมวางแผนการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชน ร่วมปฏิบัติการแก้ไข/หรือพัฒนาชุมชนตลอดจนร่วมติดตามประเมินผลกิจกรรม โครงการแก้ไขหรือพัฒนาชุมชนนั้นๆ ซึ่งมี นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528 : 101) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่ประชาชน หรือชุมชน หรือองค์กรของประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาในขั้นตอนใด ขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอน ในรูปแบบของการตัดสินใจในชีวิตของตนเอง ในการจัดการเกี่ยวกับ ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตในทุกๆด้านของตนเองที่เป็นอยู่ให้ดีกว่าเดิม การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการดำเนินงานร่วมพลังประชาชนกับ องค์กรของรัฐ หรือองค์กรเอกชน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของประชาชนใน ชุมชนโดยยึดหลักการว่าสมาชิกในชุมชนนั้นๆ จะต้องร่วมมือกันวางแผนและการปฏิบัติงาน เพื่อสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของประชาชนในชุมชน

การมีส่วนร่วมคือการที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมมือและ รับผิดชอบในกิจกรรมการพัฒนานี้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในขั้นตอนต่างๆของการดำเนินกิจกรรม นั้นๆ โดยมีกลุ่มหรือองค์กรรองรับเพราะประชาชนที่เข้าร่วมมีการพัฒนาภูมิปัญญาและการรับรู้ สามารถถกวิเคราะห์และตัดสินใจเพื่อกำหนดการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง

การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการและร่วมประเมินผล เพื่อให้เกิดการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การมีส่วนร่วมในชุมชนจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องดึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เข้าร่วมในทุกขั้นตอนของโครงการพัฒนา และผู้เกี่ยวข้องต้องมีอิสระ (Freedom) มีความสามารถ (Ability) และมีความเต็มใจ (Willingness) ที่จะมาเข้าร่วมพัฒนามิใช่รองรับการพัฒนาและมีโอกาสในการเข้าร่วม โดยใช้โอกาสนั้นแสดงออกถึงความคิดเห็นความต้องการที่จะแก้ไขจัดการปัญหาในชุมชนลงมือปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและประสานเชื่อมต่อกับโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนตามศักยภาพของชุมชน โดยมีการช่วยเหลือทรัพยากรจากภายนอกชุมชนบ้างตามความเหมาะสมการมีส่วนร่วม จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ภาคีรัฐภาคประชาชนและภาคองค์กรเอกชนเข้ามาทำงานร่วมกัน โดยมุ่งเน้นปัญหา ความต้องการของชุมชนเป็นหลัก และคงอยู่บนพื้นฐานของความอิสระ ความเต็มใจ ความสามารถ และประชาชนในชุมชน กล่าวคืออำนาจการตัดสินใจดำเนินชีวิต กิจกรรมพัฒนาเป็นของประชาชนในชุมชนนั้นๆ (Bottom-up Approach) ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ประชาชนมีบทบาทในการพัฒนาคนและแก้ไขปัญหาของตนตามหลักการปกครองตนเอง

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 2 แบบ คือ

1.1 การมีส่วนร่วมโดยตรง ได้แก่ การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาโดยตรงด้วยตนเองในลักษณะต่างๆ เช่น ร่วมเป็นกรรมการบริหารโครงการ ให้ข้อคิดเห็น การสละแรงงาน การให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการตามโครงการ

1.2 การมีส่วนร่วมทางอ้อม ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน เช่น ให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะผ่านสมาชิกเทศบาลหรือคณะเทศมนตรี

2. ลักษณะการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2527:188) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วม (Type of Participation) อาจจำแนกออกได้ 3 ประการ ตามลักษณะของการมีส่วนร่วมดังนี้

2.1 การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน (Inclusive Organization) เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนกลุ่มต่างๆ

2.2 การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Representative organization) เช่น กรรมการของกลุ่ม หรือชุมชน กรรมการกลุ่มเลี้ยงไหม คณะกรรมการหมู่บ้าน

2.3 การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้(Open-participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non-Representative organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมเมื่อไหร่ก็ได้

ดังนั้น เมื่อพิจารณารูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจะเป็นโดยตรง คือ การร่วมกิจกรรม สละทุนทรัพย์ แรงงานหรือเป็นทางอ้อม โดยผ่านผู้แทนท้องถิ่นหรือการให้ข้อคิดเห็นก็ได้ โดยที่การการมีส่วนร่วมจะครอบคลุมในเรื่องต่างๆ เริ่มตั้งแต่พิจารณาหาปัญหา ร่วมเป็นหูเป็นตาสอดส่องดูแลคนในชุมชน ร่วมคิดวางแผนปฏิบัติการระเบียบของชุมชน ร่วมพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยคำนึงทรัพยากรที่มีในชุมชน เพื่อบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงตัดสินใจซึ่งบางครั้งต้องมีการเสียสละแบ่งปันกันบ้างตามสมควร นอกจากนี้ยังต้องร่วมกันปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และสุดท้ายก็ต้องร่วมประเมินผลงานเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

3. กระบวนการ/ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

สำหรับผู้ที่เน้นเรื่องกระบวนการ โดยแบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างละเอียดคือ ไพรต์น์ เตชะรินทร์ ได้แบ่งขั้นตอนออกเป็น 8 ลักษณะดังนี้

- 3.1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา สาเหตุปัญหาและความต้องการของชุมชน
- 3.2 ร่วมคิดหารูปแบบวิธีการเพื่อแก้ไข ลดปัญหา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ และสนองความต้องการชุมชน
- 3.3 ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชน
- 3.4 ร่วมตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์
- 3.5 ร่วมจัด ปรับปรุงระบบการบริหาร
- 3.6 ร่วมลงทุนในกิจกรรมตามขีดความสามารถ
- 3.7 ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม
- 3.8 ร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล

จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างชุมชนเข้มแข็งนั้น ควรเริ่มตั้งแต่ต้นกระบวนการ นั่นคือร่วมตั้งแต่การกำหนดปัญหา ความต้องการของชุมชนร่วมกันนำไปสู่การร่วมคิดหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ร่วมวางแผนในการแก้ไขปัญหาและที่สำคัญที่สุดคือการร่วมตัดสินใจแล้วจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมมือกับประชาชนในหมู่บ้านที่ร่วมตัดสินใจเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของหมู่บ้านของตน(Sense of Belonging) เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน เกิดการวางแผนต้องการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนของตนเองให้ดีขึ้น รวมทั้งแก้ไขปัญหาป้องกันปัญหาที่จะเกิดกับประชาชนในชุมชนซึ่งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็ง

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550-2554

1. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเฉพาะหน้า

โดยที่สภาวะวิกฤติในปัจจุบันเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกันทั้งด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ โดยในด้านการเมืองนั้นประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบการเมืองที่ใช้อำนาจเพื่อประโยชน์เฉพาะกลุ่มการบริหารราชการที่ไม่โปร่งใสขาดธรรมาภิบาล ผลจากเศรษฐกิจทุนนิยมที่ขาดความสมดุล ได้สร้างวัฒนธรรมความไม่พอเพียง สังคมไทยเกิดความแตกแยก อันเนื่องจากการตกอยู่ในกระแสนิยมทางการเมืองที่ทำให้เกิดการแบ่งฝ่าย และปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่กลายเป็นวิกฤติความมั่นคงในระดับประเทศ จึงกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติไว้ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1 เพื่อให้สังคมไทยผ่านพ้นสถานการณ์วิกฤติไปได้ โดยเกิดผลกระทบน้อยที่สุด

1.1.2 เพื่อให้เกิดพลังสามัคคีของคนในชาติ และทุกคน ทุกฝ่าย เข้าใจสถานการณ์จริง พร้อมเผชิญและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

1.2 นโยบาย

1.2.1 สร้างความเชื่อมั่นกับสาธารณชนและประชาคมระหว่างประเทศเกี่ยวกับสถานการณ์ของประเทศในระยะเปลี่ยนผ่านทางเมืองได้ชัดเจน โดย

1.2.1.1 ป้องกันปัญหาความขัดแย้งสืบเนื่องจากการเปลี่ยนผ่านทางเมือง โดยสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชนให้สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยทุกคน ทุกฝ่ายต้องอดทน ยอมรับ และเคารพความเห็นต่างทางการเมือง ปฏิเสธการตกอยู่ในกระแสความเคลื่อนไหวในทางที่อาจเกิดการแตกแยกเผชิญหน้า และความขัดแย้งที่รุนแรง

1.2.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลที่มีพลังนำปัญญาที่เป็นกลาง อยู่นอกความขัดแย้ง และเป็นที่ยอมรับของสังคม เข้ามามีบทบาททำความเข้าใจต่อคนในชาติให้ตระหนักถึงความสงบสุขในสังคมและความมั่นคงของชาติ โดยสื่อของภาครัฐและภาคเอกชนสนับสนุนการเผยแพร่ความเข้าใจสู่สังคมและกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ

1.2.1.3 สร้างจิตสำนึกและความตระหนักต่อข้าราชการทุกฝ่าย ในความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยสนับสนุนอย่างเต็มที่และในทุกวิถีทางให้ประชาชนตระหนักกว่าเป็นหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีสิทธิและมีอิสระการตัดสินใจทางการเมืองด้วยตนเอง ไม่ยอมเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

1.2.1.4 ส่งเสริมให้สถาบันทางการเมืองสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการรณรงค์ทางการเมืองที่มุ่งเน้นสหราชอาณาจักรที่มีคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง มีความรู้ ความสามารถ และเป็นมืออาชีพ เข้าสู่ระบบการเลือกตั้งโดยเอาชนะทางการเมืองด้วยพลังทางปัญญามากกว่าพลังอิทธิพลเชิงอำนาจ

1.2.1.5 ให้ต่างประเทศมีความเข้าใจที่ถูกต้องและมั่นใจ ในเสถียรภาพและศักยภาพของประเทศไทย

1.2.2 พัฒนาการใช้สันติวิธีและความร่วมมือของกลุ่มพลังวัฒนธรรม เพื่อลดการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย

1.2.2.1 ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรม และไม่มีการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้กฎหมายมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเท่าเทียมกัน

1.2.2.2 ยึดมั่นหลักการสร้างความสมานฉันท์เป็นฐานหลักที่สำคัญในอันที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมาย ทั้งในมิติการปฏิบัติการปราบปรามผู้กระทำผิดและในมิติการดำเนินกระบวนการยุติธรรม ไม่ย้อนกลับมาเป็นเงื่อนไขข้ออ้างการใช้ความรุนแรง

1.2.2.3 ยึดมั่นในหลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เป็นแนวทางในการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยความรู้จริงในสาเหตุและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องทุกมิติของปัญหาการใช้ความรุนแรง เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือ ร่วมใจของทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในพื้นที่ดังกล่าว

1.2.2.4 กำหนดรูปแบบการจัดระบบรักษาความปลอดภัยใหม่ โดยให้มีการวางแผนร่วมกับชุมชน เพื่อพัฒนาโลกที่สามารถไว้วางใจร่วมกันได้ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ทั้งนี้มาตรการที่ใช้ต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นร่วมกันที่นำไปสู่การลดใช้อาวุธและกำลังทหารในพื้นที่ในที่สุด

1.2.2.5 ให้มีการจัดการด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง และรู้เท่าทันสถานการณ์ เพื่อไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มผู้ใช้ความรุนแรง

1.2.2.6 สร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะการเผชิญหน้าความขัดแย้งด้วยสันติวิธีกับข้าราชการและประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ และปฏิบัติการสร้างสันติโดยไม่ใช้อาวุธในกรณีเกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับประชาชน โดยจัดทำยุทธศาสตร์สันติวิธีเพื่อความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นแนวทางในเรื่องนี้ขึ้น โดยเฉพาะ และมีแผนปฏิบัติการสันติวิธีที่มีความชัดเจนในระดับปฏิบัติการ

1.2.2.7 ส่งเสริมโครงการและกิจกรรมที่นำไปสู่การทำงานร่วมกันในชุมชนของกลุ่มพลังวัฒนธรรม ทั้งผู้นำศาสนา ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน ในการป้องกันเหตุร้ายและลดเงื่อนไขการใช้ความรุนแรงในชุมชน การจัดการความขัดแย้งในชุมชน การสร้างความเป็นธรรมและการอำนวยความสะดวกในชุมชน ตลอดจนการพัฒนาชุมชน

1.2.2.8 ส่งเสริมการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทุกฝ่ายที่มีความเห็นหรืออุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ เพื่อศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมในการให้สังคมการเมืองไทยสร้างที่ยืนสำหรับทุกคนทุกฝ่าย โดยให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมใช้อำนาจในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างจริงจัง

1.2.2.9 เพิ่มระดับและความต่อเนื่องของการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศโลกมุสลิมทั้งในระดับเจ้าหน้าที่และในระดับผู้บริหาร เพื่อมิให้เกิดช่องว่างเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศ โดยเฉพาะความสัมพันธ์กับมาเลเซีย อินโดนีเซีย และองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญของโลกอิสลามเพื่อเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริง และสนับสนุนการจัดการปัญหาความรุนแรง รวมทั้งการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.3 เสริมสร้างการเตรียมความพร้อมของสังคมในการเผชิญกับสถานการณ์การใช้ความรุนแรง โดย

1.2.3.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจ ต่อภาคประชาชนเกี่ยวกับการระงับภัยและการแจ้งเตือนภัย เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายป้องกันภัยและลดความเสี่ยงจากการใช้ความรุนแรง

1.2.3.2 รักษาความเป็นปกติของสังคมภายใต้สถานการณ์การใช้ความรุนแรง โดยจัดทำมาตรการเพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานเตรียมความพร้อม การบริหารจัดการในภาวะวิกฤติ การเยียวยาและการฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อให้สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว

2. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติระยะ 5 ปี

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1 เพื่อให้สถาบันพระมหากษัตริย์มีความมั่นคงในการเป็นศูนย์รวมจิตใจและความรักสามัคคีของคนในชาติ

2.1.2 เพื่อให้ระบบการเมืองและระบบราชการดำเนินไปด้วยความโปร่งใส มีความเป็นธรรม ตรวจสอบได้ มีการบริหารจัดการประเทศตามหลักนิติธรรม และเอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมในทุกระดับ

2.1.3 เพื่อเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมให้คนภายในชาติสามารถอยู่ร่วมกันได้ภายใต้ความเห็นต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม เคารพศักดิ์ศรีความเท่าเทียมกันของความเป็นมนุษย์และมีความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อจัดการกับความขัดแย้งในสังคมโดยสันติวิธี

2.1.4 เพื่อให้เกิดความสมดุล ความมั่นคง และความยั่งยืนในการพัฒนาและบริหารประเทศ รวมทั้งลดความเสี่ยงจากการแข่งขันในกระแสโลกาภิวัตน์

2.1.5 เพื่อให้การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติมีความสมดุลกับการขยายตัวของการพัฒนาประเทศ และสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพจากการถูกแสวงประโยชน์โดยต่างประเทศ

2.1.6 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศให้มีความเข้มแข็ง และสามารถผนึกกำลังทุกภาคส่วนเป็นพลังเสริมภารกิจของกองทัพในการเผชิญกับภาวะภัยคุกคามด้านการป้องกันประเทศได้ทุกรูปแบบ รวมทั้งให้กองทัพมีบทบาทในการรักษาสันติภาพของโลกในกรอบของสหประชาชาติ เพื่อส่งเสริมเกียรติภูมิของประเทศไทยในประชาคมโลก โดยไม่ก่อผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงภายในประเทศตลอดจนการร่วมบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งภายในประเทศและในภูมิภาคใกล้เคียง

2.1.7 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของระบบการเตรียมความพร้อมแห่งชาติในทุกขั้นตอนของการเผชิญภัยพิบัติขนาดใหญ่ สามารถนำทรัพยากรและเครื่องมือจากทุกภาคส่วนมาใช้ในการบริหารเหตุการณ์ภายใต้ภาวะวิกฤติได้อย่างมีเอกภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน

2.1.8 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกับปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคาม รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการระวังป้องกันการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ

2.1.9 เพื่อให้เกิดสภาวะแวดล้อมในเชิงสร้างสรรค์ของการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาค บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความเข้าใจและการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีความร่วมมือที่จริงใจเป็นพลังการพัฒนาาร่วมกันและเพิ่มภูมิคุ้มกันจากอิทธิพลภายนอกภูมิภาค

2.1.10 เพื่อรักษาภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของประเทศไทยในประชาคมโลก และขยายการยอมรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ก้าวทันโลกาภิวัตน์อย่างปราศจากความเสียหาย

2.1.11 เพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในมิติด้านความมั่นคง ใ้มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกสาธารณะ รวมทั้งมีความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ มีความรู้ความเข้าใจมิติวัฒนธรรม วิถีชีวิต วิถีคิดของประเทศเพื่อนบ้าน และมีทักษะในการปรับตัวให้สอดคล้องกับพลวัตของโลก

2.2 นโยบาย

2.2.1 เสริมสร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดี เทิดทูนและปฏิบัติตนเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เป็นศูนย์รวมจิตใจและความสามัคคีภายในชาติอย่างมั่นคงและยั่งยืน

2.2.2 เสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศและรากฐานประชาธิปไตยที่ยั่งยืนในระดับชุมชน โดย

2.2.2.1 ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของรัฐและความโปร่งใสของฝ่ายบริหารที่เป็นอิสระ โดยเฉพาะที่มาขององค์กรอิสระให้ปราศจากการครอบงำหรือแทรกแซงจากฝ่ายใดๆ

2.2.2.2 สนับสนุนบทบาทของภาคส่วนต่างๆ ในการควบคุมการเลือกตั้งให้เกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรมและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการตรวจสอบการเลือกตั้งทุกระดับ โดยให้องค์กรภาคประชาสังคมที่เชื่อถือได้เข้ามามีส่วนร่วมทำหน้าที่โดยมีกฎหมายหรือระเบียบรองรับ

2.2.2.3 สร้างความยุติธรรมและความเป็นธรรมในสังคมด้วยการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการประเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยครอบคลุมในด้านการบัญญัติกฎหมายที่เป็นธรรม การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายโดยคำนึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นสำคัญ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายให้มีความพร้อมทั้งในด้านสมรรถนะและความซื่อสัตย์สุจริต และการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความเชื่อมั่นและเคารพต่อหลักกฎหมายของประเทศ

2.2.2.4 เสริมสร้างประสิทธิภาพการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง โดยเพิ่มบทลงโทษทางกฎหมาย และปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำกับดูแลกิจการสาธารณูปโภคที่มีการผูกขาด ตลอดจนส่งเสริมเครือข่ายภาคประชาสังคมและภาคประชาชน ใน

การตรวจสอบ ติดตาม และรวบรวมข้อมูลสายสัมพันธ์ของกลุ่มชนกิจการเมือง เพื่อสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามเครือข่ายทุจริตคอร์รัปชัน

2.2.2.5 ปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สมดุลระหว่างการเป็นองค์กรทางการเมือง หน่วยงานราชการ และองค์กรประชาชน โดยปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับการสร้างการเรียนรู้ทางด้านกฎหมายและการบริหารจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมให้สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.2.6 ส่งเสริมการจัดตั้งกลไกการทำงานร่วมกันของท้องถิ่น โดยอาจเป็นรูปแบบสภาองค์กรชุมชนท้องถิ่น ทำหน้าที่สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการคน โดยคำนึงถึงมิติทางวัฒนธรรม การจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธี การอนุรักษ์ และการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน การสร้างความเป็นธรรมในชุมชน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการอำนวยความสะดวกในชุมชนและขยายเป็นเครือข่ายเชื่อมต่อกันในแนวราบคู่ขนานไปกับการดำเนินงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.2.7 สนับสนุนการจัดกิจกรรมสานเสวนาระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนและในระหว่างประชาชน เพื่อสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นรอบด้านและความต้องการในชุมชนโดยต่อเนื่อง

2.2.3 ฟื้นฟูความสมานฉันท์ เสริมสร้างความรักชาติและเอกภาพของคนในชาติ โดย

2.2.3.1 ผลักดันให้เกิดวาระแห่งชาติในการฟื้นฟูความสมานฉันท์ภายในชาติ และรวมพลังคนในชาติ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนาภาคประชาสังคม ภาคสื่อสารมวลชน และภาคประชาชนให้ยึดมั่นในความรักชาติ มีความสามัคคีตลอดจนตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ในการเสริมสร้างเอกภาพของคนในชาติ

2.2.3.2 ส่งเสริม เผยแพร่องค์ความรู้ในการใช้สันติวิธี ทั้งในภาคเจ้าหน้าที่รัฐและในภาคประชาชนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการความขัดแย้ง โดยสนับสนุนการจัดให้มีการเสวนาทั้งภายในกลุ่มวัฒนธรรมและศาสนาเดียวกัน และระหว่างกลุ่มคนต่างวัฒนธรรมและศาสนาเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์

2.2.3.3 ให้มีการจัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ความเข้าใจแนวคิดและแนวทางสันติวิธีที่ชัดเจน โดยกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาทั้งในและนอกระบบ สำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกภาคส่วนและทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนเรียนรู้ มีความเข้าใจและยอมรับความเป็นจริงของสังคมพหุวัฒนธรรม เคารพในความเห็นต่าง และสามารถหาทางออกในการอยู่ร่วมกันอย่าง

สันติสุขในระยะยาว เพื่อลดช่องว่างของความไม่เข้าใจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเป็นพลังในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคม โดยให้ลำดับความเร่งด่วนกับปัญหาการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2.3.4 เสริมสร้างความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนไทยให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน ครอบคลุมถึงเรื่องหลักการศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชากรที่เข้ามาอาศัยอยู่ภายในประเทศ นำไปสู่การปรับทัศนคติเพื่อให้มีการปฏิบัติต่อประชากรกลุ่มดังกล่าวอย่างเป็นธรรม มีความเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติเพื่อให้นุคคลเหล่านี้สามารถคาดการณ์อนาคตได้และมีส่วนร่วมในการป้องกันพฤติกรรมในเชิงลบที่มีผลต่อความมั่นคงทางสังคม

2.2.3.5 ส่งเสริมการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมโดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างการยอมรับสังคมและผู้คนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

2.2.3.6 ส่งเสริมและสนับสนุนทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนเรียนรู้แนวคิดและแนวทางสันติวิธี เพื่อให้สามารถเผชิญสถานการณ์ความขัดแย้งด้วยความมีสติและรู้เท่าทันสถานการณ์ รู้จักการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และจัดการกับความขัดแย้งบนพื้นฐานของความเป็นจริง ไม่มองผู้ที่ขัดแย้งเป็นฝ่ายตรงข้าม

2.2.4 เสริมสร้างความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนในระดับฐานราก โดย

2.2.4.1 ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของคนในชาติ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ โดยในระดับชุมชนให้ความสำคัญในลำดับต้นกับการจัดการให้มีแผนแม่บทชุมชน เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีการประยุกต์ใช้ในระดับปัจเจกชน ระดับชุมชน และเชื่อมโยงชุมชนเป็นเครือข่าย ขยายขอบเขตกิจกรรมจนถึงระดับชาติ และระดับนานาชาติ

2.2.4.2 สร้างระบบเตือนภัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นอิสระจากการเมืองและให้ข้อมูลต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สังคมรู้สถานการณ์และการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านการเงิน การคลังของประเทศ และเอื้อต่อการสร้างความคุ้มกันและลดความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบายด้านการเงิน การคลังและเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการดำรงชีวิตภายใต้ความผันผวนของระบบเศรษฐกิจของประเทศและระบบเศรษฐกิจโลก

2.2.5 สร้างคุณภาพของการบริหารจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและคุ้มครองสิทธิเหนือทรัพยากรชีวภาพ โดย

2.2.5.1 สร้างจิตสำนึกของความรัก ความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนมีส่วนร่วมกันในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม ด้วยความมั่นคงและยั่งยืน โดยมีกฎหมายรองรับ

2.2.5.2 เผยแพร่ความรู้ สร้างจิตสำนึก และปรับปรุงมาตรการการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน เพิ่มมาตรการควบคุมตรวจสอบกิจกรรมที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งลดการส่งเสริมกิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยปราศจากการสร้างทดแทนในลักษณะการพัฒนาแบบยั่งยืน

2.2.5.3 พิจารณาทางเลือกของการพัฒนาและการวางแผนการใช้ทรัพยากรธรณีของประเทศอย่างยั่งยืน และสนับสนุนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอื่นทดแทน

2.2.5.4 สร้างระบบเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สังคมตระหนักถึงสถานการณ์และความเสี่ยงของภัยคุกคามที่กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาระบบการเฝ้าระวัง และบรรเทาภัยธรรมชาติ เพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนควบคู่กับการเพิ่มหลักสูตรการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และธรรมชาติ ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ลักษณะของธรรมชาติและภูมิประเทศในถิ่นที่ตนอาศัยอยู่มากขึ้น อาทิ แผ่นดินไหว ดินถล่ม และ สึนามิ

2.2.5.5 สนับสนุนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดหาและการบริหารจัดการพลังงานทดแทนที่เหมาะสม และกำหนดมาตรการด้านพลังงานสะอาด รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพลังงานแบบยั่งยืนและสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.5.6 ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรชีวภาพโดยคนไทย และสร้างความร่วมมือกับต่างชาติในการศึกษาวิจัยในกรณีต้องอาศัยเทคโนโลยีจากต่างชาติ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของชาติเป็นสำคัญ

2.2.5.7 กำหนดมาตรการหรือกฎหมายในการปกป้องไม่ให้ต่างชาติเข้ามาลักลอบฉกฉวยผลประโยชน์จากการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรชีวภาพเพื่อนำไปจดสิทธิบัตรตลอดจนส่งเสริมการเข้าร่วมกำหนดมาตรฐานเรื่องสิทธิบัตรและประเด็นที่เกี่ยวข้องในกรอบการประชุมระหว่างประเทศ

2.2.5.8 ส่งเสริมให้ชุมชนมีจิตสำนึกและรู้จักปกป้องผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพยากรชีวภาพและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาคราชการและเอกชนสร้างเป็นเครือข่ายในการดูแลเฝ้าระวัง แจ้งเตือนการเข้ามาฉกฉวยผลประโยชน์ของต่างชาติ

2.2.5.9 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา นโยบาย แผน หรือโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ขั้นต้นและในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนา เพื่อป้องกันหรือลดความขัดแย้งในสังคม

2.2.5.10 สร้างระบบความยุติธรรมเฉพาะในการพิจารณาประเด็นปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้งจากโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชน

2.2.5.11 จัดให้มีกลไกและระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวเขตชายแดน รวมทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลกระทบจากภายนอกประเทศ

2.2.6 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ โดย

2.2.6.1 พัฒนากองทัพให้มีโครงสร้างกำลังกองทัพที่เหมาะสม มีความพร้อม และมีขีดความสามารถในการป้องกัน ป้อมปราม และต่อต้านภัยคุกคาม ที่มีต่ออธิปไตยของดินแดน น่านน้ำและน่านฟ้า รวมทั้งคุ้มครองเส้นทางคมนาคมทางทะเล ตลอดจนผลประโยชน์ของชาติภายนอกประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกระดับของสถานการณ์ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ

2.2.6.2 สนับสนุนให้กองทัพมีระบบอาวุธและระบบการแจ้งเตือนภัยทางทหารที่มีขีดความสามารถในการป้องปรามทางยุทธศาสตร์ และพึ่งตนเองได้อย่างมั่นใจ เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในอนาคต โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศการมีส่วนร่วมระหว่างกองทัพกับหน่วยงานวิจัยของภาครัฐ องค์กร สถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษาด้านเทคโนโลยีของภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นลำดับต้น และจัดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอเป็นการต่อเนื่อง รวมทั้งมีกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ชัดเจน

2.2.6.3 พัฒนาศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศ ด้วยการฝึกกำลังจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ

2.2.6.4 นำศักยภาพของกองทัพในยามปกติเข้ามาช่วยเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชาติและการพัฒนาประเทศ และมีส่วนร่วมบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติและ การ

แก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนและชุมชนพื้นที่ชายแดน

2.2.6.5 พัฒนาความร่วมมือทางทหารและความเข้าใจอันดีกับกองทัพของประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มอาเซียนรวมทั้งมิตรประเทศอื่นๆ อย่างใกล้ชิดในทุกระดับ และการเสริมสร้างความร่วมมือทางทหารกับประเทศมหาอำนาจอย่างสมดุลบนพื้นฐานของการรักษาผลประโยชน์ร่วมกันโดยสอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนภารกิจในการรักษาสันติภาพของโลกภายใต้กรอบของสหประชาชาติตลอดจนมีส่วนร่วมบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติในภูมิภาค

2.2.7 พัฒนาศักยภาพการเตรียมพร้อมแห่งชาติ

2.2.7.1 ปรับปรุง พัฒนานโยบาย และแผนรองรับ ให้สอดคล้องกับภัยด้านสาธารณสุขและภัยด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันภัยระงับภัย บรรเทาภัย และฟื้นฟูภายหลังจากการเกิดภัย รวมทั้งให้มีแผนปฏิบัติการ มาตรการ ในการเตรียมพร้อมของหน่วยงาน โดยสามารถประสานและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานพลเรือน ทหาร และภาคประชาชน ในการบริหารจัดการภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา โดยเน้นการเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้อย่างทั่วถึง

2.2.7.2 เสริมสร้าง บุคลากร และพัฒนาประสิทธิภาพของ ระบบการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการวิกฤติการณ์ นอกเหนือจากการมีระบบการเตือนภัยล่วงหน้า การบริหารจัดการระบบการสื่อสารและโทรคมนาคม ที่มีเอกภาพและครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัยอย่างทันการณ์ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบอันเกิดจากภัยพิบัติ รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และภาคประชาชน มีส่วนร่วมในระบบการแจ้งเตือนภัย

2.2.7.3 เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและทักษะของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภาคประชาชน และองค์กรเครือข่ายต่างๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงของภัยโดยให้มีการฝึกซ้อมแผนเป็นระยะตามเหมาะสม

2.2.7.4 ให้มีระบบการบริหารจัดการภัย อย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และทันเหตุการณ์ โดยกำหนดหน่วยงานและผู้รับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้างการบัญชาการเหตุการณ์ที่ชัดเจน

2.2.7.5 ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อพร้อมเผชิญกับประเภทของภัย โดยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแจ้งเตือนภัย การป้องกันภัยและแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งสนับสนุนการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความมั่นคง เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยต่างๆ และความรุนแรงทางสังคม

2.2.7.6 ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของประเทศในการบริหารจัดการภัย รวมทั้งสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือแก่ประเทศต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ อันจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาคมโลก

2.2.7.7 เพิ่มประสิทธิภาพมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับการช่วยเหลือการบรรเทา และการฟื้นฟูภายหลังจากการเกิดภัย เพื่อลดความเสียหายและความรู้สึกลบอบช้ำได้อย่างทันทั่วถึงและกลับคืนสู่ภาวะปกติของสังคมโดยเร็ว

2.2.8 เสริมสร้างศักยภาพการจัดการปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ โดย

2.2.8.1 ให้ความสำคัญกับการมียุทธศาสตร์ป้องกันการก่อการร้ายที่วางน้ำหนักในการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ การลดเงื่อนไขและปัจจัยที่สนับสนุนการก่อการร้าย

2.2.8.2 ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายทุกรูปแบบ การจัดการกับขบวนการหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนการก่อการร้าย การขจัดปัจจัยสนับสนุนการก่อการร้ายโดยเฉพาะเงินทุน แหล่งพำนัก เครื่องขายสนับสนุน และแหล่งอาวุธ วัตถุ เชื้อโรคอันตรายที่ผิดกฎหมาย และสินค้าที่สามารถใช้เป็นส่วนในการก่อการร้าย

2.2.8.3 ยึดมั่นในนโยบายไม่สะสมอาวุธและไม่ยอมให้มีการใช้ดินแดนของประเทศไทยเป็นทางผ่านของการขนส่งอาวุธที่ผิดกฎหมาย

2.2.8.4 พัฒนาระบบและกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความเป็นเอกภาพทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะอาชญากรรมที่เกี่ยวเนื่องต่อการก่อการร้าย ได้แก่ ขบวนการลักลอบนำคนเข้าเมือง ขบวนการค้ายาเสพติด ขบวนการค้าอาวุธ ขบวนการปลอมแปลงเอกสาร ฯลฯ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรระบบข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้ในเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.8.5 เพิ่มประสิทธิภาพของระบบมาตรการการป้องกันและเตรียมความพร้อมในการเผชิญภาวะวิกฤติจากเหตุการณ์การก่อการร้ายด้วยการผนึกกำลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และให้มีการประสานแผนและสนธิทรัพยากรของภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้มีขีดความสามารถในการบริหารวิกฤติการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการให้สังคมกลับคืนสู่สภาพปกติได้โดยเร็วในกรณีเกิดเหตุการณ์การก่อการร้าย

2.2.8.6 พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและครอบคลุมต่อการสกัดกั้นและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและกลุ่มก่อการร้าย และให้มีการบังคับ

ใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้มีการเพิ่มบทลงโทษทางกฎหมาย โดยเฉพาะในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง

2.2.8.7 ส่งเสริมให้มีมาตรการทางการข่าวที่มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์ และสามารถติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

2.2.8.8 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับนานาชาติ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในการป้องกันและต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ โดยให้ความสำคัญในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี แสวงหาและเพิ่มระดับความร่วมมือด้านการข่าว การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การจัดตั้งช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างกัน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ

2.2.8.9 ส่งเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศภายใต้กรอบสหประชาชาติในการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งให้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและระเบียบข้อบังคับเพื่อให้รองรับต่อพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

2.2.8.10 ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในวงกว้าง เพื่อสร้างบรรทัดฐานความเข้าใจและการรับรู้ต่อสภาพภัยคุกคามดังกล่าว อันจะนำไปสู่การทำให้ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2.8.11 เตรียมความพร้อมระยะยาวให้กับสังคมไทยได้ตระหนักและตื่นตัวในการรับรู้และเรียนรู้ถึงธรรมชาติของการก่อการร้าย รวมทั้งรู้เท่าทันการเคลื่อนตัวของภัยจากการก่อการร้ายที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน สังคม และความมั่นคงของประเทศ โดยสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องการระวังป้องกันการก่อการร้ายอย่างเหมาะสมในทุกภาคส่วน

2.2.9 เสริมสร้างสถานะแวดล้อมที่สงบสันติในการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคโดย

2.2.9.1 เสริมสร้างศักยภาพของคน ชุมชนและพื้นที่เป้าหมายในบริเวณชายแดนให้มีความเข้มแข็งมีจิตสำนึกด้านความมั่นคงรวมทั้งสร้างสถานะแวดล้อมที่สงบสันติ และพัฒนาในชุมชนชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน

2.2.9.2 เสริมสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้ประชาชนในพื้นที่ชายแดน ป้องกันไม่ให้ตกอยู่ในอิทธิพลมืดและอำนาจแฝง โดยให้เจ้าหน้าที่รัฐเข้าถึงพื้นที่ เข้าถึง

ความรู้สึกลึกซึ้ง เข้าใจความต้องการด้านการพัฒนาของประชาชน ตลอดจนผนึกกำลังสร้างความเข้มแข็งร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน

2.2.9.3 ส่งเสริมบรรยากาศที่นำไปสู่การปักปันเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุผลโดยเร็ว โดยรักษาความต่อเนื่องของคณะเจรจาปักปันเขตแดนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

2.2.9.4 เตรียมความพร้อมของระบบและบุคลากร รวมทั้งมาตรการในการรองรับการขยายโครงข่ายเส้นทางคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค ตลอดจนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดระเบียบการข้ามแดน การป้องกันการลักลอบเข้าเมือง การอำนวยความสะดวกด้านการเข้าเมืองที่เป็นมาตรฐานสากลและการป้องกันโรคติดต่อ

2.2.9.5 รักษาความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนกับผลประโยชน์ด้านความมั่นคง โดยสร้างความตระหนักต่อภาครัฐ ภาคธุรกิจ และเอกชนให้คำนึงถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าว

2.2.9.6 ติดตามพัฒนาการของสถานการณ์ความเคลื่อนไหวสำคัญทั้งที่เป็นปัจจัยภายในของประเทศไทยและปัจจัยภายนอกประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงตามแนวชายแดนของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือเป็นมูลเหตุให้เกิดความกระทบกระทั่งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

2.2.9.7 เสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าตรวจ สกัดกั้นและปราบปรามการลักลอบเข้าเมือง การขนถ่ายยาเสพติด การโจรกรรมข้ามแดน และขบวนการผิดกฎหมายกลุ่มต่างๆ โดยเน้นการใช้กลไกความร่วมมือระดับท้องถิ่นของไทยและประเทศเพื่อนบ้านในการประสานการดำเนินการ

2.2.9.8 ส่งเสริมให้ประเทศเพื่อนบ้านมีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต การสาธารณสุข การศึกษาและการฝึกอบรมแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนทั้ง 2 ฝ่าย รวมทั้งให้องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งการดำเนินการข้างต้นจะช่วยป้องกันการโยกย้ายถิ่นหรือหลบหนีเข้ามายังประเทศไทย รวมทั้งปัญหาข้ามพรมแดนในลักษณะอื่นๆ ทั้งนี้จะต้องเป็นการดำเนินการภายใต้การยอมรับของประเทศเพื่อนบ้านเป็นสำคัญ

2.2.9.10 มุ่งสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความร่วมมือ และความสัมพันธ์ในด้านต่างๆรวมทั้งขจัดปัญหาข้อขัดแย้งและความหวาดระแวงให้ยุติลงในระดับท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดประเด็นความมั่นคงและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาความมั่นคงที่สอดคล้องกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มี

ประสิทธิภาพพร้อมกัน ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยการพัฒนากลไกในระดับท้องถิ่นและกลไกระดับชาติให้สามารถดำเนินงานอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน

2.2.9.11 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ของภูมิภาค ซึ่งมีจุดเชื่อมโยงใกล้ชิดในมิติทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนาน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน ก็ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกเหน็ดเหนื่อยหรือการดูหมิ่นชาติพันธุ์และ วัฒนธรรมอื่น โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาหรือสถาบันด้านการวิจัย จัดโครงการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องท้องถิ่นที่มีมิติเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และควรดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำไปสู่ความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างประชาชนต่อประชาชน

2.2.10 เสริมสร้างความเชื่อมั่น และเกียรติภูมิของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดย

2.2.10.1 ดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศอย่างมีเอกภาพด้วยการประสานงานของส่วนราชการและภาคส่วนต่างๆ อย่างใกล้ชิด สนับสนุนการเข้าเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศที่จะช่วยคุ้มครองรักษาหรือขยายผลประโยชน์ของประเทศ ตลอดจนความร่วมมือกับสหประชาชาติ และปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศโดยให้กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติน้อยที่สุด

2.2.10.2 ดำเนินความสัมพันธ์กับทุกประเทศมหาอำนาจอย่างรอบคอบ และมีเป้าหมายที่ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมให้มีดุลยภาพแห่งอำนาจระหว่างมหาอำนาจต่างๆ ในเอเชีย-แปซิฟิก โดยเลือกโอกาส เวทีและประเด็นในการแสดงบทบาทที่เหมาะสมบนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติ

2.2.10.3 ส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยให้ความสำคัญกับประเด็นการส่งเสริมสันติภาพ การแก้ไขความขัดแย้งและวิกฤติการณ์ระหว่างประเทศด้วยสันติวิธี และความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งสนับสนุนให้สถาบันทางวิชาการและภาคประชาสังคมเข้ามามีบทบาทร่วมกับส่วนราชการเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้

2.2.10.4 ส่งเสริมบทบาทขององค์กรความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาค เพื่อเป็นเวทีในการเจรจาและลดความขัดแย้งในภูมิภาค รวมทั้งเป็นการลดแรงกดดันจากชาติมหาอำนาจที่จะกระทำต่อภูมิภาคหรือต่อประเทศสมาชิกในภูมิภาค

2.2.10.5 ส่งเสริมบทบาทของไทยในการเป็นต้นแบบการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสนับสนุนภาคประชาสังคม ในการจัดกิจกรรมเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งร่วมมือแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการกับประเทศต่างๆ ที่ใช้แนวทางพัฒนา

เศรษฐกิจเดียวกันนี้เป็นเครือข่ายในการสร้างกระแสเศรษฐกิจพอเพียงให้ขยายออกไป และเป็นทางเลือกใหม่ให้กับระบบเศรษฐกิจโลก

2.2.11 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในมิติด้านความมั่นคง โดย

2.2.11.1 เสริมสร้างปัญญา จินตนาการ และการเรียนรู้ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีทักษะในการเผชิญปัญหา และสามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงรอบด้านได้อย่างเหมาะสม

2.2.11.2 รมรณรงค์เสริมสร้างพลังและเพิ่มพูนจิตสำนึกด้านความมั่นคงให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน ให้ตระหนักถึงภาระร่วมกันในการรักษาคุ้มครองผลประโยชน์ความมั่นคงของชาติ และยึดมั่นหน้าที่ในการจรรโลงสถาบันหลักของชาติให้มั่นคง ยั่งยืนสืบต่อไป

2.2.11.3 ส่งเสริมกลุ่มเยาวชนให้เรียนรู้และเข้าใจต้นทุนสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งมีความเข้าใจในบริบทที่เปลี่ยนไปของภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ และความเสี่ยงต่อความมั่นคงของชาติที่มากขึ้น โดยประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวกับสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน และภาครัฐในการเปิดพื้นที่ให้กลุ่มเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการกำหนดทิศทางของชาติ

2.2.11.4 ส่งเสริมให้ประชาชนรู้เท่าทันพัฒนาการของโลกไร้พรมแดน โดยเพิ่มงานศึกษาวิจัยเชิงลึกเพื่อป้องกันค่านิยมแฝงและอาชญากรรมที่มาพร้อมกับความทันสมัยของเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศและลดความเสี่ยงของผลกระทบในด้านลบ และสร้างความเตรียมพร้อมในระดับบุคคล ครอบครัวและสังคม โดยนำองค์ความรู้ดังกล่าวเผยแพร่ผ่านสื่อและช่องทางต่างๆ ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ

2.2.11.5 ขยายการสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาค ทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และภาษาศาสตร์ สำหรับข้าราชการและเยาวชนคนรุ่นใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้และเข้าใจประเทศเพื่อนบ้านตลอดจนประเทศไทยใกล้เคียงในภูมิภาค ในมิติทางสังคมวัฒนธรรมและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เพื่อนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจ สร้างมาตรฐานและความมั่นใจในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกันทั้งในระดับบุคคล ระดับองค์กร และระดับรัฐ

กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พ.ศ.2551

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผบ.ทบ. ได้จัดความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม และความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง อยู่ในประเภทหนึ่งของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยด้วย ส่วนหนึ่งระบุว่าประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ ที่ได้ให้คำนิยามและแบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ชัดเจน จนกระทั่งประมาณต้นปี พ.ศ.2550 หน่วยงานด้านความมั่นคงได้มีการตื่นตัวอย่างสูงในความพยายามที่จะกำหนดกรอบแนวคิดเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ดังนั้นสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือ สมช. จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่4) พ.ศ.2543 นายกรัฐมนตรีได้ออกกฎกระทรวง ตามข้อ 1 วงเล็บให้ สมช. มีอำนาจในการกำหนดประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย 9 ประการ คือ

1. ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม
2. ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง
3. การขาดการสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด
5. ความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
6. การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ
7. แรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง
8. ยาเสพติด
9. ความยากจน

พล.อ.ประยุทธ์ ระบุว่า แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่จะเป็นภัยที่มีความซับซ้อน หลากหลายมิติร่วมกัน และจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ภัยคุกคามนี้จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคมไทยโดยตรง เฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความมั่นคงของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างปัญหารากเหง้าของประวัติศาสตร์และปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งมีความเชื่อมโยงของผู้ก่อการร้าย อาชญากรรมและขบวนการค้ายาเสพติดทั้งในประเทศและนอประเทศ ทั้งนี้การป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของรัฐบาลปัจจุบันมีลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีองค์กรที่ชัดเจนรับผิดชอบบูรณาการ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถป้องกัน ยับยั้ง และแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าได้อย่างมีระบบตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยที่ร้ายแรง สังคมไทยอาจจะต้องตกอยู่ในสภาวะระส่ำระสาย เสียขวัญ จนขยายวงกว้าง

ไปสู่ความมั่นคงด้านอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในพื้นที่ภาคเหนือ ในขณะที่มีกลุ่มก่อการร้ายโจมตีด้วยการลอบวางระเบิดหลายๆ จุดพร้อมกันในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และกลุ่มก่อความไม่สงบภาคใต้ให้รุนแรงขึ้นอีก ในสถานการณ์วิกฤตร้ายแรงเช่นนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กองทัพไทย ซึ่งเป็นกลไกทางด้านความมั่นคงของรัฐบาล ที่มีขีดความสามารถและศักยภาพสูงในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงในลักษณะภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เป็นองค์รวม(Holistic) จะได้เตรียมปรับบทบาทและโครงสร้างการจัดของกองทัพให้เหมาะสม เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน เฉียบพลันในอนาคตอันจะทำให้กองทัพได้เป็นที่พึ่งและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นต่อสังคมไทย และได้ตั้งข้อสังเกตว่า

1. ความแตกแยกของคนในสังคม สถานการณ์ระดับใด? ที่จะสามารถประกาศใช้ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ ได้ ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มคน 2 กลุ่มที่ขัดแย้งกันกำลังเริ่มทำร้ายซึ่งกันและกันจนได้รับบาดเจ็บ และมีการสูญเสียชีวิต กรณี กลุ่ม นปช. ปะทะกลุ่มพันธมิตรฯ จนมีผู้เสียชีวิต 1 คน เมื่อ 10 ก.ย. 51 บทเรียนครั้งนี้ชี้ชัดว่า การประกาศใช้ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ ไม่สามารถกระทำได้ทันทีที่จนกระทั่งต้องมีการประกาศ พ.ร.ก. สถานการณ์ฉุกเฉินฯ ภายหลังเหตุการณ์ 1 วัน ซึ่งไม่ทันการณ์แล้ว

2. ปัญหาความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันทางการเมือง ก็เช่นเดียวกับสถานการณ์ตาม (1) มีคำถามต่อไปว่า ความเชื่อมั่นในระดับใด? ที่จะสามารถประกาศ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ ได้ อย่างเช่น กรณีการไม่เชื่อมั่นในอำนาจบริหารของรัฐบาล จนกระทั่งมีการยึดทำเนียบรัฐบาล มั่นเกินเลยอำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน. ไปแล้ว

3. ประเด็นปัญหาความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ มีประโยชน์ในการจัดตั้ง กอ.รมน. โดยมีกฎหมายรองรับชัดเจน ทำให้สามารถวางระเบียบ กฎ และข้อบังคับได้ ตามมาตรา 10 อีกทั้งยังสามารถสานงานต่อตามมาตรา 25 และ 26 ซึ่งเป็นคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 205/2549 เรื่องการจัดตั้งกองอำนาจการรักษาความมั่งคั่งภายในและคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 207/2549 เรื่อง การบริหารราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในส่วนของ พตท. ไม่มีปัญหา สำหรับประเด็นการบังคับกฎหมายตาม พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ อาจจะได้ผลน้อย เพราะสถานการณ์ภาคใต้เป็นการใช้ความรุนแรงเกินจากระดับที่ พ.ร.บ. ความมั่นคงฯ ระบุไว้ และอยู่ในชั้นของ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 และ พ.ร.บ. กฎอัยการศึก พ.ศ.2457 ไปแล้วอีกประการหนึ่ง บทลงโทษก็น้อย ตามที่มาตรา 24 มีเพียง “ระวางโทษไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำสั่งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 19 / 2556 เรื่อง แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ปี 2557

1. สถานการณ์ปัญหายาเสพติด ปี 2557

1.1 การผลิตยาเสพติด แหล่งผลิตยาเสพติดส่วนใหญ่ ทั้งยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน อยู่ในพื้นที่อิทธิพลของชนกลุ่มน้อย ที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของประเทศเพื่อนบ้าน มีศักยภาพในการผลิตยาเสพติดได้อย่างไม่จำกัด ส่วนการผลิตในประเทศ ยังมีจำนวนน้อยไม่ส่งผลโดยรวมต่อสถานการณ์ยาเสพติดภายในประเทศ

1.2 สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ยังคงมีความพยายามลักลอบส่งออกสารตั้งต้นประเภทซุโดเฟดรีนไปยังแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่จะนำเข้ามาจากประเทศอินเดีย เนื่องจากอินเดียเข้มงวดกับซุโดเฟดรีนที่เป็นผง แต่ไม่เข้มงวดในรูปแบบเม็ด ขณะเดียวกันก็พบว่ามี การลักลอบนำคาเฟอีนจำนวนมากจาก สปป.ลาว ลำเลียงเข้าสู่พื้นที่ของแหล่งผลิต

1.3 การลักลอบนำเข้ายาเสพติด เนื่องจากปัญหาความมั่นคงในเมียนมาร์ กลุ่มผู้ผลิตยังคงเร่งผลิตและระบายยาเสพติดทั้งยาบ้า ไอซ์ และเฮโรอีน เข้าสู่ตลาดในไทย ทั้งที่ผ่านชายแดนเมียนมาร์โดยตรงมากกว่าร้อยละ 90 และนำอ้อมไปผ่านชายแดน สปป.ลาว ในช่วงปี 2556 ปรากฏข่าวสารการลักลอบลำเลียงยาบ้าและไอซ์ ทางชายแดนไทยเข้ามาพื้นที่ตอนใน โดยกลุ่มบุคคล 3 สัญชาติ และกลุ่มชนเผ่าพื้นที่สูง ได้แก่ กลุ่มว้า ชาวม้ง มูเซอ จีนฮ่อ อาข่า และลีซอ นอกจากนี้ยังพบการลักลอบส่งยาเสพติดผ่านทางพัสดุไปรษณีย์ บริษัทขนส่งต่างๆ รถประจำทาง รถไฟ หรือซ่อนพรางมากับวัสดุต่างๆ เช่น การพรางมากับสินค้าการเกษตร เป็นต้น

1.4 การค้ายาเสพติด กลุ่มนักค้ายาเสพติดยังคงมีศักยภาพในการค้ายาเสพติดในปริมาณมาก การจับกุมส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้ลำเลียง หรือผู้ประสานงานเท่านั้น ตัวยาที่มีการค้าและแพร่ระบาดหลัก ยังคงเป็นยาบ้า และไอซ์แหล่งเก็บพักยาเสพติดที่สำคัญยังคงอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มนักค้ายาเสพติดที่มีบทบาทสำคัญในปัจจุบัน ได้แก่ เครือข่ายนักโทษในเรือนจำ กลุ่มนักค้ารายเก่า นอกจากนั้นยังมีเจ้าหน้าที่รัฐจำนวนไม่น้อยที่เข้าไปมีผลประโยชน์และเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด

1.5 การแพร่ระบาดของยาเสพติด ยาเสพติดหลักที่แพร่ระบาดยังคงเป็นยาบ้า ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 83.8 ขณะที่ ไอซ์มีสถานการณ์ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น กลุ่มอายุหลักที่เข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ในช่วง 15-24 ปี พื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด พบว่ามีหมู่บ้าน/ชุมชนที่ยังคงต้องเฝ้าระวังปัญหาเสพติดจำนวน 50,902 หมู่บ้าน/ชุมชนหรือคิดเป็นร้อยละ 62 ของหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ

2. ผลการดำเนินงานสำคัญของแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ปี 2556

ผลการดำเนินงานของแผนงานต่างๆ ในปี 2556 ในภาพรวมสามารถบรรลุผล และเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสามารถจำแนกผลงานเป็นรายแผน ดังนี้

2.1 แผนงานที่ 1 การสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด มีการดำเนินการลดระดับความรุนแรงของปัญหาเสพติด จำนวน 78,925 หมู่บ้าน/ชุมชน จากเป้าหมายรวม 84,320 หมู่บ้าน/ชุมชน หรือคิดเป็น ร้อยละ 93.60 โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้แก่แกนนำชุมชนและชุมชนอย่างมีคุณภาพทำให้สามารถพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนดังกล่าวครบเกณฑ์ 7 ขั้นตอนของการสร้างชุมชนเข้มแข็ง จำนวน 50,861 หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 98.96 ของเป้าหมาย

2.2 แผนงานที่ 2 การแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด กำหนดให้มีการนำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาให้ได้อย่างน้อย 300,000 คน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 484,610 คน หรือร้อยละ 161.54 ของเป้าหมายที่ตั้งไว้ จำแนกออกเป็น ระบบสมัครใจ 284,759 คน ระบบบังคับบำบัด 169,489 คน และระบบต้องโทษ 27,362 คน โดยผ่านกระบวนการของศูนย์จำแนกและคัดกรองผู้เข้าบำบัดรักษาในระดับอำเภอ 1,103 แห่ง รวมถึงการจัดให้มีศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแบบสมัครใจ จำนวน 117 แห่ง และสามารถติดตามผู้ผ่านการบำบัดรักษา เพื่อลดอัตราการเสพซ้ำได้ 574,189 คน จากเป้าหมาย 560,000 คน คิดเป็นร้อยละ 102.53

2.3 แผนงานที่ 3 การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในระดับชั้น ป.5-ป.6 ทั่วประเทศ จำนวน 1,396,753 คน คิดเป็นร้อยละ 93.12 จากเป้าหมาย 1,500,000 คน ส่งเสริมให้สถานศึกษามีกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติด 11,539 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100.43 จากเป้าหมายสถานศึกษา 11,490 แห่งทั่วประเทศ กำหนดมาตรการจัดระเบียบสังคมในทุกจังหวัด รวมทั้งการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการและนิคมอุตสาหกรรม

2.4 แผนงานที่ 4 การปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดได้มากถึง 445,956 คดี ผู้ต้องหา 431,009 ราย โดยเป็นการจับกุมนักค้ายาเสพติดรายสำคัญที่มีการขยายผล จำนวน 44,925 ราย จากเป้าหมาย 40,000 ราย คิดเป็นร้อยละ 112.32 ของกลางยาบ้า ประมาณ 120.04 ล้านเม็ด ไอซ์ 1,631.66 กิโลกรัม เฮโรอีน 708.74 กิโลกรัม กัญชา 27,487.98 กิโลกรัม และสนับสนุนให้มีการเร่งรัดการสืบสวน ขยายผล และดำเนินมาตรการด้านทรัพย์สินทุกคดี ทำให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินได้มากกว่า 2,395.41 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ

119.78 จากเป้าหมาย 2,000 ล้านบาท ในส่วนของการป้องกันการค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติดในเรือนจำ ได้มีการปรับปรุงเรือนจำความมั่นคงสูง จำนวน 10 แห่ง และส่งเสริมให้มีเรือนจำสีขาว จำนวน 91 แห่ง

2.5 แผนงานที่ 5 ความร่วมมือระหว่างประเทศ จากนโยบายยกระดับการแก้ไขปัญหายาเสพติดจาก “วาระแห่งชาติ” เป็น “วาระแห่งภูมิภาค” ได้มีการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี การผลักดันนโยบายในการขยายและเชื่อมโยงความร่วมมือกับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับองค์การสหประชาชาติและอาเซียน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกความร่วมมือในพื้นที่ชายแดน และการพัฒนาศักยภาพประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติด การเตรียมความพร้อม เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการผลักดันการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการอาเซียน เพื่อต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดอันจะนำไปสู่การเป็นเขตปลอดยาเสพติดอาเซียน ค.ศ.2015 หรือ พ.ศ.2558

2.6 แผนงานที่ 6 การสกัดกั้นยาเสพติด กองกำลังป้องกันชายแดนทั้ง 8 กองกำลังได้มีการจัดวางกำลังในการลาดตระเวน และตรวจตราบริเวณด่านชายแดน การเสริมอุปกรณ์รั้วลวดหนาม ตามท่าข้าม ช่องทางรวมทั้งเพิ่มความเข้มข้นของด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด เส้นทางตอนใน ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านตามแนวชายแดน จำนวน 1,500 หมู่บ้าน/ชุมชน ให้เป็นเกราะป้องกันภัยจากยาเสพติด

2.7 แผนงานที่ 7 การบริหารจัดการแบบบูรณาการ การอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการการทำงานที่เป็นเอกภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การอำนวยความสะดวกของศูนย์อำนวยความสะดวกแผ่นดินอาชญาเสพติดแห่งชาติ (ศพส.) และศูนย์อำนวยความสะดวก/ศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินอาชญาเสพติดระดับต่างๆ ผ่านกลไกการอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตาม ของคณะอนุกรรมการบริหารแผนยุทธศาสตร์ และคณะอนุกรรมการกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งการพัฒนาห้องปฏิบัติการข้อมูล (Operation Room) และระบบการรายงานผล ผ่านทางระบบรายงานของ ศพส. สามารถติดตามสถานการณ์และผลการดำเนินงานได้อย่างทันทั่วถึง ซึ่งได้ผลักดันให้เกิดการพัฒนาระบบฐานข้อมูลยาเสพติดในระดับ ศพส.จ./กทม. ให้ครอบคลุม เพื่อประสิทธิภาพในการกำกับ ติดตามการทำงานในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เป้าหมายของแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินอาชญาเสพติด ปี 2557

3.1 ทุกจังหวัด/กรุงเทพมหานคร สามารถลดและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวังมาก ได้จำนวน 16,408 หมู่บ้าน/ชุมชน

3.2 นำผู้เสพยาเสพติดเข้าบำบัดรักษาทุกระบบในภาพรวมทั้งประเทศ จำนวน 300,000 คน และติดตามช่วยเหลือ ดูแลผู้ผ่านการบำบัดรักษา ให้ได้ร้อยละ 80 ของฐานข้อมูลรายชื่อบุคคล ที่ผ่านการบำบัดในปี 2556-2557 เพื่อไม่ให้กลับไปเสพยาซ้ำ

3.3 สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้แก่กลุ่มเยาวชนก่อนวัยเสี่ยง ในระดับชั้น ป.4 – ป.6 ร้อยละ 80 ของนักเรียนจำนวน 2,400,000 คนทั่วประเทศ

3.4 เสริมสร้างการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับ โรงเรียนและสถานศึกษา ระดับขยายโอกาสขึ้นไป-ระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 80 ของจำนวนสถานศึกษาเป้าหมาย 11,749 แห่งทั่วประเทศ และสามารถควบคุมปัจจัยเสี่ยงรอบๆ สถานศึกษาได้ในทุกโรงเรียน

3.5 สถานประกอบการ มีระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนด จำนวน 2,000 แห่ง

3.6 สกัดกั้นการลักลอบนำเข้าของยาเสพติดให้ได้ร้อยละ 50 ของปริมาณยาเสพติดที่ถูกจับได้ในประเทศ

3.7 จับกุมคดียาเสพติดในฐานความผิดสำคัญให้ได้ ร้อยละ 30 ของผลการจับกุมใน คดียาเสพติดทั้งหมด

3.8 ดำเนินคดีในฐานความผิดสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือให้ได้ 500 คดี โดยให้ นับตั้งแต่ เลขชกการ ป.ป.ส.อนุมัติ

3.9 ดำเนินการทางด้านทรัพย์สินในคดียาเสพติดจากกฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวข้อง แบบบูรณาการ โดยมีปริมาณทรัพย์สิน 2,000 ล้านบาท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกรียงศักดิ์ คงทับทิม (2546) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกัน ปัญหายาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลกระต๊อบ อำเภอ กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการป้องกันปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลกระต๊อบ อำเภอ กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลกระต๊อบ จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลกระต๊อบ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยด้านอายุและตำแหน่งหน้าที่ มีผลทำให้การมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาเสพติดของผู้นำชุมชนแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีผลทำให้การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของผู้นำชุมชนแตกต่างกัน กล่าวคือ การที่อายุ ตำแหน่ง ที่มีผลทำให้การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดแตกต่างกัน โดยที่ผู้นำชุมชนที่มีอายุสูง มีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาเสพติดในเขตพื้นที่มากกว่าผู้นำชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า

สลิต ศรีสวัสดิ์ (2547) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด กรณีศึกษาจังหวัดสระบุรี วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจังหวัดสระบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน ใช้วิธีเลือกสุ่มแบบง่าย 1 คน จำแนกผู้เป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวน 258 คน เป็นผู้แทนหัวหน้าครอบครัว จำนวน 152 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาเสพติดอยู่ในระดับน้อย และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกิจกรรมจะพบว่า กิจกรรมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ กิจกรรมเครือข่ายเยาวชนต่อต้านยาเสพติด การจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม การจัดตั้งอาสาสมัครเฝ้าระวังเพื่อป้องกันมิให้มีการเสฟ/ซื้อ/ขายยาเสพติด การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การจัดตั้งชมรม/กลุ่มต่อต้านยาเสพติดภายในชุมชนหมู่บ้าน การจัดพิธีประกาศประชาคมติหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดยาเสพติด การจัดทำป้ายรณรงค์ การเดินเวรยามในชุมชน/หมู่บ้าน การจัดนิทรรศการ การฝึกทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติด โดยใช้กระบวนการลูกเสือ การจัดทำทะเบียนผู้ติดยาเสพติดและการจัดหาทุนทรัพย์เพื่อจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด ส่วนกิจกรรมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือการที่ประชาชนในชุมชน/หมู่บ้านสนใจและตัดสินใจเข้าร่วมการดำเนินโครงการกิจกรรมป้องกันยาเสพติด ในกิจกรรมดังนี้ การเสวนาเกี่ยวกับการปกป้องลูกหลานให้ห่างไกลจากยาเสพติด กิจกรรมลานกีฬา การฝึกอบรมหรือจัดสัมมนาให้ความรู้ด้านยาเสพติด กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ กิจกรรมค่ายครอบครัวเข้มแข็งห่างไกลยาเสพติด และการประชุมจัดตั้งประชาคมหมู่บ้านและการดำเนินการของประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น

เมื่อศึกษาจากประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประชาชนที่มีรายได้สูงกว่า 100,000 บาท และมีรายได้พอเพียงและเหลือเกิน อายุ ไม่เกิน 30 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย และระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน/หมู่บ้านระหว่าง 21

- 40 ปี อาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ/บริษัท เป็นสมาชิกกลุ่มกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) และเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ มีตำแหน่งทางสังคม เป็นประธาน อบต. ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/ประธานสหกรณ์ออมทรัพย์และประชาชนที่ได้รับการชักชวนจากเพื่อนบ้าน ให้เข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันปัญหาอาเสพติด มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ยกเว้นประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมมีส่วนร่วมในระดับมากซึ่งมีส่วนร่วมในการคิดค้นหาปัญหา ร่วมงานวางแผนป้องกันและแก้ไขและมีการดำเนินงานปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติด เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย

2.1 ปัจจัยอายุของประชาชนที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อายุไม่เกิน 30 ปี เป็นคู่ที่มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จากปัจจัยอายุพบว่าประชาชนที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี จะมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดปานกลาง และพบว่าประชาชนในกลุ่มอายุ 31-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป จะมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดน้อย

2.2 ปัจจัยการศึกษาของประชาชน พบว่าประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย และระดับปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมปานกลางประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมด้วย

2.3 ปัจจัยรายได้ของประชาชน พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดไม่แตกต่างกัน

2.4 ปัจจัยลักษณะครอบครัวของประชาชน พบว่าประชาชนที่มีลักษณะของครอบครัวแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดไม่แตกต่างกัน

2.5 ปัจจัยระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน/หมู่บ้านของประชากรที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดไม่แตกต่างกัน โดยช่วงเวลาที่ประชาชนอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 21 -40 ปี มีส่วนร่วมป้องกันปัญหาอาเสพติดปานกลาง ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยไม่เกิน 20 ปี มีระยะเวลาที่อาศัยระหว่าง 21-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาอาเสพติดปานกลางเช่นกัน

2.6 ปัจจัยอาชีพของประชากรที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาเสพติดไม่แตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ/บริษัท รับราชการจะมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร รับจ้าง และค้าขายมีส่วนร่วมในระดับน้อย

2.7 ปัจจัยการเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน โดยประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มอาสาสมัคร สาธารณะสุขหมู่บ้าน สมาชิก อบต. อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน กรรมการกองทุนหมู่บ้านและ เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ มีส่วนร่วมป้องกันปัญหาเสพติดปานกลาง ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม แม่บ้าน กลุ่มไทอาสาสมัครป้องกันชาติ และประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดๆ มีส่วนร่วมป้องกัน ปัญหาเสพติดน้อย

2.8 ปัจจัยตำแหน่งทางสังคมของประชาชนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตำแหน่งอื่นๆ ปราชญ์ หมู่บ้านมีส่วนร่วมป้องกันปัญหาเสพติดปานกลาง ประชาชนที่มีตำแหน่งเป็นกำนัน และประชาชน ที่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมมีส่วนร่วมป้องกันปัญหาเสพติดน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา ยาเสพติด พบว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมเป็นผู้ใหญ่และประชาชนที่มีตำแหน่งผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน/ประธานสหกรณ์ออมทรัพย์มีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดมาก ส่วน ประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมเป็นผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์หมู่บ้าน และประชาชนที่ไม่มีตำแหน่งทาง สังคมมีส่วนร่วมปานกลาง

2.9 ปัจจัยการได้รับการชักชวนของประชาชนที่ต่างกันมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติด ไม่แตกต่างกัน พบว่าประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยได้รับการชักชวนของเพื่อนบ้าน มีส่วนร่วมป้องกันปัญหาเสพติดปานกลาง ประชาชนที่ได้รับการชักชวนจากผู้นำชุมชน/หมู่บ้าน ประกาศ/โฆษณาของทางราชการ หอกระจายข่าวในหมู่บ้าน/ชุมชน และตัดสินใจเอง มีส่วนร่วม ป้องกันปัญหาเสพติดในระดับน้อย

พลสุข เพียรพิทักษ์ (2548) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติด : ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเกาะ จันทร์ จังหวัดชลบุรี ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษา 3 แบบ คือ การศึกษาข้อมูลเอกสาร การเก็บ ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก และการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เพื่อ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยนำข้อมูลรูปธรรมจัดกลุ่มแยกแยะ เชื่อมโยงในเชิงตรรกะ และตีความเพื่อตอบคำถามการมีส่วนร่วม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (ร้อยละ) ผลการวิจัยพบว่าโครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติดค่อนข้างจะประสบผลสำเร็จเป็น โครงการที่ ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ภาครัฐจัดให้ และประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าไปแก้ไข ปัญหาเสพติดร่วมกับภาครัฐ โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหา แต่ก็ยังคงเกิดปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงานที่ประชาชนบางส่วนยังขาดความเข้าใจในกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน

ขาดผู้นำ และอาสาสมัครที่เสียสละ เข้มแข็งและจริงจัง รวมทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ในโครงการ ไม่มีความมั่นใจในมาตรการรักษาความปลอดภัยของภาครัฐ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือร่วมใจป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในทันทีและเร่งด่วน เพราะปัญหาเสพติดทำให้เกิดการสูญเสียต่อทรัพยากรบุคคล และเป็นบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศชาติอย่างที่สุด

พนัส ชัยรัมย์ (2548) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในชุมชนมุสลิม : กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมทองกลาง ตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด วัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนบ้านแหลมทองกลาง
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนของชุมชนบ้านแหลมทองกลางหลังจากเป็นชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะปัญหาเสพติด
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนบ้านแหลมทองกลาง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าครัวเรือนในหมู่ 5 หมู่บ้านแหลมทองกลาง ตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด จำนวน 160 ครัวเรือน ใช้แบบสอบถามการสัมภาษณ์เชิงลึก และกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า
 1. ระดับความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาเสพติดอยู่ในระดับสูง คนในชุมชนมีความพอใจในกิจกรรมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติด ชุมชนมีความสงบเรียบร้อยจากพฤติกรรมการลักขโมยทรัพย์สินของชาวบ้านในชุมชนน้อยลง ครอบครัวมีความสุข ผู้ค้า ผู้เสพ เสพน้อยลงอยู่ในชุมชนลดลง กลุ่มวัยรุ่นในชุมชนที่เคยเป็นผู้ป่วยมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น และแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดที่ผ่านมาสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
 2. ปัจจัยหลักที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน ได้แก่ ภาวะผู้นำการเลือกและใช้ทุนทางสังคม เช่น ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ และความเชื่อความศรัทธาทางศาสนา การมีส่วนร่วมและการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การใช้เครือข่ายของชุมชนในการแก้ปัญหาเสพติด
 3. ปัญหาอุปสรรคของประชาชนต่อกระบวนการและวิธีการดำเนินงาน คือ การขาดงบประมาณที่จะสนับสนุนในเรื่องการจัดการ และสร้างอาชีพเพื่อรองรับผู้ป่วยหลังการบำบัดและการปราบปรามในเขตรอบนอกชุมชนที่ยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด

อัจฉรา พงษ์โพธิ์ (2542) วิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ของการวิจัยศึกษาสภาพการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายปกครองและครูที่ทำหน้าที่แนะแนวโรงเรียน จำนวน 324 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับแบบสอบถามสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 279 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินสภาพการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน กิจกรรมที่มีการปฏิบัติมากที่สุดแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความรู้และวิชาการคือมีการจัดนิทรรศการ เผยแพร่ความรู้ด้านสื่อสารประชาสัมพันธ์ คือ การเปิดเทปเพลงป้องกันยาเสพติด ด้านกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยจัดกิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม มีการจัดสนามกีฬาเอนกประสงค์ ด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพมีการใช้จิตวิทยาแนะนำนักเรียนให้ ลด ละ เลิก ได้ ด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยสังเกตพฤติกรรมและอาการของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

ร้อยตำรวจเอกสมพร เขยบาล (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลในการปราบปรามยาเสพติดของชุด ปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด สถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดเชียงราย ประสิทธิผลในการปราบปรามยาเสพติด เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่าหน่วยงานมีความพร้อมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ด้านการมีจิตสำนึกต่อการปฏิบัติงานและการเสียสละในงาน รวมถึง ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกฎหมาย และกฎระเบียบ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติดยังมีข้อจำกัดของกฎหมายและกฎระเบียบระดับค่อนข้างมากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปราบปรามยาเสพติด พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้แก่ ความพร้อมของหน่วยงานและทัศนคติต่อการได้รับการพิจารณาความดีความชอบ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านการตรวจค้น ได้แก่ อายุ ข้อจำกัดทางกฎหมาย ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ และความพร้อมของหน่วยงาน สำหรับปัจจัยอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

สรุปกรอบแนวคิดของการวิจัย

1. กรอบความคิดทางยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์หลัก คือ

1.1 ยุทธศาสตร์ต่อเนื่อง คือ การใช้พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างต่อเนื่อง

1.2 ยุทธศาสตร์ป้องกัน คือ การป้องกันรายใหม่ การป้องกันพื้นที่ การป้องกัน การมีพฤติกรรมซ้ำ การป้องกันครอบครัว และการป้องกันชุมชน

1.3 ยุทธศาสตร์เสริมสร้าง คือ การเสริมสร้างมาตรการ การเสริมสร้างองค์กรเสริม การสร้างกลไกให้มีประสิทธิภาพ และการเสริมสร้างงานรองรับประชาคมอาเซียน ปี ๒๕๕๘

2. **กรอบความคิดการแก้ไขปัญหา** ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง เน้น ๕ เรื่อง ดังนี้

2.1 มีความต่อเนื่อง เพื่อดำรงความเข้มข้นในการปฏิบัติงาน

2.2 การปรับระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบบูรณาการ และให้หน่วยงานในพื้นที่ระดับจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมและลดปัญหาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 การเฝ้าระวังและควบคุมปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้สามารถลดระดับความรุนแรงของปัญหาเสพติด

2.4 การแก้ไขผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดแบบครบวงจร เพื่อลดจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และสามารถกลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

2.5 การใช้มาตรการทางเลือกให้มากขึ้น เพื่อลดปริมาณผู้กระทำความผิดยาเสพติด ที่เข้าสู่มาตรการบังคับโทษตามกฎหมายเกินศักยภาพของระบบที่จะรองรับได้

2.6 การสร้างชุมชนอุ่นใจ ได้ถูกหลานกลับคืน เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชน รวมทั้งรณรงค์ป้องกันยาเสพติดทุกพื้นที่ โดยอยู่บนพื้นฐาน ครอบครัวอุ่นใจ และติดตามดูแล ด้วยชุดสายตรวจอุ่นใจอย่างต่อเนื่อง

2.7 การทำลายโครงสร้างการค้าและวงจรการเงิน เพื่อตัดวงจรการค้ายาเสพติด การเงินที่ผิดกฎหมายและใช้มาตรการด้านทรัพย์สินอย่างบูรณาการ

2.8 การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเสริมประสิทธิภาพการสกัดกั้นปราบปรามป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

2.9 ยุทธศาสตร์เชิงรุกกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อบรรลุมิติวัตถุประสงค์อาเซียนปลอดยาเสพติด ปี ๒๕๕๘

บทที่ 3

สถานการณ์ยาเสพติด

สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบ

1. **ลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่รับผิดชอบ** : มีพื้นที่รับผิดชอบ 5 จังหวัดชายแดน ได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย และ จังหวัดมุกดาหาร รวม 804 กิโลเมตร มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นแบ่งเขต มีความยาว 135 กิโลเมตร และแม่น้ำโขง เป็นเส้นแบ่งเขต มีความยาว 669 กิโลเมตร ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศ ที่ล่อแหลมต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดได้ตลอดแนวชายแดน โดยมี มีเกาะดอน จำนวน 71 เกาะดอน ประกอบด้วย จังหวัดเลย จำนวน 17 เกาะดอน, จังหวัดหนองคาย จำนวน 12 เกาะดอน, จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 15 เกาะดอน จังหวัดนครพนม จำนวน 18 เกาะดอน, จังหวัดมุกดาหารจำนวน 9 เกาะดอน รวมทั้งมีช่องทาง / ท่าข้าม/ จุดผ่านแดนถาวร/ จุดผ่อนปรนทางการค้า มีอยู่ทั่วไปตลอดแนวชายแดน ประกอบด้วย จุดผ่านแดนถาวร จำนวน 10 จุดมีจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า จำนวน 18 จุด, มีจุดรวมเรือ จำนวน 284 จุด และมีท่าข้ามประเพณี จำนวน 135 จุด ประกอบด้วย จังหวัดเลย 17 จุด, จังหวัดหนองคาย 23 จุด, จังหวัดบึงกาฬ 2 จุด, จังหวัดนครพนม 46 จุด, จ.มุกดาหาร 13 จุด ทำให้ง่ายต่อการลักลอบแทรกซึม กลุ่มกระทำผิดกฎหมายต่างๆ โดยอาศัยความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม ลักลอบข้ามไปเยี่ยมเยือนพบปะอยู่เป็นประจำพื้นที่ตามแนวชายแดนมีชุมชนหนาแน่นตามแนวชายแดนทั้ง 2 ฝากฝั่งเป็นจำนวนมาก และมีเครือข่ายเส้นทางลำเลียงที่สำคัญจากจุดรวบรวมยาเสพติด ระหว่างพื้นที่ชายแดนกับพื้นที่ตอนในได้หลายเส้นทางทั่วทั้งพื้นที่ รวม 23 อำเภอ 88 ตำบล 927 หมู่บ้าน

2. **สถานการณ์ปัญหายาเสพติด** : จากข้อมูลแหล่งผลิตยาบ้าในรัฐฉานของเมียนมาร์ มีแหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ 11 แห่ง โดยอยู่ในพื้นที่รัฐฉานตอนใต้ 5 แห่ง จะผลิตยาบ้ากลุ่ม G 114 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ลักลอบนำเข้ามาทางพื้นที่ภาค ตอ./น. จึงพิจารณาได้ว่านอกจากผลการสกัดกั้นทางพื้นที่ภาคเหนือที่ทำให้ขบวนการเปลี่ยนทิศทางการนำเข้ามาทางพื้นที่ภาค ตอ./น. และยังไม่รวมการลักลอบนำเข้ามาทางภาค ตอ./น. ที่มาจกคนละแหล่งผลิตกับที่นำเข้ามาทางภาคเหนือ โดยคาดว่า จะมาจากแหล่งผลิตทางตอนเหนือของรัฐฉาน นำเข้าผ่าน สปป.ลาว โดยใช้เส้นทางตาม แม่น้ำโขง และใช้ถนนหมายเลข 13 เป็นเส้นทางลำเลียงไปไว้ตามแหล่งพักยาที่กระจายอยู่ในแขวงต่างๆ ตรงข้ามพื้นที่ภาค ตอ./น. ยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้ารองลงมาคือ กัญชา ซึ่งมีแหล่งเพาะปลูกหลักอยู่ที่ ข.บอลิคำไซ และ ข.คำม่วน ของ สปป.ลาว ตรงข้าม จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดนครพนม

3. สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ : จากข่าวสารการลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดน สรุปได้ดังนี้-

3.1 ข้อมูลสถิติการนำเข้ายาเสพติด ปี 56

ตารางที่ 2 สถิติการนำเข้ายาเสพติด ปี 56

เดือน	เลย		หนองคาย		บึงกาฬ		นครพนม		มุกดาหาร		หมายเหตุ
	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	
ต.ค. 55	147,900	20	36,650	20	115,900	320	76,800	10	36,800	50	-
พ.ย. 55	77,410	-	60,500	-	69,900	1,210	91,500	120	29,000	10	-
ธ.ค. 55	346,340	300	395,500	30	72,800	-	149,600	250	22,000	10	-
ม.ค. 56	56,380	-	181,350	2	174,400	110	122,300	510	37,400	6	-
ก.พ. 56	95,400	-	80,100	300	69,300	650	87,700	-	24,360	3	-
มี.ค. 56	75,400	-	90,000	100	120,300	250	97,500	10	21,550	20	-
เม.ย. 56	103,200	-	111,400	-	159,900	5,800	25,600	5	24,900	5	-
พ.ค. 56	74,100	-	178,300	-	61,800	800	31,700	-	45,300	-	-
มิ.ย. 56	38,500	-	97,800	-	138,900	2	102,300	-	44,300	20	-
ก.ค. 56	48,300	-	108,900	-	188,000	400	21,700	-	97,800	-	-
ส.ค. 56	23,500	-	127,800	-	190,300	400	61,700	-	97,800	1,055	-
ก.ย. 56	37,000	-	17,900	-	227,600	300	33,400	-	142,300	402	ม.พ. 5 กรัม
รวม	1,123,430	320	1,486,200	452	1,589,100	10,240	901,800	905	623,510	1,581	5 กรัม

3.2 ข้อมูลสถิติการนำเข้ายาเสพติด ปี 2557

ตารางที่ 3 สถิติการนำเข้ายาเสพติด ปี 57

เดือน	เลย		หนองคาย		บึงกาฬ		นครพนม		มุกดาหาร		หมายเหตุ
	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	
ต.ค. 56	235,200	-	31,100	-	126,200	300	12,100	2	415,300	-	-
พ.ย. 56	133,800	-	85,300	-	8,900	-	46,400	30	11,800	-	-
ธ.ค. 56	80,400	-	319,700	-	340,300	600	49,600	-	19,500	408	-
ม.ค. 57	153,300	-	673,500	602	44,700	-	17,800	-	623,100	1,000	น.ค. 5 กรัม
ก.พ. 57	59,700	-	87,500	-	72,300	-	60,100	-	19,700	2	-
มี.ค. 57	79,100	-	34,200	2	72,700	-	48,300	31	24,500	-	-
รวม	741,500	-	1,231,300	604	665,100	900	234,300	63	1,113,900	1,410	5 กรัม

การดำเนินการด้านปราบปราม (supply)

1. ผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและปราบปราม (Supply) ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดน สรุปดังนี้-

2. การจำแนกเป็นการจับกุมได้บริเวณจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ 1 (จว.น.ค.), แห่งที่ 2 (จว.ม.ห.) และแห่งที่ 3 (จว.น.พ.) สรุปดังนี้.-

2.1 การตรวจพบ / จับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด ปี 56

รายการ เดือน	จับกุม (ครั้ง)	ผู้กระทำผิด (คน)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ไอซ์ (กก.)	เฮโรอีน (กก.)	หมายเหตุ
ต.ค.55	2	2	1,516	-	-	-	
พ.ย.55	1	1	4	-	-	-	
ธ.ค.55	1	2	3,111	-	-	-	
ม.ค.56	2	2	1,101	-	-	-	
ก.พ.56	1	1	-	100	-	-	
มี.ค.56	1	1	227	-	-	-	
เม.ย.56	2	2	6,284	-	-	-	
พ.ค.56	1	1	7,931	-	-	-	
มิ.ย.56	1	1	350	-	-	-	
ก.ค.56	1	1	1,170	-	-	-	
ส.ค.56	1	2	194	-	-	-	
ก.ย.56	2	2	600	-	3.5(กรัม)	-	
รวม	16	18	22,488	100	-	-	

2.2 สรุปการตรวจพบ / จับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด ปี 57

รายการ เดือน	จับกุม (ครั้ง)	ผู้กระทำผิด (คน)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ไอซ์ (กก.)	เฮโรอีน (กก.)	หมายเหตุ
ต.ค.56	2	3	2,793	-	-	-	
พ.ย.56	1	1	988	-	-	-	
ธ.ค.56	2	3	99	-	9.8 (กรัม)	-	
ม.ค.57	4	5	753	-	7.5 (กรัม)	-	
ก.พ.57	1	1	994	-	-	-	
มี.ค.57	1	1	17,816	-	-	-	
รวม	11	14	23,443	-	15.3 (กรัม)	-	

การดำเนินการด้านการลดความต้องการ (DEMAND)

ใช้ชุดงานมวลชน 27 ชุด ปฏิบัติการ (ชพส.23 ชุด และ ชบข.4 ชุด) เพิ่มความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านชุมชนตามแนวชายแดนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนแผนที่ 6 การสกัดกั้นยาเสพติด เป้าหมาย และ จัดการอบรมให้ความรู้สถานศึกษาในพื้นที่เพื่อให้ได้ตระหนัก ถึงภัยของยาเสพติด และ ปลุกฝังอุดมการณ์ให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาสำหรับกลุ่มเสี่ยง ดำเนินการอบรมเยาวชน ในสถานศึกษาตามโครงการทางสายใหม่และโรงเรียนสีขาว เพื่อสนับสนุนแผนที่ 3 การสร้าง ภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด นอกจากนั้นยังได้ประสานจังหวัดและ ศูนย์อำนาจการพลังแผ่นดิน สกัดกั้นยาเสพติดของจังหวัด เพื่อบูรณาการแผนงานให้สอดคล้องเกิดผลเป็นรูปธรรม โดยอาศัยกรอบ แนวคิดทางยุทธศาสตร์ดำเนินการดังนี้

1. **ยุทธศาสตร์ต่อเนื่อง** : การใช้พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดย 7 แผนงานหลัก ขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดย หน่วยได้รับมอบให้จัดตั้งศูนย์ อำนาจการพลังแผ่นดินสกัดกั้นยาเสพติดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยรับผิดชอบ พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดน เพื่อบูรณาการแผนงานด้านยาเสพติด จากปัญหาที่กล่าวข้างต้นในการมอง ปัญหายาเสพติด เป็นวาระแห่งชาติที่แท้จริงโดยหน่วย ได้บรรจุบุคลากรทุกหน่วยงานในพื้นที่ทั้ง 5 จังหวัดชายแดน เข้าร่วมทำงานในศูนย์อำนาจการพลังแผ่นดินสกัดกั้นยาเสพติดชายแดนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รวม 16 นาย (ตร.ภ. 4 นาย, ปปส. 3 นาย, นายด่านศุลกากร 1 นาย, เจ้า พนักงานป้องกัน 2 นาย, นักวิเคราะห์นโยบายและแผน 1 นาย, ปลัดอำเภอ 1 นาย, เจ้าพนักงาน ศุลกากร 2 นาย) และมีการจัดประชุมโต๊ะข่าวเพื่อกำหนดเป้าหมายร่วมกัน การจัดตั้งจุดประสานงาน หลักด้านยาเสพติดประจำจังหวัด จำนวน 5 แห่ง การจัดเก็บข้อมูลด้านการข่าวและพัฒนาข้อมูลเพื่อกำหนดเป้าหมายฝั่งชายที่สำคัญ การมอบเป็นหัวข้องานสารสำคัญ ให้กับชุดปฏิบัติการข่าว ในการ ติดตามเป้าหมายโดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1.1 การจัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและมอบนโยบายในการปฏิบัติงานการ แก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบกับคณะทำงาน ศูนย์อำนาจการพลังแผ่นดินสกัดกั้นยาเสพติด ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 การจัดการประชุมโต๊ะข่าว ศูนย์อำนาจการพลังแผ่นดินสกัดกั้นยาเสพติดชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ทุกเดือนร่วมกับหน่วยงานและ คณะทำงาน เพื่อบูรณาการงาน ด้านการข่าวร่วมกัน นำไปสู่ผลการปฏิบัติในการสกัดกั้นที่มีประสิทธิภาพ

1.3 การจัดการประชุมสรุปผลการปฏิบัติทุกเดือน เพื่อให้ได้รับทราบผลการปฏิบัติงานของหน่วยต่างๆ อีกทั้งได้มอบแนวทางการปฏิบัติงานพร้อมทั้งพื้นที่และเป้าหมายยาเสพติด ที่จะให้หน่วยได้ดำเนินการในหัวงต่อไปด้วย

1.4 การประสานงาน โดยมีช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการข่าวกับหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ บช.ภ.4, ตชด.ภ.2 และ สนง.ปปส.ภาค 4 ซึ่งปัจจุบัน หน่วยได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งสถิติการจับกุม รายวัน รายเดือน ตลอดจน ข้อมูลอื่นๆ ที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับหน่วยปฏิบัติมากที่สุด

1.5 การจัดตั้ง ที่ทำการทางยุทธวิธี ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินสกัดกั้นยาเสพติดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมี ชุดปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติด เข้าปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบใน 5 จังหวัดชายแดน 23 อำเภอ โดยการวางแผนเข้าปฏิบัติงานในแต่ละเดือน จะเน้นพื้นที่ที่มีภาพข่าว ที่มีความรุนแรงของสถานการณ์ยาเสพติดเป็นลำดับแรก

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ต่อเนื่องที่สามารถขับเคลื่อน การปฏิบัติงานของทุกหน่วย โดยกำหนดเป็นวาระจังหวัดให้มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาเสพติดร่วมกันทุกภาคส่วน ด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย “จุดแตกหัก” ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน และสร้างระบบหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง โดยสร้างกองกำลังภาคประชาชนเป็นเครือข่ายพลังแผ่นดินด้านภัยยาเสพติด ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด การปรับเปลี่ยนทัศนคติพฤติกรรม และสังคมโดยฝ่ายปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ศพส.จ. และควรกำหนดมาตรการในการดำเนินงานควบคู่กับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินฯ ประกอบด้วย

1. การสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดทั้งพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ตอนใน มีการจัดชุดปฏิบัติการสนธิกำลังสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน รวมทั้งสร้างความร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้านชายแดนให้เข้ามามีส่วนร่วม โดยการฝึกอบรมชุด ชรบ.รวมทั้งการสนับสนุนอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของ ชรบ. ในหมู่บ้านตามแนวชายแดน

2. การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้กลไกความร่วมมือตามกรอบ ของคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนระดับท้องถิ่น ทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ และผ่านกลไกความร่วมมือของสำนักงานประสานงานปราบปรามยาเสพติดชายแดน (สป.ชด) หรือ Border Liaison Office (BLO) ในการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติด การติดตามตัวผู้ต้องหาที่หลบหนี รวมทั้งการลาดตระเวนร่วมตามลำน้ำโขง และการจัดระเบียบจุดจอดเรือในพื้นที่

2. ยุทธศาสตร์ป้องกัน : คือ ป้องกันรายใหม่ ป้องกันพื้นที่ ป้องกันการมีพฤติกรรมซ้ำ ป้องกันครอบครัว และป้องกันชุมชน

2.1 ป้องกันรายใหม่ การสร้างภูมิคุ้มกันในสถานศึกษา : ในส่วนชุดวิทยากร กระบวนการเครือข่ายผู้นำชุมชนเข้มแข็ง (ชบข.) อบรมค่ายเยาวชนทางสายใหม่ชุดละ 10 รุ่น รวม 40 รุ่น โรงเรียนที่ร้องขออีกจำนวน 5 รุ่น ซึ่งเป็นการริเริ่มของ กอ.รมน.ภาค 2 สย.1 ในโครงการ “ค่ายป้องกันตนเองจากยาเสพติด” จากผลการดำเนินการมีนักเรียนที่สารภาพว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 696 คน แยกเป็นชาย 668 คน หญิง 28 คน ได้ทำการ ปจว./ปชส. ควบคู่ไปกับการปฏิบัติ โดยใช้สื่อทุกประเภทที่มีอยู่ด้วยการ จัดรายการเพลงทางสถานีวิทยุมหาชนมหานคร คลื่น FM.99.50 MHz. ในรายการ “มิวสิกฟอร์ยู” ณ จว.อ.ค. เป็นประจำทุกวัน

2.2 การแก้ไขผู้เสพ : ผู้ติดยาเสพติดแบบครบวงจรเพื่อลดจำนวนผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด กลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุข หน่วยโดย ชบข. มีการจัดการฝึกอบรมค่ายเยาวชนทางสายใหม่ในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งก็คือการเข้าค่ายฝึกเยาวชน ในการปลูกฝังให้ทราบถึงโทษของยาเสพติด ตลอดจนปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ การเป็นพลเมืองดี โดยในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายนั้น จะมีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่คละกัน ไป เพื่อให้กลุ่มหนึ่งเป็นแกนนำ ดึงความดีเข้ามา และอีกกลุ่มนั้นเป็นกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเสี่ยง เพื่อให้ประสบผลในการอบรมจนนำไปสู่การบำบัดรักษา ถ้าในกลุ่มที่ฝึกเยาวชนมีการเสพ หรือการชักชวนเยาวชนกลุ่มอื่นที่หลงผิด ให้เข้ารับรับการบำบัดรักษาได้

2.2.1 โดยในปีงบประมาณ 2556 ที่ผ่านมาชุดวิทยากรกระบวนการเครือข่ายผู้นำชุมชนเข้มแข็ง (ชบข.) จำนวน 4 ชุด ได้ดำเนินการฝึกอบรมค่ายเยาวชนทางสายใหม่ จำนวน 10 รุ่น/ชุด รุ่นละ 50 คน รวม 500 คน/ชุด ระยะเวลาในการฝึกอบรมแต่ละรุ่นใช้เวลา 4 วัน 3 คืน และในปีงบประมาณ 2557 แผนในการดำเนินการของชุดวิทยากรกระบวนการเครือข่ายผู้นำชุมชนเข้มแข็ง (ชบข.) จำนวน 4 ชุด จะดำเนินการฝึกอบรมค่ายเยาวชนทางสายใหม่ ชุดละ 10 รุ่น รวม 40 รุ่น

2.2.2 **สรุปผลการดำเนินการ :** การฝึกอบรมเยาวชนทางสายใหม่ซึ่งในการอบรม ทำให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรม ได้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด ทำให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรม ได้เปิดเผยตนเองว่าเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และได้รับคำสัญญาต่อครู – อาจารย์ของตนว่าจะไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก โดยผลสัมฤทธิ์ของการฝึกเยาวชนทางสายใหม่ที่รับสารภาพ ตั้งแต่ ต.ค. 55 – ก.พ. 57 มีรายการดังต่อไปนี้

2.2.2.1 จำนวนนักเรียนที่รับสารภาพว่าเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในห้วง ต.ค.55 – ก.พ. 56

เดือน	จำนวนนักเรียนที่รับสารภาพว่าเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด				
	เลย	หนองคาย	บึงกาฬ	มุกดาหาร	นครพนม
ต.ค.55	-	-	-	-	-
พ.ย.55	-	-	-	-	-
ธ.ค.55	-	42	-	16	-
ม.ค.56	12	53	25	9	25
ก.พ.56	11	27	33	24	-
มี.ค.56	-	-	-	-	-
เม.ย.56	-	-	-	-	-
พ.ค.56	17	30	23	-	17
มิ.ย.56	18	35	73	-	97
ก.ค.56	-	-	-	-	-
ส.ค.56	-	-	-	-	-
ก.ย.56	-	-	-	-	-
ต.ค.56	-	-	-	-	-
พ.ย.56	-	-	-	-	-
ธ.ค.56	20	7	-	10	1
ม.ค.57	20	9	-	7	19
ก.พ.57	7	20	-	19	9
รวม	105	223	154	85	168

2.2.2.2 การป้องกันพื้นที่ ใช้การดำเนินการตามมาตรการป้องกันและปราบปรามสกัดกั้นยาเสพติด (Supply) โดยเป็นการบูรณาการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน

2.2.2.3 การสร้างชุมชนอุ่นใจได้ลูกหลานกลับคืน : เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชน รวมทั้งรณรงค์ป้องกันยาเสพติดทุกพื้นที่ โดยอยู่บนพื้นฐานครอบครัวอุ่นใจ และติดตามดูแลด้วยชุดสายตรวจอุ่นใจอย่างต่อเนื่อง หน่วยได้บูรณาการกับส่วนราชการในพื้นที่ ใช้ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) จำนวน 23 ชุด เข้าดำเนินการหมู่บ้านเป้าหมายในพื้นที่ 5 จังหวัด คือ จังหวัดเลย , จังหวัดหนองคาย, จังหวัดบึงกาฬ, จังหวัดนครพนม และ จังหวัดมุกดาหาร จัดกิจกรรมฝึกอบรมชุมชนอุ่นใจ ได้ลูกหลานกลับคืน เพื่อลดอบายมุขในชุมชน ดำเนินการฝึกอบรมค่ายเยาวชนเพื่อป้องกันยาเสพติด และลดอบายมุขในชุมชนในการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2556 ได้ดำเนินการฝึกอบรมจำนวน 4 รุ่น/ชุด รวม 92 รุ่นๆละ 15 คน รวม 60 คน/ชุด ใช้ระยะเวลาในการ

ฝึก 12 วัน และสำหรับปีงบประมาณ 2557 ได้มีแผนในการดำเนินการฝึกอบรม ได้ดำเนินการฝึกอบรม จำนวน 4 รุ่น/ชุด รวม 92 รุ่นๆละ 15 คน รวม 60 คน/ชุด ใช้ระยะเวลาในการฝึก 12 วัน

จากการฝึกอบรมเยาวชนทางสายใหม่และการฝึกอบรมชุมชนอ่อน ใจได้ถูกหลายกลับคืนนั้นทำให้มีผู้สมัครใจเข้ารับการบำบัด ตั้งแต่ ต.ค. 55 – ก.พ.57 โดยมีในพื้นที่ จังหวัดเลย 3 คน, จังหวัดหนองคาย 6 คน และจังหวัดบึงกาฬ 7 รายละเอียดดังนี้.-

รายชื่อผู้เข้ารับการบำบัดศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดธัญญารักษ์อุดรธานี ปี 56							
ลำดับ	ชื่อ – สกุล	อายุ	บ้านเลขที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ชุดที่
1.	นายสง่า มาดขาว	อายุ 35 ปี	บ.หนองแสงพัฒนา	ท่าดอกคำ	บึงโขงหลง	บึงกาฬ	ชพส.2116
2.	นายอนุสรณ์ ลินทอง	อายุ 17 ปี	บ.บึงคล้าเหนือ ม.3	บึงคล้า	บึงคล้า	บึงกาฬ	ชพส.2116
3.	นายมะนะศักดิ์ ผลบุญ	อายุ 19 ปี	65 ม.6 บ.ดงบัง	กุดบง	โพนพิสัย	หนองคาย	ชพส.2111
4.	นายพลรัตน์ ดิถีกุล	อายุ 18 ปี	13 ม.6 บ.ดงบัง	กุดบง	โพนพิสัย	หนองคาย	ชพส.2111
5.	นายกิตติพงษ์ จันทะแสง	อายุ 18 ปี	136 ม.4	ท่าดอกคำ	บึงโขงหลง	บึงกาฬ	ชพส.2116
6.	นายธนาบัตร ศรีชูชาติ	อายุ 17 ปี	บ.พระพุทธบาทนาหงษ์	พระพุทธ	รัตนวาปี	หนองคาย	ชบข.2103
				บาทนาสิงห์			
7.	นายเทิดชัย หล้ากันยา	อายุ 20 ปี	บ.หนองเคี่ยนเหนือ ม.2	หนองเคี่ยน	บึงคล้า	บึงกาฬ	ชพส.2115
8.	นายประกาศิต บุญคำ	อายุ 19 ปี	บ.นิคมดงบัง ม.11	กุดบง	โพนพิสัย	หนองคาย	ชพส.2111
9.	นายปัทสนะ น้อยยะ	อายุ 37 ปี	บ.ใหม่ชัยพร ม.14	กุดบง	โพนพิสัย	หนองคาย	ชพส.2111
10.	นายวุฒิชัย สมบูรณ์	อายุ 24 ปี	บ.ดงบัง ม.6	กุดบง	โพนพิสัย	หนองคาย	ชพส.2111
รายชื่อผู้เข้ารับการบำบัดศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดธัญญารักษ์อุดรธานี ปี 57							
1.	นายพิพัฒน์ ใจไรสง	อายุ 25 ปี	104 ม.2	หอค้า	เมือง	บึงกาฬ	ชพส.2113
2.	นายธีระชัย หวังสันติ	อายุ 17 ปี	3 ม.2	หอค้า	เมือง	บึงกาฬ	ชพส.2113
3.	นายปฏิมากร สินอยู่	อายุ 17 ปี	8 ม.9	โนนสมบูรณ์	เมือง	บึงกาฬ	ชพส.2113
4.	นายเทพฤทธิ์ มหานิล	อายุ 16 ปี	บ.ห้วยปลาเฒ่า ม.3	นาดี	ด่านซ้าย	เลย	ชบข.2101
5.	นายเอกชัย เครือชัยชู	อายุ 19 ปี	บ.ห้วยปลาเฒ่า ม.3	นาดี	ด่านซ้าย	เลย	ชพส.2102
6.	นายทรงสิทธิ์ สว่าง	อายุ 22 ปี	35 ม.9 บ.กกแหนใหม่	นาดี	ด่านซ้าย	เลย	ชพส.2102

2.2.2.4 การป้องกันการมีพฤติกรรมซ้ำ การดำเนินการตามโครงการสร้าง

เครือข่ายผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด : ชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) ได้ดำเนินการโครงการจัดตั้งหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งไปแล้ว จำนวน 230 หมู่บ้าน และพัฒนาเครือข่ายผู้นำ

มวลงนไปแล้ว จำนวน 24 รุ่น รวมผู้เข้ารับการศึกษา 960 คน สามารถแจ้งข่าวสารการลักลอบการนำเข้ายาเสพติดให้หน่วยสามารถบังคับใช้กฎหมายได้ จำนวน 50 ครั้งทำการฝึกอบรมกลุ่มเลี้ยงและผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อลดอาชญากรรมในชุมชนชุดละ 2 รุ่น รุ่นละ 15 คน รวม 690 คน โดยในการนี้มี จำนวน 10 คน ที่อยู่ในขั้นเป็นผู้ติดยาเสพติด

2.2.2.5 การเฝ้าระวังและควบคุมปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน : เพื่อให้สามารถลดระดับความรุนแรงของปัญหายาเสพติด หน่วยจัดชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน (ชพส.) จำนวน 23 ชุด และ ชุดวิทยากรกระบวนการเครือข่ายผู้นำชุมชนเข้มแข็ง (ชบข.) จำนวน 4 ชุด จัดกิจกรรม จัดการฝึกอบรมราษฎรอาสาป้องกันยาเสพติด (รสปส.), กิจกรรมการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน, กิจกรรมจัดการฝึกอบรมค่ายเยาวชนทางสายใหม่, กิจกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยา ประชาสัมพันธ์ และระดมทุนจากส่วนราชการในพื้นที่จัดตั้งกองทุนเฝ้าระวังอย่างน้อย 6,000 บาท/หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 230 หมู่บ้าน

2.2.2.6 ผลสัมฤทธิ์ชุมชนเข้มแข็ง : จากการฝึกอบรม ราษฎรอาสาป้องกันยาเสพติด ซึ่งเมื่อหลังอบรมเสร็จแล้วจะมีการจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังยาเสพติดคอยเป็นแหล่งข่าวภาคประชาชนและแจ้งข่าวสารการกระทำผิด ซึ่งนำไปสู่การจับกุม โดยผลสัมฤทธิ์ตั้งแต่ ต.ค. 55 – ก.พ. 57 มีมีรายละเอียดดังนี้

สรุปการตรวจพบ / จับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด ประจำปี 2556

เดือน \ รายการ	จับกุม (ครั้ง)	ผู้กระทำผิด (คน)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ไอซ์ (กก.)	เฮโรอีน (กก.)	หมายเหตุ
ต.ค.55	-	-	-	-	-	-	
พ.ย.55	3	7	1,015	-	-	-	
ธ.ค.55	3	4	8,150	-	-	-	
ม.ค.56	4	8	3,561	-	-	-	
ก.พ.56	9	8	47,055	-	-	-	
มี.ค.56	6	8	32,111	7	1 (กรัม)	-	
เม.ย.56	5	4	3,139	908	-	-	
พ.ค.56	2	1	1,083	-	-	-	
มิ.ย.56	3	5	871	-	-	-	
ก.ค.56	1	-	1,379	-	-	-	
ส.ค.56	-	-	-	-	-	-	
ก.ย.56	-	-	-	-	-	-	
รวม	36	45	98,364	915	1 (กรัม)	-	

สรุปการตรวจพบ / จับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด ประจำปี 2557

เดือน \ รายการ	จับกุม (ครั้ง)	ผู้กระทำผิด (คน)	ยาบ้า (เม็ด)	กัญชา (กก.)	ไอซ์ (กรัม)	เฮโรอีน (กก.)	หมายเหตุ
ต.ค.56	-	-	-	-	-	-	
พ.ย.56	-	-	-	-	-	-	
ธ.ค.56	5	5	9,230	480	1,001.8	-	
ม.ค.57	1	1	16	-	-	-	
ก.พ.57	-	-	-	-	-	-	
มี.ค.57	-	-	-	-	-	-	
รวม	6	6	9,246	480	1,001.8	-	

ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้ เป็นการบูรณาการร่วมกันหลายๆกิจกรรมที่ ชุลงานมวลชนทุกชุดได้ปฏิบัติ ซึ่งจุดมุ่งหมายของทุกกระบวนการคือการสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็งโดยตัวเอง พัฒนาด้วยตนเอง ตระหนักถึงภัยคุกคามรูปแบบต่างๆได้ โดยในชุมชนเองนั้นผู้นำชุมชน ไม่ว่าจะเป็นโดยตำแหน่งหน้าที่ หรือผู้นำที่อยู่กับชุมชนมาโดยตลอด สามารถประสานงาน รวบรวมพลังทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นทางราชการ หรือเอกชนร่วมมือกัน ในการพัฒนา โดยเฉพาะการเฝ้าระวังชุมชนนั้น เงินกองทุนเฝ้าระวัง หมู่บ้านละ 6,000 บาทนั้น ในการแรกเริ่มก็เป็นการระดมทุนจากทุกภาคส่วนในชุมชน ร่วมกันก่อตั้งขึ้นมา

2.3 ข้อคิดเห็น : การป้องกันรายใหม่ (เน้น) การสร้างความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด สร้างทัศนคติ ที่เหมาะสมตามวัย รวมทั้ง มีทักษะในการป้องกันที่มีประสิทธิภาพการป้องกันพื้นที่ เน้นงานการข่าวโดยการสนธิกำลังจากหน่วยกำลังในพื้นที่ พร้อมทั้งประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด

3. ยุทธศาสตร์เสริมสร้าง : การใช้มาตรการทางเลือกให้มากขึ้นเพื่อลดปริมาณผู้กระทำผิด ยาเสพติด ผู้กระทำผิดยาเสพติดที่เข้าสู่มาตรการบังคับโทษกฎหมายเกินศักยภาพของระบบที่จะรองรับได้ การใช้สื่อวงกว้าง เช่น การใช้เสียงตามสาย อำนวยบทความทางสถานีวิทยุประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน แจกใบปลิว ติดป้ายไวนิล บริเวณทางเข้าหมู่บ้าน โรงเรียน วัด หรือสถานที่สาธารณะ และขอสนับสนุนสื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดจากหน่วยงานในพื้นที่จัดโครงการ ปจว./ปชส. เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยนำบทความออกอากาศทาง

สถานีวิทยุ FM.99.50 Mhz. ในรายการ มิวสิคฟอร์ยู เนื้อหามุ่งเน้นพิษภัยของยาเสพติด ให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ความรักชาติ และกิจกรรมของหน่วย

ข้อคิดเห็น : ยุทธศาสตร์เสริมสร้างองค์กร กลไกรองรับประชาคมอาเซียนในปี 2558 โดยการ บูรณาการหน่วยกำลังในพื้นที่อำเภอชายแดนในการสกัดกั้นยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่หลัก (ด่านถาวร และจุดผ่อนปรน) พื้นที่รอง ช่องทางธรรมชาติ โดยการใช้เครื่องมือ ที่มีเทคโนโลยีทันสมัย เพื่อเสริมประสิทธิภาพในการสกัดกั้นยาเสพติด อาทิ เครื่อง X-RAY บุคคล เพื่อค้นหายาเสพติดที่ซุกซ่อนในร่างกาย , เครื่อง X-RAY สัมภาระ เพื่อค้นหายาเสพติดที่ซุกซ่อนในกระเป๋าสัมภาระ, เครื่อง X-RAY รถยนต์ เพื่อค้นหายาเสพติดที่ซุกซ่อนในยานพาหนะ รวมทั้งบุคคลต้องสงสัยในจุดด่านถาวร และการพัฒนางานการข่าวทั้งในและนอกประเทศ และ. การแสวงหาความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว)

บทสัมภาษณ์

ผอ.ปปส.ภาค 4 และผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนในพื้นที่อีสานตอนบน/ผู้แทน จำนวน 5 จังหวัดชายแดน ได้แก่ จ.เลย,จ.หนองคาย,จ.บึงกาฬ,จ.นครพนม และ จ.มุกดาหาร สรุปลงได้ดังนี้

1. กรอบแนวคิดทางยุทธศาสตร์

1.1 ยุทธศาสตร์ต่อเนื่อง ที่สามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของทุกหน่วย โดยกำหนดเป็นวาระจังหวัดให้มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาเสพติดร่วมกันทุกภาคส่วน ด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย “จุดแตกหัก” ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน และสร้างระบบหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง โดยสร้างกองกำลังภาคประชาชนเป็นเครือข่ายพลังแผ่นดินต้านภัยยาเสพติดทุกหมู่บ้าน/ชุมชน การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด การปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรม และสังคม โดยฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ศพส.จ.

1.2 ยุทธศาสตร์ป้องกัน คือ การป้องกันรายใหม่ การป้องกันพื้นที่ การป้องกันการการมีพฤติกรรมซ้ำ การป้องกันครอบครัวและการป้องกันชุมชน มีการป้องกันรายใหม่ (เน้น) การสร้างความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด สร้างทัศนคติที่เหมาะสมตามวัย รวมทั้งมีทักษะในการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ การป้องกันพื้นที่ เน้นงานการข่าว โดยการสนธิกำลังจากหน่วยกำลังในพื้นที่ พร้อมทั้งประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด และการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.3 ยุทธศาสตร์เสริมสร้าง คือ การเสริมสร้างมาตาการเสริมสร้างองค์กร เสริมสร้างกลไกให้มีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างงานรองรับประชาชนอาเซียน ปี 2558 ปัจจุบันมีความคืบหน้า โดยการบูรณาการหน่วยกำลังในพื้นที่อำเภอชายแดนในการสกัดกั้นยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่หลัก (ด้านถาวร และจุดผ่อนปรน) พื้นที่รอง ช่องทางธรรมชาติ พัฒนาเครื่องมือ ที่มีเทคโนโลยีทันสมัย อาทิ เครื่องสแกนคอนเทนเนอร์, สัมภาระ รวมทั้งบุคคลต้องสงสัยในจุดด้านถาวร การพัฒนางานการข่าว ทั้งในและนอกประเทศ และ การแสวงหาความร่วมมือจากต่างประเทศ (สปป.ลาว)

แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

1. ภารกิจ : อำนาจการ ประสานงาน บูรณาการต่อทุกส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควบคุมการปฏิบัติต่อหน่วยขึ้นตรงและหน่วยสนับสนุน ตั้งแต่ 1 ต.ค.56 ถึง 30 ก.ย.57 เพื่อสกัดกั้น การลักลอบนำเข้า การปราบปราม ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและพื้นที่ตอนในที่ต่อเนื่องของ จว.ล.ย., น.ค., บ.ก., น.พ. และ ม.ห.

2. การปฏิบัติ : แนวความคิดในการปฏิบัติ

2.1 เจตนารมณ์ของ ผอ.ศพส.ขอนแก่น.บ. : ต้องการสกัดกั้นตามแนวชายแดนและพื้นที่ตอนในต่อเนื่อง โดยการบูรณาการ ทรัพยากรต่างๆ ทั้งบุคคลากร เครื่องมือ หน่วยงาน แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้อง ครอบคลุมสัมพันธ์ และเป็นไปแนวทางเดียวกัน โดยกำหนดเป็น 3 มาตรการ ประกอบด้วย การลดการนำเข้า (การลด Supply) การลดความต้องการ (การลด Demand) และการทำลายฝั่งเครือข่าย ยาเสพติดที่สำคัญในพื้นที่ สภาพสุดท้ายที่ต้องการคือ สถานการณ์การนำเข้า ยาเสพติด และการนำออก สารตั้งต้นหรือสิ่งอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตยาเสพติด ตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ คืออย่างน้อยร้อยละ 50 ของปริมาณยาเสพติดที่คาดว่าจะนำเข้าผ่านแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน สถิติการจับกุม/ตรวจยึดยาเสพติดบริเวณแนวชายแดน สูงขึ้นมากกว่าเดิม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติการจับกุม ในห้วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

2.2 กลยุทธ์ แบ่งพื้นที่การปฏิบัติออกเป็น 3 พื้นที่ คือ

2.2.1 พื้นที่นอกประเทศ เน้นการเพิ่มขีดความสามารถ ในงานด้านการข่าว และการประสานข้อมูลจากสำนักงานประสานงานปราบปรามยาเสพติดชายแดน หรือ BLO

2.2.2 พื้นที่บริเวณแนวชายแดน เน้นการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติด มาตรการควบคุมการผ่านแดน การใช้กำลังประชาชนในพื้นที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยรับผิดชอบในพื้นที่ที่มีปัญหาน้อย งานที่ปฏิบัติ ได้แก่ การลาดตระเวนเฝ้าตรวจชายแดน การจำกัดพื้นที่ด้วยการวางเครื่องกีดขวางลวดหนามหรือลวดทึบเพลิงแถบหนาม การจัดระเบียบเรือ การจัดจุดจอดเรือ การจัดตั้งชุมชนเข้มแข็ง การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดตามปมคมนาคมสำคัญ โดยกำหนดเป็น 2 แนวประกอบด้วย การสกัดกั้นตามแนวชายแดนโดยหน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการของ กกล.สุรศักดิ์มนตรี และการสกัดกั้นทางลึกของอำเภอ ตามแนวชายแดนโดยการสนธิกำลังของ กองหนุน กกล.สุรศักดิ์มนตรี, ชป.สกัดกั้น, ฝ่ายปกครองและตำรวจภูธร และใช้กระบวนการชุมชนเข้มแข็งสร้างเครือข่ายผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดตามแผนงานของ กอ.รมน.ภาค 2 สย.1 โดยให้ประสานสอดคล้องกับการดำเนินงาน ของ กอ.รมน.จว. ในพื้นที่

2.2.3 พื้นที่ตอนในต่อเนื่องจากแนวชายแดน การประสานการสกัดกั้นในการตั้งจุดตรวจ ค่ายตรวจ ให้ประสานสอดคล้องกับด้านบริเวณแนวชายแดน โดยมี ฝ่ายปกครองและตำรวจ เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก

2.3 การดำเนินการป้องกันและปราบปราม (Supply) : หน่วยได้ดำเนินการรวบรวมข่าวสารและจัดทำผังข่ายผู้กระทำผิดกฎหมายด้วยโปรแกรม ไอทู (I2) เสริมด้วยโปรแกรม เอสวาย 38 (SY 38) ในการติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มขบวนการฝักขายโดยกำหนดเป็นหัวข้อข่าวสาร (หขส.) ให้กับชุดปฏิบัติการข่าวการบูรณาการด้านการข่าวโดยบรรจุทีมสืบสวนจากภูธรจังหวัดในพื้นที่เพื่อประสานงานด้านการข่าวและร่วมประสานการขยายผลตามแผนการสกัดกั้นที่ 4 และ 6 สำหรับพื้นที่เพิ่งเล็งพิเศษและพื้นที่ที่ปรากฏข่าวสารชัดเจน จะใช้การจัดตั้งที่บัญชาการทางยุทธวิธีศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินสกัดกั้นยาเสพติดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเพื่อใช้กำลังกองหนุนและหมวดเคลื่อนที่เร็ว กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี, ชุดปฏิบัติการสกัดกั้นของศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินสกัดกั้นยาเสพติดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เข้าดำเนินการเพื่อเสริมการปฏิบัติของกำลังป้องกันชายแดนหน่วยรวมถึงการควบคุมและสกัดกั้นในพื้นที่ทางลึกของอำเภอชายแดน

2.3.1 แนวความคิดในการใช้กำลัง จากการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ เป็น 3 แนว ซึ่งการปฏิบัติทุกแนวจะมีสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 4 ร่วมในการวางแผนและปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการใช้กำลังและขึ้นการปฏิบัติ ดังนี้

2.3.1.1 การปฏิบัติในพื้นที่แนวชายแดน : มุ่งเน้นการบูรณาการในการใช้กำลังเข้าสกัดกั้นและปราบปรามในพื้นที่ตามแนวชายแดน โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 พื้นที่ (AREA

APPROACH) มอบให้ หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ 21, หน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำน้ำโขง และหน่วยเฉพาะกิจตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 และ 24 ตามแผนงานป้องกันชายแดนเป็นหน่วยหลักในการเข้ารับผิดชอบพื้นที่ และบูรณาการการใช้กำลังในส่วนพื้นที่ชายแดนจุดผ่านแดนถาวรที่เป็นจุดอ่อนของหน่วย ได้ประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาบรรจุนายด่านศุลกากรหรือผู้แทนครบทุกจุดผ่านแดนถาวร

2.3.1.2 การปฏิบัติในพื้นที่ทางลึกของอำเภอชายแดน : หน่วยจะใช้ 1 กองร้อยเคลื่อนที่เร็วและ 7 ชุดปฏิบัติการสกัดกั้นที่ได้รับมอบร่วมกับ ฝ่ายปกครองและตำรวจภูธรเข้าปฏิบัติการในพื้นที่เพ่งเล็งและเป้าหมายเฉพาะที่กำหนดจากการประมาณการด้านการข่าวเพื่อให้การปฏิบัติการสกัดกั้นยับยั้งและรั้งหน่วงมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.3.1.3 การสกัดกั้นทางลึกของพื้นที่อำเภอตอนใน : โดย 7 ชุดปฏิบัติการสกัดกั้นร่วมกับ ฝ่ายปกครองและตำรวจภูธร โดยมีการวางแผนขึ้นการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและประณีตดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมินสถานการณ์เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายเฉพาะ :
ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินสกัดกั้นยาเสพติดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนร่วมกับหน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี และ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 4 ประชุมโต๊ะข่าวเพื่อกำหนดพื้นที่สนใจ (NAI) และเป้าหมายที่สนใจ (TAI) นำมาวางแผนใช้กำลังเข้าปฏิบัติการ

ขั้นที่ 2 การประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ : ก่อนเริ่ม วัน ว. ในการปฏิบัติการตามแผน จะจัดให้มีการประชุมหรือประสานแผนปฏิบัติการในพื้นที่กับ ฝ่ายปกครองและตำรวจภูธร ในพื้นที่โดยประสานมอบกิจให้ ปฏิบัติการสนับสนุน

- จัดเตรียมชุดเผชิญสถานการณ์สนับสนุนการปฏิบัติการเมื่อร้องขอ
- และจัดกำลังร่วมกันจัดตั้งจุดตรวจเข้มแข็ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพจุดตรวจ/ด่านตรวจ ทั้งเส้นทางหลักและเส้นทางรองโดยมีความต้องการในการแสวงประโยชน์จากการใช้ระบบ License Plate ตามเส้นทางที่มีความเสี่ยงต่อการขนย้ายลำเลียงยาเสพติด

- รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการดำเนินการขึ้นการสอบสวนและกระบวนการทางกฎหมาย

ขั้นที่ 3 ขึ้นการปฏิบัติ : ใช้กำลังเข้าดำเนินการตามแผน

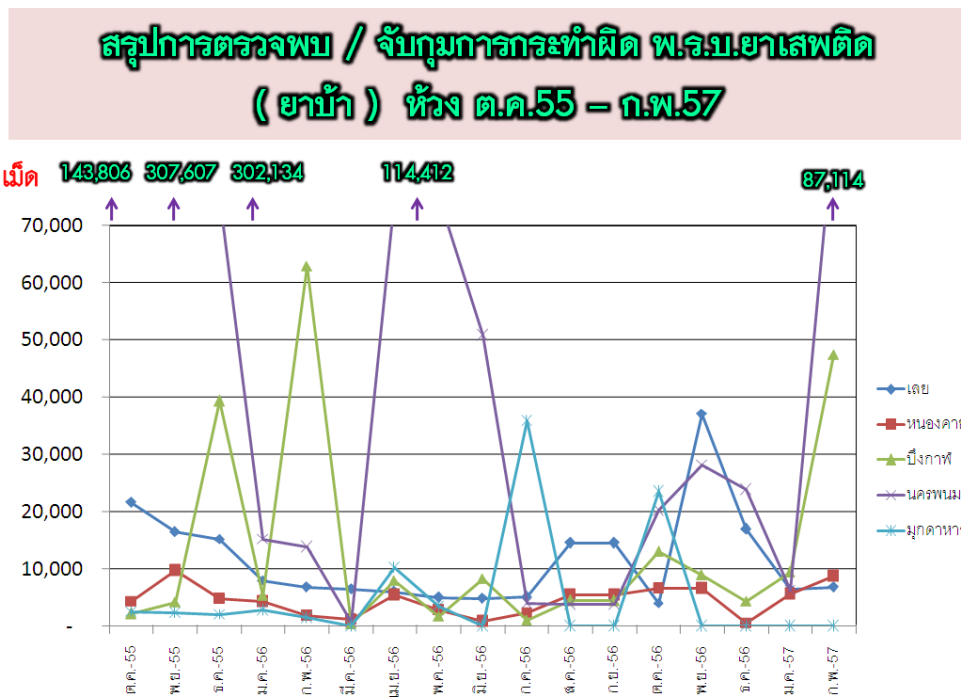
ขั้นที่ 4 สรุปผลการปฏิบัติ : ในแต่ละเดือนจะเน้นสรุปผลการปฏิบัติและประเมินผลสัมฤทธิ์ ทั้งงานด้านการข่าว ด้านยุทธการ และด้านกิจการพลเรือน เพื่อเป็นบทเรียนในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยในเดือนต่อไป

บทที่ 4

การวิเคราะห์ปัญหา : กรอบความคิดการแก้ไขปัญหา

การดำรงความต่อเนื่อง

ความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานในพื้นที่ ด้านการป้องกัน สร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง และเครือข่ายพลังแผ่นดินต้านภัยยาเสพติด โดยการสร้างโรงเรียน/ห้องเรียนสีขาว (อุ่นใจ) และดำเนินการเสริมสร้างความร่วมมือจากภาคประชาชน โดยการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการปิดล้อมตรวจค้นเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 56 และปี 57 ถึงปัจจุบัน ได้ตรวจพบ/จับกุม การกระทำผิด พ.ร.บ.ยาเสพติดในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดน ดังนี้

จากข้อมูลการเปรียบเทียบพบว่า จังหวัดนครพนม มีผลการจับกุม/ตรวจยึดยาบ้ามากเป็นลำดับที่ 1 เนื่องจากฝั่งตรงข้าม คือแขวงคำม่วน สปป.ลาวเป็นแหล่งพักและแหล่งค้าขายยาเสพติดที่สำคัญ

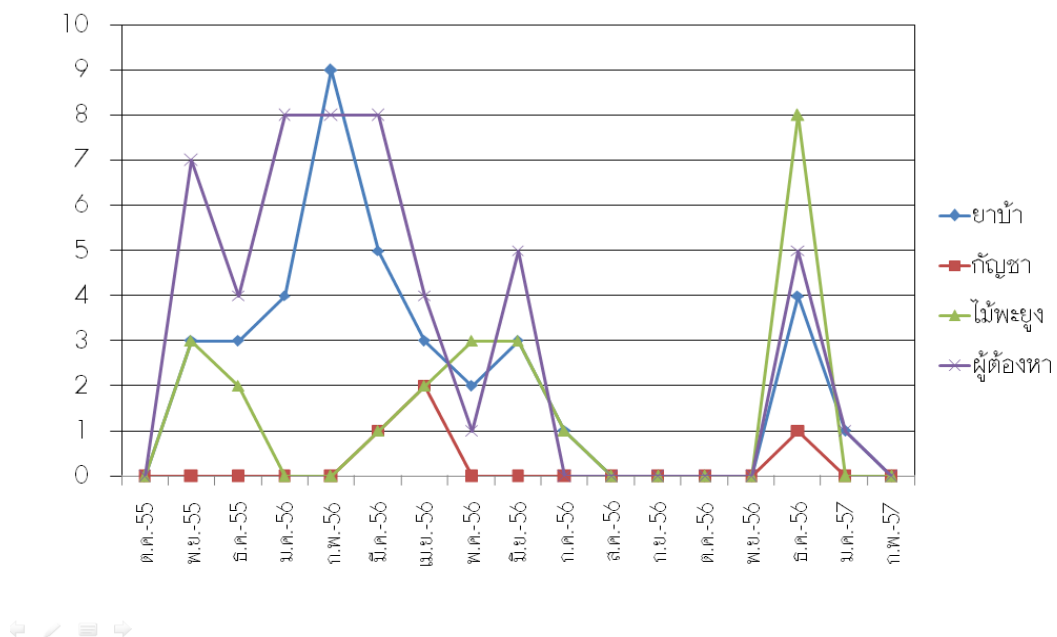
และเมื่อเปรียบเทียบการจับกุม มีสถิติสูงในห้วง เดือน ม.ค.-มี.ค.56 เนื่องจากมีการปรับการวางกำลังในพื้นที่เพื่อการป้องกันสกัดกั้นยาเสพติด ทำให้สามารถจับกุมได้มากขึ้น และมี

การจัดตั้งที่บัญชาการทางยุทธวิธีในพื้นที่ที่มีข่าวสารการนำเข้ายาเสพติด จึงมีสถิติสูงในห้วงดังกล่าว

การปรับระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

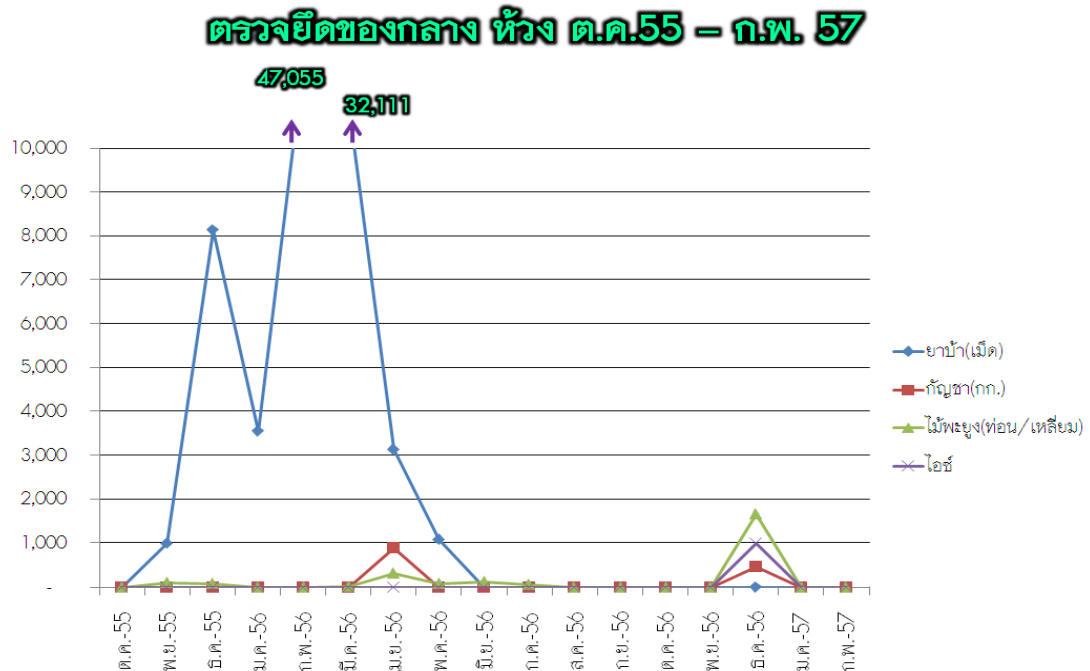
ศพส.จังหวัด/ศพส.อำเภอ/ศพส.อปท. และหมู่บ้าน/ชุมชน มีการกำหนดการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระของจังหวัด กำหนดพื้นที่แตกหักที่หมู่บ้าน/ชุมชน สร้างเครือข่ายพลังแผ่นดินต้านภัยยาเสพติดครบทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินตามกระบวนการสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีการบูรณาการแผนงานและแผนงบประมาณจากทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เป็นวาระของจังหวัด ในห้วงที่ผ่านมาผลสัมฤทธิ์ของชุมชนเข้มแข็งเมื่อหลังจากอบรมเสร็จแล้วมีการจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังยาเสพติดคอยเป็นแหล่งข่าวภาคประชาชนและแจ้งข่าวสารการกระทำผิด ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดน ซึ่งนำไปสู่การจับกุม ดังนี้

จำนวนคดีที่ได้ดำเนินการจับกุม ห้วง ต.ค.55 – ก.พ. 56

- จำนวนคดีที่ได้รับแจ้งจากแหล่งข่าวภาคประชาชนจนสามารถนำไปสู่การจับกุมดำเนินคดี ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติด มากสุดในห้วงเดือน ธ.ค. – ม.ค. เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ของชุมชนเข้มแข็งและได้จัดตั้งแหล่งข่าว ภาคประชาชน ในพื้นที่

- การเปรียบเทียบการกระทำผิด พ.ร.บ.ยาเสพติด เป็นประเภทยาบ้ามากที่สุด

จากการเปรียบเทียบการตรวจยึดของกลางจะเป็นยาเสพติดประเภทยาบ้ามากที่สุด

การเฝ้าระวังและควบคุมปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน

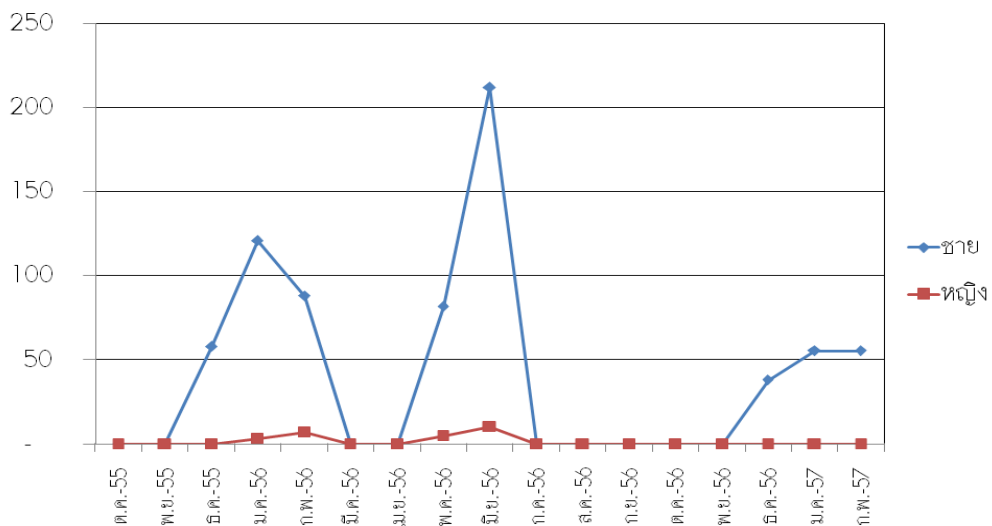
การสร้างเครือข่ายพลังแผ่นดินต้านภัยยาเสพติดที่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน/ชุมชน จะทำให้หมู่บ้าน/ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของตนเองโดยตรง ย่อมจะทำให้ปัญหาในพื้นที่ลดลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันสามารถลดลงได้บ้างบางส่วน และในขณะนี้ได้มีการอบรมผู้นำชุมชนต่าง ๆ เพื่อขยายเครือข่าย การควบคุมไปยังชุมชนทุกชุมชน ซึ่งในส่วนนี้น่าจะเป็นแนวทางที่ดีกว่าที่ผ่านมาจากปีที่แล้ว

การแก้ไขผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดแบบครบวงจร

การแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติด โดยให้ดำเนินการเชิงคุณภาพ มีการคัดกรอง และนำสู่การบำบัดตามรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมเน้นตามกรอบของสาธารณสุขเป็นหลัก สำหรับกลุ่มผู้ใช้เป็นครั้งคราว (User) การให้คำแนะนำ/ให้ความรู้ (brief advice : BA) *จนท. รพ.สต. ทุกแห่ง* สำหรับกลุ่มผู้เสพ (abuser) การให้คำปรึกษาแบบสั้น (brief advice : BI) สามารถนำเข้าการบำบัดโดยง่าย

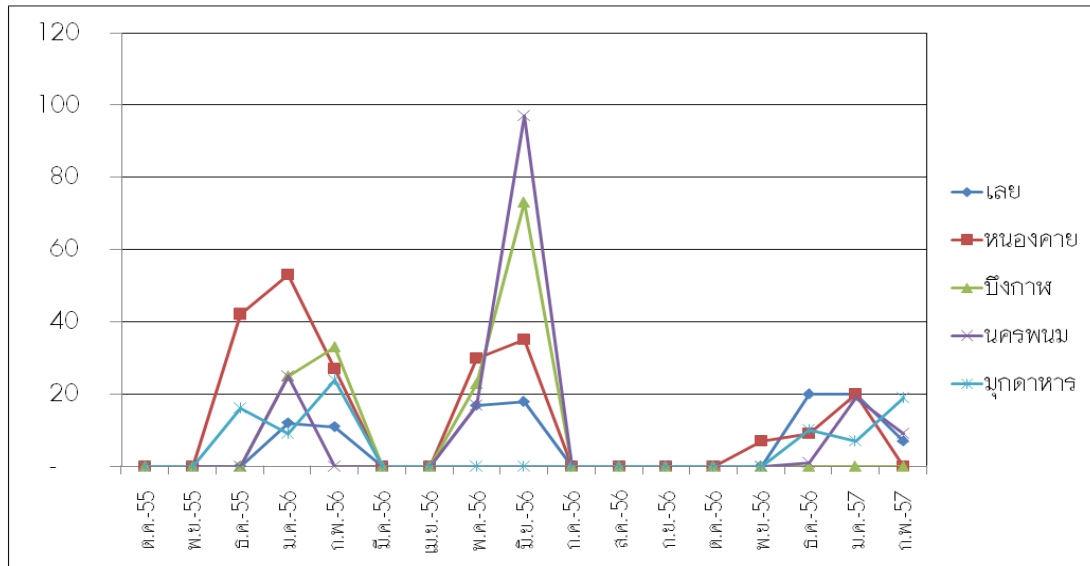
รับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือ รูปแบบอื่นๆ ในระยะสั้นตามความเหมาะสม สำหรับกลุ่มผู้เสพ หากประวัติมีการเสพยา ต้องนำเข้าสู่การบำบัดรักษาในโรงพยาบาลชุมชน ซึ่งจากการดำเนินการในสถานศึกษาทำให้นักเรียนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และเปิดเผยตนเองว่าเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีจำนวนนักเรียนที่รับสารภาพว่าเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในห้วง ค.ศ.55 – ก.พ. 56 ในพื้นที่ดำเนินการ 5 จังหวัดชายแดน ดังนี้

จำนวนผู้รับสารภาพว่ายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

จากการเปรียบเทียบพบว่า จำนวนผู้รับสารภาพว่าเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเพศชาย กล้าแสดงออกมากกว่าเพศหญิง ในทุกพื้นที่ ที่มีการจัดกิจกรรม

ผู้รับสารภาพว่ายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ห้วง ต.ค.55 – ก.พ. 57 แยกตามพื้นที่

ผลการเปรียบเทียบ : ผู้รับสารภาพว่าเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นไปตามความรุนแรงของการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่

- จังหวัดนครพนมความรุนแรงของยาเสพติดมากเป็นลำดับ 1 จากสถิติการจับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ.ยาเสพติด ในห้วง ต.ค. 55 – ก.พ. 57

- จังหวัดบึงกาฬความรุนแรงของยาเสพติดมากเป็นลำดับ 2 จากสถิติการจับกุมการกระทำผิด พ.ร.บ.ยาเสพติด ในห้วง ต.ค. 55 – ก.พ. 57

การใช้มาตรการทางเลือก

เน้นการติดตามอย่างครบถ้วน ส่งเสริมทางเลือกอาชีพ และสร้างกระบวนการยอมรับทั้งตัวเอง ครอบครัว/ชุมชน และสังคมรอบด้าน สำหรับกรณีมาตรการบังคับโทษ ควรจัดให้อยู่ห่างไกลจากผู้คน, อยู่บนเกาะห่างไกลชุมชน, งดการติดต่อ โดยเฉพาะผู้ควบคุมมักเป็นสื่อกลางให้เสียเอง ทำให้เกิดช่องว่างในการหารายได้ และปัญหาจะไม่หมดสิ้น

การสร้างชุมชนออนไลน์

ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากปี 2556 ในรูปแบบชุมชนออนไลน์ ขณะนี้ยังถือว่าเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็กอยู่ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ เพราะการขยายผลทำได้ลำบาก เพราะต้องขยายผลทางด้านจิตใจ ต้องปรับเปลี่ยนแนวความคิด, ทักษะ ซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร

การทำลายโครงสร้างการค้าและวงจรการเงิน

การเพิ่มประสิทธิภาพทีมงานปราบปรามบังคับใช้กฎหมายให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการยึดทรัพย์ ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติด และกฎหมายป้องกันการฟอกเงินของ ป.ป.ง. ให้มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบแนวทางการปฏิบัติตรวจค้นจนสามารถขยายผลยึดทรัพย์ได้ ทั้งนี้ปัจจุบันการดำเนินการงานด้านกฎหมายใช้เวลานาน ยอมให้ประกันตัว ซึ่งเป็นห้วงเวลาที่ผู้ค้าสามารถกระทำผิดซ้ำซ้อนได้ในห้วงประกันตัวอยู่ จึงไม่สามารถทำลายเครือข่ายได้อย่างเป็นรูปธรรม (ประกันตัวออกมา ก็จะมาสอนตัวแทน เพื่อดำเนินการต่อไป)

การใช้เทคโนโลยี

เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการสกัดกั้นยาเสพติดในบริเวณด่านพรมแดน

1. เครื่อง X-RAY บุคคล เพื่อค้นหายาเสพติดที่ซุกซ่อนในร่างกาย
2. เครื่อง X-RAY สัมภาระ เพื่อค้นหายาเสพติดที่ซุกซ่อนในกระเป๋าสัมภาระ
3. เครื่อง X-RAY รถยนต์เพื่อค้นหายาเสพติดที่ซุกซ่อนในยานพาหนะ

ยุทธศาสตร์เชิงรุกกับประเทศเพื่อนบ้าน

1. การบูรณาการหน่วยกำลังพลในพื้นที่อำเภอชายแดนในการสกัดกั้นยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่หลัก (ด่านถาวร และจุดผ่อนปรน) พื้นที่รอง ช่องทางธรรมชาติ พัฒนาเครื่องมือที่มีเทคโนโลยีทันสมัย อาทิ เครื่องสแกนคอนเทนเนอร์, สัมภาระ รวมทั้งบุคคลต้องสงสัยในจุดด่านถาวร รวมทั้งการพัฒนาการทำงานข่าวทั้งในและนอกประเทศ

เครื่อง ประจำด้านทำลิ้, เครื่องสแกนสัมภาระ ๓ เครื่อง ประจำด้านทำลิ้ และ เครื่อง X-Ray บุคคล ๑ เครื่อง ประจำด้านทำลิ้ ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพการทำงานในด้านถาวรมีขีดความสามารถสูงขึ้นมาก

1.9 ยุทธศาสตร์เชิงรุกกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อาเซียนปลอดยาเสพติดปี58ปัจจุบันสามารถบูรณาการหน่วยกำลังพลในพื้นที่อำเภอชายแดนในการสกัดกั้นยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่หลัก (ด้านถาวร และจุดผ่อนปรน) พื้นที่รอง ช่องทางธรรมชาติ พัฒนาเครื่องมือ ที่มีเทคโนโลยีทันสมัย อาทิ เครื่องสแกนคอนเทนเนอร์, สัมภาระ รวมทั้งบุคคลต้องสงสัยในจุดด่านถาวร รวมทั้งการพัฒนางานการข่าวทั้งในและนอกประเทศ

1.10 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

1.10.1 จัดหาเครื่องมือที่ทันสมัย สนับสนุนหน่วยงานด้านการสกัดกั้นชายแดนให้เพียงพอ เช่น

1.10.1.1 เครื่องมือรับฟังโทรศัพท์

1.10.1.2 กล้องตรวจการณ์กลางคืน

1.10.1.3 ศูนย์ตรวจหายาเสพติดประจำหน่วย หรือด้านตามอำเภอชายแดน

1.10.2. สร้างความเป็นเอกภาพในพื้นที่ให้บังเกิดเป็นรูปธรรม จะทำให้การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเสพติด มีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์สูงตามเป้าประสงค์ได้อย่างมาก

2. ใช้กลไกความร่วมมือตามกรอบคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนระดับท้องถิ่นทั้งระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อสร้างความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

3. ใช้กลไกผ่านกลไกความร่วมมือของสำนักงานประสานงานปราบปรามยาเสพติดชายแดน (สป.ชด) หรือ Border Liaison Office (BLO) ในการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติดกับประเทศเพื่อนบ้านในการติดตามตัวผู้ต้องหาที่หลบหนี รวมทั้งการลาดตระเวนร่วมตามลำน้ำโขง และการจัดระเบียบจุดจอดเรือในพื้นที่

บทสัมภาษณ์

ผอ.ปปส.ภาค 4 และ ผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนในพื้นที่อีสานตอนบน/ผู้แทนจำนวน 5 จังหวัดชายแดน ได้แก่ จ.เลย,จ.หนองคาย,จ.บึงกาฬ,จ.นครพนม และ จ.มุกดาหาร สรุปได้ดังนี้

1. กรอบความคิดการแก้ไขปัญหา ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสามารถแก้ไขปัญหา ได้อย่างแท้จริง ใน 9 เรื่อง สรุปได้ดังนี้

1.1 ความต่อเนื่องเพื่อดำรงความเข้มข้นในการปฏิบัติงาน ดำเนินการได้อย่างครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายมากขึ้นเพียงใดและปัจจุบันดำเนินการอยู่ในพื้นที่ ด้านการป้องกัน สร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง และเครือข่ายพลังแผ่นดินด้านภัยยาเสพติด โดยการสร้างโรงเรียน/ห้องเรียนสีขาว (อุ่นใจ) ด้านการปราบปราม เน้นขยายผลคดีรายสำคัญและยึดทรัพย์ให้ได้

1.2 การปรับระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบบูรณาการและให้หน่วยงานในพื้นที่ระดับจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมและลดปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรมปัจจุบัน สพส.จังหวัด/สพส.อำเภอ/สพส.อปท. และหมู่บ้าน/ชุมชน มีการกำหนดการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระของจังหวัด กำหนดพื้นที่แตกหักที่หมู่บ้าน/ชุมชน สร้างเครือข่ายพลังแผ่นดินด้านภัยยาเสพติดครบทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินตามกระบวนการสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีการบูรณาการแผนงานและแผนงบประมาณจากทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เป็นวาระของจังหวัดเลย

1.3 การเฝ้าระวังและควบคุมปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้สามารถลดระดับความรุนแรงของปัญหา โดยการสร้างเครือข่ายพลังแผ่นดินด้านภัยยาเสพติดที่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน/ชุมชน จะทำให้หมู่บ้าน/ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของตนเองโดยตรง ย่อมจะทำให้ปัญหาในพื้นที่ลดลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันสามารถลดลงได้บ้างบางส่วน และ

ในขณะนี้ได้มีการอบรมผู้นำชุมชนต่าง ๆ เพื่อขยายเครือข่าย การควบคุมไปยังชุมชนทุกชุมชน ซึ่งในส่วนนี้ น่าจะเป็นแนวทางที่ดีกว่าที่ผ่านมาจากปีที่แล้ว

1.4 การแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติดแบบครบวงจรเรามีวิธีการแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยา โดยให้ดำเนินการเชิงคุณภาพ มีการคัดกรอง และนำสู่การบำบัดตามรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมเน้นตามกรอบของสาธารณสุขเป็นหลัก สำหรับกลุ่มผู้ใช้เป็นครั้งคราว (User) การให้คำแนะนำ/ให้ความรู้ (brief advice : BA) *จนท. รพ.สต. ทุกแห่ง* สำหรับกลุ่มผู้เสพ (abuser) การให้คำปรึกษาแบบสั้น (brief advice : BI) สามารถนำเข้าการบำบัดโดยคำรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือ รูปแบบอื่นๆ ในระยะสั้นตามความเหมาะสม สำหรับกลุ่มผู้เสพ หากประวัติมีการเสพยา ต้องนำเข้าสู่การบำบัดรักษาในโรงพยาบาลชุมชน

1.5 กรณีลดปริมาณผู้กระทำผิดยาเสพติดที่เข้าสู่มาตรการบังคับโทษตามกฎหมาย เกินศักยภาพของระบบที่จะรองรับได้เรามีมาตรการทางเลือก โดยเน้นการติดตามอย่างครบถ้วน ส่งเสริมทางเลือกอาชีพ และสร้างกระบวนการยอมรับทั้งตัวเอง ครอบครัว/ชุมชน และสังคมรอบด้าน สำหรับกรณีมาตรการบังคับโทษ ควรจัดให้อยู่ห่างไกลจากผู้คน, อยู่บนเกาะห่างไกลชุมชน, งดการติดต่อ โดยเฉพาะผู้ควบคุมมันเป็นสิ่งกลางให้เสียเอง ทำให้เกิดช่องว่างในการหารายได้ และปัญหาจะไม่หมดสิ้น

1.6 การสร้างชุมชนอ่อนใจได้ลูกหลานกลับคืนเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนรวมทั้งธรรมาภิบาลป้องกันยาเสพติดทุกพื้นที่ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากปี 2556 ในรูปแบบชุมชนอ่อนใจ ขณะนี้ยังถือว่าเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็กอยู่ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ เพราะการขยายผลทำได้ลำบาก เพราะต้องขยายผลทางด้านจิตใจ ต้องปรับเปลี่ยนแนวความคิด, ทศนคติ ซึ่งต้องใช้เวลาานพอสมควร

1.7 การทำลายโครงสร้างการค้าและวงจรการเงินเพื่อตัดวงจรการค้ายาเสพติด การเงินที่ผิดกฎหมายและ ใช้มาตรการด้านทรัพย์สินอย่างบูรณาการในห่วงโซ่ที่ผ่านมา โดยการเพิ่มประสิทธิภาพทีมงานปราบปรามบังคับใช้กฎหมายให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการยึดทรัพย์ ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติด และกฎหมายป้องกันการฟอกเงินของ ป.ป.ง.ให้มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบแนวทางการปฏิบัติตรวจค้นจนสามารถขยายผลยึดทรัพย์ได้ ทั้งนี้ปัจจุบันการดำเนินการทางด้านกฎหมายใช้เวลานาน ยอมให้ประกันตัว ซึ่งเป็นห่วงเวลาที่ผู้ค้าสามารถกระทำผิดซ้ำซ้อนได้ในห่วงประกันตัวอยู่ จึงไม่สามารถทำลายเครือข่ายได้อย่างเป็นรูปธรรม (ประกันตัวออกมา ก็จะมาสอนตัวแทน เพื่อดำเนินการต่อไป)

1.8 การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเสริมประสิทธิภาพการสกัดกั้นปราบปราม ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ปัจจุบันได้รับการสนับสนุน เครื่องมือ X-Ray คอนเทนเนอร์ ๑

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

สรุปผลจากการศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการขับเคลื่อน แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี สรุปผลได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อม

1.1 การแพร่ระบาดของยาเสพติด ยังคงมีการแพร่ระบาดอยู่ในพื้นที่และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบการขนย้าย, ลำเลียงจากแหล่งผลิตไปสู่ผู้ค้ารายย่อย และผู้เสพอยู่ตลอดเวลา

1.2 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากคดียาเสพติด ยังคงดำรงอยู่แต่มีปริมาณลดลง เนื่องจากการขับเคลื่อนอย่างประณีตของแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี มีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น

1.3 การควบคุมและการลดปัญหายาเสพติด จะต้องดำเนินการบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จึงจะสามารถทำให้การควบคุมและการลดปัญหา ยาเสพติดมีจำนวนลดลง

1.4 ความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นของประชาชนในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด มีความเชื่อมั่นเพิ่มสูงขึ้น และพร้อมให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจาก ได้ตระหนักถึงพิษภัย ที่เกิดขึ้นจากปัญหา ยาเสพติด

2. แนวทางการขับเคลื่อนตามกรอบแนวคิดทางยุทธศาสตร์

2.1 ยุทธศาสตร์ต่อเนื่อง การขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของทุกหน่วย จะต้องกำหนดเป็นวาระเร่งด่วนของจังหวัด เพื่อให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดร่วมกันกับ

ทุกภาคส่วน ด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย “จุดแตกหัก” ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน และสร้างระบบหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง โดยสร้างกองกำลังภาคประชาชนเป็นเครือข่ายพลังแผ่นดินเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในทุกหมู่บ้าน/ชุมชน การปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมและสังคม

2.2 ยุทธศาสตร์ป้องกัน โดยการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขยาเสพติด สร้างทัศนคติที่เหมาะสมตามวัย รวมทั้งทักษะในการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ การระวังป้องกันพื้นที่ เน้นงานด้านการข่าว โดยการสนธิกำลังจากหน่วยกำลังในพื้นที่ พร้อมทั้งประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ตลอดจนการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

2.3 ยุทธศาสตร์เสริมสร้าง โดยการบูรณาการหน่วยกำลังในพื้นที่อำเภอชายแดน เพื่อสกัดกั้นยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่หลัก (ด่านถาวร และจุดผ่อนปรน) พื้นที่รอง ช่องทางธรรมชาติ และพัฒนาเครื่องมือ ที่มีเทคโนโลยีทันสมัย อาทิ เครื่องสแกนคอนเทนเนอร์, สัมภาระ รวมทั้งบุคคลต้องสงสัยบริเวณด่านถาวร การพัฒนางานการข่าวทั้งในและนอกประเทศ และการแสวงหาความร่วมมือจากต่างประเทศ (สปป.ลาว)

3. แนวทางการขับเคลื่อนตามกรอบความคิดการแก้ไขปัญหา

3.1 ความต่อเนื่องเพื่อดำรงความเข้มข้นในการปฏิบัติงาน ปัจจุบันดำเนินการในด้านการป้องกัน การสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง และเครือข่ายพลังแผ่นดินต้านภัยยาเสพติด โดยการสร้างโรงเรียน/ห้องเรียนสีขาว (อุ่นใจ) ด้านการปราบปราม เน้นขยายผลคดีรายสำคัญและการยึดทรัพย์

3.2 การปรับระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ปัจจุบัน ศพส.จังหวัด/ศพส.อำเภอ/ศพส.อปท. และหมู่บ้าน/ชุมชน มีการกำหนดการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระของจังหวัด กำหนดพื้นที่แตกหักที่หมู่บ้าน/ชุมชน สร้างเครือข่ายพลังแผ่นดินต้านภัยยาเสพติดครบทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินตามกระบวนการสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีการบูรณาการแผนงานและแผนงบประมาณจากทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เป็นวาระของจังหวัด

3.3 การเฝ้าระวังและควบคุมปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการสร้างเครือข่ายพลังแผ่นดินต้านภัยยาเสพติดที่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน/ชุมชน จะทำให้หมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วนร่วม และสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้โดยตรง ทำให้ปัญหาในพื้นที่ลดลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้มีการอบรมผู้นำชุมชนต่าง ๆ เพื่อขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมทุกชุมชน และเป็นแนวทางที่ทำให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

3.4 การแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติดแบบครบวงจร ดำเนินการเชิงคุณภาพ โดยการคัดกรองและนำสู่การบำบัดตามรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม เน้นตามกรอบของสาธารณสุขเป็นหลัก โดยกลุ่มผู้ใช้เป็นครั้งคราว (User) จะให้คำแนะนำ/ความรู้ (brief advice : BA) โดย จนท. รพ.สต. ทุกแห่ง สำหรับกลุ่มผู้เสพ (abuser) จะให้คำปรึกษาแบบสั้น (brief advice : BI) สามารถนำเข้าสู่การบำบัดโดยค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือรูปแบบอื่นๆ ในระยะสั้นตามความเหมาะสม และสำหรับกลุ่มผู้เสพ หากประวัติมีการเสพยาจะนำเข้าสู่การบำบัดรักษาในโรงพยาบาลชุมชน

3.5 กรณีลดปริมาณผู้กระทำผิดยาเสพติดที่เข้าสู่มาตรการบังคับโทษตามกฎหมาย เกินศักยภาพของระบบที่จะรองรับได้ จะใช้มาตรการทางเลือก โดยเน้นการติดตามอย่างครบถ้วน ส่งเสริมทางเลือกอาชีพ และสร้างกระบวนการยอมรับทั้งตัวเอง ครอบครัว/ชุมชน และสังคมรอบด้าน สำหรับกรณีมาตรการบังคับโทษ จะจัดให้อยู่ห่างไกลจากผู้คนงการติดต่อ โดยเฉพาะผู้ควบคุม

3.6 การสร้างชุมชนอุ่นใจ ได้เสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนรวมทั้ง รมรงค์ป้องกันยาเสพติดทุกพื้นที่ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากปี 2556 ในรูปแบบชุมชนอุ่นใจ ในขณะนี้ยังถือว่าเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็กอยู่ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่การขยายผลกระทำได้อีกลำบาก เพราะต้องขยายผลทางด้านจิตใจ ต้องปรับเปลี่ยนแนวความคิด, ทศนคติ ซึ่งต้องใช้เวลาสักระยะ

3.7 การทำลายโครงสร้างการค้าและวงจรการเงิน เพื่อตัดวงจรการค้ายาเสพติด การเงินที่ผิดกฎหมายและ ได้ใช้มาตรการด้านทรัพย์สินอย่างบูรณาการ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพทีมงานการปราบปรามบังคับใช้กฎหมาย ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการยึดทรัพย์ ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติด และกฎหมายป้องกันการฟอกเงินของ ป.ป.ง.และการสร้างความรู้ความเข้าใจในรูปแบบแนวทางการปฏิบัติตรวจค้นจนสามารถขยายผลยึดทรัพย์ได้ ทั้งนี้ ปัจจุบันการดำเนินการงานด้านกฎหมายใช้เวลานาน รวมทั้งการยอมให้ประกันตัว เป็นห้วงเวลาที่ผู้ค้าสามารถไปกระทำผิดซ้ำซ้อนได้อีก ปัจจุบันยังคงอยู่ระหว่างการปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

3.8 การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเสริมประสิทธิภาพการสกัดกั้นปราบปราม ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัจจุบันได้รับการสนับสนุน เครื่องมือ X-Ray คอนเทรนเนอร์ ๑ เครื่อง ประจำด่านท่าลี่, เครื่องสแกนสัมภาระ ๓ เครื่อง ประจำด่านท่าลี่ และ เครื่อง X-Ray บุคคล ๑ เครื่อง ประจำด่านท่าลี่ ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพการทำงานในด้านถาวรมีขีดความสามารถเพิ่มสูงขึ้น

3.9 ยุทธศาสตร์เชิงรุกกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อาเซียนปลอด ยาเสพติดในปี 58 ปัจจุบันสามารถบูรณาการหน่วยกำลังพลในพื้นที่อำเภอชายแดนในการสกัดกั้นยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่หลัก (ด่านถาวร และจุดผ่อนปรน) พื้นที่รอง ช่องทางธรรมชาติ พัฒนาเครื่องมือ ที่มีเทคโนโลยีทันสมัย อาทิ เครื่องสแกนคอนเทนเนอร์, สัมภาระ รวมทั้งบุคคลต้องสงสัยในจุดด่านถาวร ตลอดจนการพัฒนางานด้านการข่าวทั้งในและนอกประเทศ

โดยได้ประเมินผลจากตัวชี้วัดภาพรวมของแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะ ยาเสพติดของรัฐบาล ปี 2557 ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยวัดจากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ ของหัวหน้าส่วนราชการและผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ ได้ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีสูงขึ้น ทั้งนี้วัดจากคดีที่เกิดกับชีวิต ร่างกายและเพศ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคดียาเสพติด มีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปี 2556 ที่ผ่านมา

ตัวชี้วัดที่ 2 สามารถควบคุมและลดปัญหา ยาเสพติดได้มากกว่าปี 2556 ที่ผ่านมา ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ทั้งนี้วัดจากการตรวจยึดปริมาณยาเสพติดและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปี 2556

ตัวชี้วัดที่ 3 ความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นของประชาชน ในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้งหมดสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2556 ที่ผ่านมา

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานได้ในพื้นที่ชายแดนด้านอื่นๆ ซึ่งยังคงมีปัญหา ยาเสพติดเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคเหนือและภาคใต้ของประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติ ตลอดจนการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งสามารถสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดทั้งประเทศไทยไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้บังเกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการดำเนินการในเรื่องการติดตามประเมินผลใน 7
แผนงาน ทั้งนี้เพื่อศึกษาในรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแผนงานการดำเนินงาน
ในปีงบประมาณถัดไปให้มีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กองทัพบก. ยุทธศาสตร์การป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กอง, ๒๕๔๕.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซัลเซสมิเดีย จำกัด, 2543.
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. คู่มือการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ด้วยการบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2548.
- นฤมล นิราทร. การสร้างเครือข่ายการทำงาน : ข้อความพิจารณาบางประการ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- นิรันดร์ จงวุฒิเทศน์ และไพรัตน์ เตชะรินทร์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากาพิมพ์, 2527.
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ.2547. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2547.
- อิระวัชร จันทรประเสริฐ. การมีส่วนร่วมของประชาชน. ในงานพระราชทานเพลิงศพนางสมศรี จันทรประเสริฐ. ม.ป.ท., 2541.
- อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์. ระบบการศึกษากับชุมชน : กรอบแนวคิดและข้อเสนอในการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทแปลน พรินติ้ง จำกัด, 2540.

วารสารและหนังสือ

- โกวิทย์ แก้วพวงงาม. “การสร้างชุมชนเข้มแข็ง จากพลังสร้างสรรค์ของชุมชน เพื่อสร้างทุนทางสังคม” สังคมสงเคราะห์. ปีที่ 10 (ฉบับที่ 1), 2545. หน้า 129-139.

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

- เกรียงศักดิ์ คงทับทิม. “การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลกระต๊อบ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2546.

ปรัชญา เวสารัชช์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท”. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันไทยคดีศึกษา, 2528.

พนัส ชัยรัมย์. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนมุสลิม : กรณีศึกษาชุมชนบ้านแหลมทองกลาง ตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548.

พูลสุข เพียรพิทักษ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.

ลลิตา ศรีสวัสดิ์. “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาจังหวัดสระบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2547.

สุนทร เขยบาล, ร้อยตำรวจเอก. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลในการปราบปรามยาเสพติดของชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด สถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์ กระทรวงสาธารณสุข, 2546.

อัจฉรา พงษ์โพธิ์. “สภาพการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“คำสั่งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 19 / 2556 เรื่อง แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ปี 2557 ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.lopburi.go.th/narcotic/open_file_book_command.php?id=21.

“คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 155 / 2554 เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.yasothon.go.th/web/Yaso_files/images/Zoneya/kamsak154-54.pdf.

“คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 154 / 2554 เรื่อง ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.yala.go.th/web_data/data_yala_gov/infor_92/154.pdf.

“นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2550-2554”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [www.nsc.go.th/
Download1/Policy Security50.pdf](http://www.nsc.go.th/Download1/Policy%20Security50.pdf)

.“ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ.2556-2560”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
http://www.3armyarea-rta.com/mtisoc3/download/pdf/yuttasat_2556_2560_1.pdf.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษา “แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี” ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ “แบบเชิงลึก”

2. การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยได้พิจารณาผู้ให้ข้อมูลจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่ศึกษาและมีความเหมาะสมมากที่สุด ดังนั้น จึงได้พิจารณาผู้ที่เกี่ยวข้อง ใน 3 ระดับ ได้แก่

2.1 ระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดนในพื้นที่อีสานตอนบน/ผู้แทน จำนวน 5 จังหวัดชายแดน ได้แก่ จ.เลย, จ.หนองคาย, จ.บึงกาฬ, จ.นครพนม และ จ.มุกดาหาร

2.2 ระดับภาค ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 4 (ป.ป.ส.ภาค 4)

3. คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน้าที่การงานของท่านแต่ประการใด แต่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ต่อไป

คำถามปลายเปิด (Open ended question)

คำถามปลายเปิด เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี มีประเด็นสำคัญที่ต้องการทราบตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1. กรอบแนวคิดทางยุทธศาสตร์

1.1 ยุทธศาสตร์ต่อเนื่อง คือ การใช้พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ใน 7 แผนงานหลัก สามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่และอย่างไรครับ

1.2 ยุทธศาสตร์ป้องกัน คือ การป้องกันรายใหม่ การป้องกันพื้นที่ การป้องกันการมีพฤติกรรมซ้ำ การป้องกันครอบครัว และการป้องกันชุมชน มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงไรครับ

1.3 ยุทธศาสตร์เสริมสร้าง คือ การเสริมสร้างมาตรการ เสริมสร้างองค์กร เสริมสร้างกลไก ให้มีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างงานรองรับประชาคมอาเซียน ปี ๒๕๕๘ ปัจจุบันมีความคืบหน้าอยู่ในระดับใดครับ

2. กรอบความคิดการแก้ไขปัญหา ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง ใน ๘ เรื่อง ดังนี้

2.1 ความต่อเนื่อง เพื่อดำรงความเข้มข้นในการปฏิบัติงาน ดำเนินการได้ครอบคลุมพื้นที่มากน้อยเพียงใด และปัจจุบันดำเนินการอยู่ในระดับใดครับ

2.2 การปรับระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบบูรณาการ และให้หน่วยงานในพื้นที่ระดับจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุม และลดปัญหา ยาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม ปัจจุบันสามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดีหรือไม่อย่างไรและใช้เวทีอะไรในการบูรณาการร่วมกันครับ

2.3 การเฝ้าระวังและควบคุมปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้สามารถลดระดับความรุนแรงของปัญหา ยาเสพติด เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาลดระดับได้เท่าใดครับ

2.4 การแก้ไขผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติดแบบครบวงจร เรามีวิธีการอย่างไรครับ และสามารถลดจำนวนผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติดได้เท่าไร เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาครับ รวมทั้งสามารถส่งกลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุขในทุกพื้นที่ที่มีปัญหาระดับใดครับ

2.5 การลดปริมาณผู้กระทำผิดยาเสพติด ที่เข้าสู่มาตรการบังคับโทษตามกฎหมายเกินศักยภาพของระบบที่จะรองรับได้ เรามีการใช้มาตรการทางเลือกอย่างไรบ้างที่ประสบผลสำเร็จครับ

2.6 การสร้างชุมชนอุ่นใจได้ลูกหลานกลับคืน เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชน รวมทั้งรณรงค์ป้องกันยาเสพติดทุกพื้นที่ โดยอยู่บนพื้นฐาน ครอบครัวอุ่นใจ และติดตามดูแล ด้วยชุดสายตรวจอุ่นใจอย่างต่อเนื่อง ถ้าคิดเป็นสัดส่วนของพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้เท่าไรครับ

2.7 การทำลายโครงสร้างการค้าและวงจรการเงิน เพื่อตัดวงจรการค้ายาเสพติด การเงินที่ผิดกฎหมายและใช้มาตรการด้านทรัพย์สินอย่างบูรณาการ ในห้วงที่ผ่านมา เหตุการณ์สำคัญที่พอจะสามารถยกเป็นตัวอย่างได้ไหมครับ

2.8 การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเสริมประสิทธิภาพการสกัดกั้นปราบปรามป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ปัจจุบันได้ประยุกต์ใช้เรื่องดังกล่าวอย่างไรบ้างครับ

2.9 ยุทธศาสตร์เชิงรุกกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อบรรลุมิติวัตถุประสงค์อาเซียนปลอดยาเสพติด ปี 58 ปัจจุบันสามารถดำเนินการอยู่ในระดับใดและมีความพร้อมมากน้อยเพียงใดที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 58

2.10 สุดท้าย มีข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ครับ

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พลตรี ศักดา เปรมนาวิน	
วัน เดือน ปี เกิด	7 กันยายน 2502	
การศึกษา	รร.เตรียมทหาร รุ่นที่ 18	พ.ศ.2518
	รร.นายร้อย จปร. รุ่นที่ 29	พ.ศ.2520
	รร.ชั้นนายร้อย เหล่า ร. รุ่นที่ 70	พ.ศ.2528
	รร.ชั้นนายพัน เหล่า ร. รุ่นที่ 49	พ.ศ.2531
	รร.เสนาธิการทหารบก ชุดที่ 69	พ.ศ.2534
	ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	พ.ศ.2550
	ประวัติการทำงาน	ผบ.มว.ปล.ร้อย.อวบ.ร.3 พัน.2
ราชองครักษ์ ประจำกรมราชองครักษ์		พ.ศ.2532
รอง ผอ. กกล.ทพ.ทภ.2		พ.ศ.2545
รอง ผอ. กยก.ทภ.2		พ.ศ.2547
ผอ. กยก.ทภ.2		พ.ศ.2550
รอง เสธ.ทภ.2		พ.ศ.2553
เสธ.ทภ.2		พ.ศ.2554
ราชการพิเศษ	ผบ.มว.ค.ร้อย ร.2032	ต.ค.28-ก.ย.29
	เสธ.รমন.ภาค 2	ต.ค.54-ก.ย.55
	ผบ.กกล.สุรศักดิ์มนตรี และ ผอ.รমন.ภาค 2 สย.1	
	ต.ค.55-ปัจจุบัน	
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผบ.พล.ร.3	พ.ศ.2555

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่

รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี

ผู้วิจัย พล.ต.ศักดิ์ดา เปรูนาวิน

หลักสูตร ปรอ.รุ่นที่ 24

ตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ 3

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและได้ขยายตัวในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทวีความรุนแรงของปัญหาเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้มีปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยเสริมที่ยังไม่สามารถแก้ไข ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม และกระทบรุนแรงต่อชีวิตและความปลอดภัยของประชาชน อย่างยิ่ง

ซึ่งปัจจัยพื้นฐานเดิมก่อให้เกิดวงจรปัญหาเสพติด ได้แก่ การมีผู้เสพในพื้นที่จำนวนมาก สะสมและขยายตัว การกระทำผิดซ้ำของผู้เสพและผู้ค้า การกระทำผิดรายใหม่และกลไกการ แก้ปัญหายังไม่เหมาะสมเพียงพอ

ปัจจัยเสริมที่ทำให้สถานการณ์มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเกิดจากสถานการณ์ภายนอก ประเทศ มีการลักลอบนำยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่อย่างต่อเนื่อง เครือข่ายการค้ายาเสพติดในพื้นที่มีการ ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น การเพิ่มขึ้นของปัจจัยเสี่ยงในพื้นที่ ความเป็นชุมชนเมือง สภาพปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และมีผู้ใช้แรงงานแฝงในพื้นที่ จำนวนมากมีการเวียนเข้าออกในพื้นที่ตลอดเวลา และผู้ติดยา เสพติดส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานและเป็นผู้ว่างงาน

จากผลการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศในรอบปี 2556 มีจำนวน 3 แสนกว่า คดีผู้ต้องหา 3 แสนกว่าคนของกลางยาบ้า 43.85 ล้านเม็ด ไอซ์ 18,610 กิโลกรัม เฮโรอีน 173 กิโลกรัม โคเคน 3 กิโลกรัม กัญชาแห้ง 19,727 กิโลกรัม พืชกระท่อม 62,355 กิโลกรัม ซึ่งเมื่อ เปรียบเทียบกับสถิติผลการจับกุมย้อนหลัง 2 ปี พบว่าสถานการณ์ยาเสพติด โดยภาพรวมมีแนวโน้ม ระดับความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องยาเสพติดที่สำคัญมีปริมาณของกลางเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ยังคง อยู่ในกลุ่มเดิมคือยาบ้า ไอซ์ กัญชาแห้ง และพืชกระท่อม

และจากสถิติผลการปราบปรามยาเสพติดที่ผ่านมาพบว่า การจับกุมยาเสพติดสำคัญคือยาบ้า และไอซ์มีจำนวนคดีลดลงแต่จำนวนปริมาณของกลางโดยรวมกลับสูงมากกว่าปี 2554 อันอาจเป็น

ข้อบ่งชี้หนึ่งได้ว่า กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดเริ่มกลับมาลักลอบนำเข้ายาเสพติดต่อครั้งในปริมาณที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือซึ่งเห็นได้ว่าการจับกุมยาเสพติดตั้งแต่หนึ่งแสนเม็ดไปจนถึงหลักล้านเม็ดอย่างต่อเนื่องหลายคดีซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าจำนวน Supply มีมากและยังไม่ส่งผลกระทบต่อขนาดความสมดุลกับความต้องการด้าน Demand ส่วนการลักลอบนำเข้าแบบกองทัพมดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการกระจายความเสี่ยงด้วยการว่าจ้างผู้ลำเลียงจำนวนมากแต่ปริมาณยาที่นำเข้าต่อคนอยู่ที่หลักพันถึงหลักหมื่นเม็ดมีจำนวนลดลงแต่หากการสกัดกั้นชายแดนยังคงประสิทธิภาพได้อย่างต่อเนื่องก็มีความเป็นไปได้ว่ากลุ่มผู้จัดหายาเสพติดอาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบช่องทางและเส้นทางการนำเข้ายาเสพติดในอนาคต

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ โดยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วน เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ปัญหายาเสพติดให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ โดยรัฐบาลได้ออก

คำสั่งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติที่ 19 /2556 เรื่องแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดปี 2557 ซึ่งกำหนดนโยบายให้องค์กรที่เกี่ยวข้องทุกระดับนำไปปฏิบัติ และให้พลังมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ในลักษณะของการบูรณาการ

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 155/1554 ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2554 เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศพส.) เพื่อเป็นศูนย์อำนวยการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลทำหน้าที่ในการนำนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความต่อเนื่องและเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลจึงกำหนดให้มี “แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดปี 2557” ขึ้นเพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการปฏิบัติงาน โดยให้หน่วยงานหลักที่เป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละ

แผนงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานร่วมเพื่อออกแผนปฏิบัติการรองรับปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดปี 2557 โดยใช้งบประมาณของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 และให้สำนักงานป.ป.ส. เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการในภาพรวม

ผู้วิจัยในฐานะผู้บัญชาการกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี จึงได้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการรองรับปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดปี 2557 ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีเพื่อเสนอกองทัพภาคที่ 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการขับเคลื่อน แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี
2. เพื่อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีต่อกองทัพภาคที่ 2

ขอบเขตของการวิจัย

พิจารณาเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ จ.เลย จ.หนองคาย จ.บึงกาฬ จ.นครพนม และ จ.มุกดาหาร เท่านั้น โดยศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดปี 2557 ของ ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะพรรณนาจากผลการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรายงานตามห้วงระยะเวลาของหน่วยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสังเกตการณ์และการสอบถามของผู้วิจัย

ผลการวิจัย

สรุปผลจากการศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการขับเคลื่อน แผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี สรุปผลได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อม

1.1 การแพร่ระบาดของยาเสพติด ยังคงมีการแพร่ระบาดอยู่ในพื้นที่และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบการขนย้าย, ลำเลียงจากแหล่งผลิตไปสู่ผู้ค้ารายย่อย และผู้เสพอยู่ตลอดเวลา

1.2 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากคดียาเสพติด ยังคงดำรงอยู่แต่มีปริมาณลดลง เนื่องจากการขับเคลื่อนอย่างประณีตของแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี มีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น

1.3 การควบคุมและการลดปัญหายาเสพติด จะต้องดำเนินการบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จึงจะสามารถทำให้การควบคุมและการลดปัญหา ยาเสพติดมีจำนวนลดลง

1.4 ความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความเชื่อมั่นเพิ่มสูงขึ้น และพร้อมให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากได้ตระหนักถึงพิษ ภัย ที่เกิดขึ้นจากปัญหายาเสพติด

2. แนวทางการขับเคลื่อนตามกรอบแนวคิดทางยุทธศาสตร์

2.1 ยุทธศาสตร์ต่อเนื่อง การขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของทุกหน่วย จะต้อง กำหนดเป็นวาระเร่งด่วนของจังหวัด เพื่อให้มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับ ทุกภาคส่วน ด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย “จุดแตกหัก” ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน และสร้างระบบ หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง โดยสร้างกองกำลังภาคประชาชนเป็นเครือข่ายพลังแผ่นดินเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกหมู่บ้าน/ชุมชน การปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมและสังคม

2.2 ยุทธศาสตร์ป้องกัน โดยให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขยา เสพติด สร้างทัศนคติที่เหมาะสมตามวัย รวมทั้งทักษะในการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ การระวัง ป้องกันพื้นที่ เน้นงานด้านการข่าว โดยการสนธิกำลังจากหน่วยกำลังในพื้นที่ พร้อมทั้งประสาน การปฏิบัติอย่างใกล้ชิด ตลอดจนการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

2.3 ยุทธศาสตร์เสริมสร้าง โดยการบูรณาการหน่วยกำลังในพื้นที่อำเภอชายแดน เพื่อสกัดกั้นยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่หลัก (ด่านถาวร และจุดผ่อนปรน) พื้นที่รอง ช่องทาง ธรรมชาติ และพัฒนาเครื่องมือ ที่มีเทคโนโลยีทันสมัย อาทิ เครื่องสแกนคอนเทนเนอร์, สัมภาระ รวมทั้งบุคคลต้องสงสัยบริเวณด่านถาวร การพัฒนางานการข่าวทั้งในและนอกประเทศ และการ แสวงหาความร่วมมือจากต่างประเทศ (สปป.ลาว)

3. แนวทางการขับเคลื่อนตามกรอบความคิดการแก้ไขปัญหายา

3.1 ความต่อเนื่องเพื่อดำรงความเข้มข้นในการปฏิบัติงาน ปัจจุบันดำเนินการใน ด้านการป้องกัน การสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง และเครือข่ายพลังแผ่นดินต้านภัยยาเสพติด โดย การสร้างโรงเรียน/ห้องเรียนสีขาว (อุ่นใจ) ด้านการปราบปราม เน้นขยายผลคดีรายสำคัญและการ ยึดทรัพย์

3.2 การปรับระบบบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ปัจจุบัน ศพส.จังหวัด/ศพส. อำเภอ/ศพส.อปท. และหมู่บ้าน/ชุมชน มีการกำหนดการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระของจังหวัด กำหนดพื้นที่แตกหักที่หมู่บ้าน/ชุมชน สร้างเครือข่ายพลังแผ่นดินต้านภัยยาเสพติดครบทุกหมู่บ้าน/

ชุมชน ดำเนินตามกระบวนการสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีการบูรณาการแผนงานและแผนงบประมาณจากทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่เป็นวาระของจังหวัด

3.3 การเฝ้าระวังและควบคุมปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการสร้างเครือข่ายพลังแผ่นดินต้านภัยยาเสพติดที่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน/ชุมชน จะทำให้หมู่บ้าน/ชุมชน มีส่วนร่วมและสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้โดยตรง ทำให้ปัญหาในพื้นที่ลดลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้มีการอบรมผู้นำชุมชนต่าง ๆ เพื่อขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมทุกชุมชน และเป็นแนวทางที่ทำให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

3.4 การแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดแบบครบวงจร ดำเนินการเชิงคุณภาพ โดยการคัดกรองและนำสู่การบำบัดตามรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม เน้นตามกรอบของสาธารณสุขเป็นหลัก โดยกลุ่มผู้ใช้เป็นครั้งคราว (User) จะให้คำแนะนำ/ความรู้ (brief advice : BA) โดย จนท.รพ.สต. ทุกแห่ง สำหรับกลุ่มผู้เสพยา (abuser) จะให้คำปรึกษาแบบสั้น (brief advice : BI) สามารถนำเข้าสู่การบำบัดโดยค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือรูปแบบอื่นๆ ในระยะสั้นตามความเหมาะสม และสำหรับกลุ่มผู้เสพยา หากประวัติมีการเสพยาจะนำเข้าสู่การบำบัดรักษาในโรงพยาบาลชุมชน

3.5 กรณีลดปริมาณผู้กระทำความผิดยาเสพติดที่เข้าสู่มาตรการบังคับโทษตามกฎหมาย เกินศักยภาพของระบบที่จะรองรับได้ จะใช้มาตรการทางเลือก โดยเน้นการติดตามอย่างครบถ้วน ส่งเสริมทางเลือกอาชีพ และสร้างกระบวนการยอมรับทั้งตัวเอง ครอบครัว/ชุมชน และสังคมรอบด้าน สำหรับกรณีมาตรการบังคับโทษ จะจัดให้อยู่ห่างไกลจากผู้คนงการติดต่อ โดยเฉพาะผู้ควบคุม

3.6 การสร้างชุมชนอุ่นใจ ได้เสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนรวมทั้งธรรมาภิบาลป้องกันยาเสพติดทุกพื้นที่ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากปี 2556 ในรูปแบบชุมชนอุ่นใจ ขณะนี้ยังถือว่าเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็กอยู่ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่การขยายผลกระทำได้ดีลำบาก เพราะต้องขยายผลทางด้านจิตใจ ต้องปรับเปลี่ยนแนวความคิด, ทักษะชีวิต ซึ่งต้องใช้เวลาสักระยะ

3.7 การทำลายโครงสร้างการค้าและวงจรการเงิน เพื่อตัดวงจรการค้ายาเสพติด การเงินที่ผิดกฎหมายและได้ใช้มาตรการด้านทรัพย์สินอย่างบูรณาการ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพทีมงานปราบปรามบังคับใช้กฎหมาย ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการยึดทรัพย์ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติด และกฎหมายป้องกันการฟอกเงินของ ป.ป.ง.และการสร้างความรู้ความเข้าใจในรูปแบบแนวทางการปฏิบัติตรวจค้นจนสามารถขยายผลยึดทรัพย์ได้ ทั้งนี้ปัจจุบันการดำเนินการด้านกฎหมายใช้เวลานาน รวมทั้งการยอมให้ประกันตัว เป็นห้วงเวลาที่ผู้ค้าสามารถไปกระทำผิดซ้ำซ้อนได้อีก ปัจจุบันยังคงอยู่ระหว่างการปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

3.8 การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเสริมประสิทธิภาพการสกัดกั้นปราบปรามป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ปัจจุบันได้รับการสนับสนุน เครื่องมือ X-Ray คอนเทนเนอร์ ๑

เครื่อง ประจำด้านทำถ้ำ, เครื่องสแกนสัมภาระ ๓ เครื่อง ประจำด้านทำถ้ำ และ เครื่อง X-Ray บุคคล ๑ เครื่อง ประจำด้านทำถ้ำ ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพการทำงานในด้านถาวรมีขีดความสามารถเพิ่มสูงขึ้น

3.9 ยุทธศาสตร์เชิงรุกกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อาเซียนปลอดยาเสพติดในปี 58 ปัจจุบันสามารถบูรณาการหน่วยกำลังพลในพื้นที่อำเภอชายแดนในการสกัดกั้นยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่หลัก (ด้านถาวร และจุดผ่อนปรน) พื้นที่รอง ช่องทางธรรมชาติ พัฒนาเครื่องมือ ที่มีเทคโนโลยีทันสมัย อาทิ เครื่องสแกนคอนเทนเนอร์, สัมภาระ รวมทั้งบุคคลต้องสงสัยในจุดด้านถาวร ตลอดจนการพัฒนางานด้านการข่าวทั้งในและนอกประเทศ

โดยได้ประเมินผลจากตัวชี้วัดภาพรวมของแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดของรัฐบาล ปี 2557 ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยวัดจากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ของหัวหน้าส่วนราชการและผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนประชาชนในพื้นที่ ได้ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีสูงขึ้น ทั้งนี้วัดจากคดีที่เกิดกับชีวิต ร่างกายและเพศ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคดียาเสพติด มีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปี 2556 ที่ผ่านมา

ตัวชี้วัดที่ 2 สามารถควบคุมและลดปัญหาเสพติดได้มากกว่าปี 2556 ที่ผ่านมา ในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ทั้งนี้วัดจากการตรวจยึดปริมาณยาเสพติดและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปี 2556

ตัวชี้วัดที่ 3 ความพึงพอใจ และความเชื่อมั่นของประชาชน ในการแก้ไขปัญหาเสพติดของในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้งหมดสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2556 ที่ผ่านมา

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานได้ในพื้นที่ชายแดนด้านอื่นๆ ซึ่งยังคงมีปัญหาเสพติดเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคเหนือและภาคใต้ของประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติ ตลอดจนการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งสามารถสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งประเทศไทยไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้บังเกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการดำเนินการในเรื่องการติดตามประเมินผลใน 7 แผนงาน ทั้งนี้เพื่อศึกษาในรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแผนงานการดำเนินงานใน ปีงบประมาณถัดไปให้มีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น

ABSTRACT

Title Plan-driven Approach to Overcome Power of Drug in Area of Responsibility of Surasakmontri Force

Field Social Psychology

Name Major General Sakda Perunavin **JSPS 26**

The research, Plan-driven Approach to Overcome Power of Drug in Area of Responsibility of Surasakmontri Force, was a learning environment and plan-driven approach to overcome the power of the drug in the area of responsibility of the armed forces within the framework of the 2557 Action Plan Surasakmontri Force on Narcotic Drugs of Center of National Strength Overcome Addiction.

From the study results, it was found that overall environment was good and could be controlled by having the following driven approaches: implementation of continuous strategy needed to be defined as urgent agenda of the province in order to mainly focus on solving drug problem common to all sectors by defining the target area “breaking point” in the village/community and constructing of potent villages/communities system by forming public forces as a network of land strength to prevent and tackle drug problem in every village/community. Change in attitude, behavior, and social for defense strategic must provide the correct knowledge about prevention and drug abuse creating the right attitude with age, including skills of effective protection, protection of areas by focusing on intelligence, integration of task force units in the area with close coordination, as well as building partnerships with neighboring countries, including strengthening strategic integrating the task force unit in the border districts in order to intercept drug covering area of permanent checkpoints, temporarily permitted area, natural channels and develop modern tools such as container scanners including suspected persons, and development of intelligences, both in and outside the country and seeking cooperation from abroad.

The findings could be applied as guidelines for operation in other border area, which still had drug problem as well. This was to support the issue of national security as well as the preparations for smooth entrance into the ASEAN community.